

Štefan Janísek
Talizman

**SPOMIENKY
SKAUTSKÉHO
VODCU
II.**

Štefan Janísek Talizman

**SPOMIENKY SKAUTSKÉHO
VODCU II.**

Spomienky skautského vodcu II. venujem svojej vnučke Patrícii a slovenskému skautingu.

Príhovor

Dnes mám veľký deň. Po dlhých rokoch sa stretnem s priateľom najdrahším. Štyridsaťšesť rokov je dlhý čas. Spoluvorca Svornej sedmy stojí predo mnou. Objatie, pohľad neskonalej dobroty. Áno, taký bol aj zostal Janko, dnes MUDr. Ján Šeban.

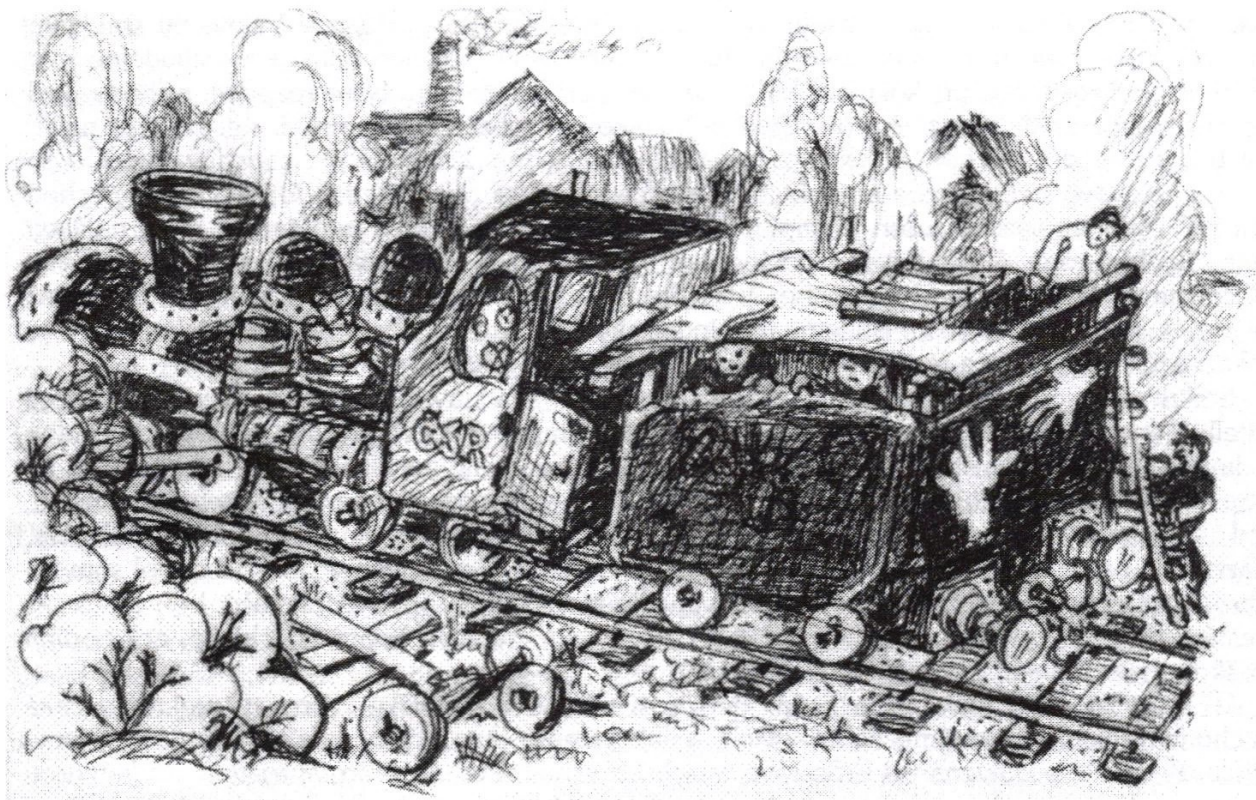
Sedíme ako za starých čias. Len tvrdé sadačky bez operadiel vymenili mäkké kreslá. Kedysi drobný chlapec, ktorého som často ochraňoval, dnes šesťdesiatnik, rozprávajúci staré príbehy, ma prevyšuje o hlavu.

Pamätáš sa na Džentlmenov slobody? Na Svornú sedmu a kluboňu, kde sme sa stretávali skoro každý deň? A na páranie vojenských padákov? Na chytanie Široka po vzore Vontov na Závaží, alebo na lezenie po oceľovom lane, na ktorom bola ukotvená kompa cez Váh na Rivieru? Spomienky letia, ale čas sa kráti. Už sa stmieva, nastáva čas rozlúčky. Tri hodiny strávené v družnom rozhovore prešli ako voda v potoku. Dávam mu spomienky skautského vodcu a do mojich mi píše:

Ja nevertelne
ladi me čas v hru
sedmu 9. Ti dakujem
Jano Šeban
Filica 8.8.97.

To sú slová, ktoré znejú ako najkrajšia skautská pieseň. Posledné objatie a ostávam sám. Je večer, spánok neprichádza, nemôžem zabudnúť na jeho slová. Sadám za stôl. Píšem prvý príbeh Džentlmenov slobody, pokračujem Svornou sedmou, nakoniec príbehy so Slovenského Skautingu.

Verím, že tieto spomienky Vám mnohým pripomenú vaše zážitky, ktoré sme prežili v najlepšej organizácii na svete - v Skautingu.

Džentlmeni slobody

Vo veľkom dvore porasteňom trávou je rušno. Sedíme na betónovom plote a trávime jeden z mnohých bezstarostných podvečerov. Medzi chlapcami sa povráva, že bude založený klub. Je mnoho záujemcov. Veď chlapci z Bratislavskej ulice cítia, že okolité ulice Frambor, Hollého, Kmeťova sú rozdelené a navyše chýba protipól veľmi silnej, najsilnejšej Novej Žiliny. Tí sú všestranní športovci, najviac ich zaujímajú kolky, rybárčenie, gulečník, futbal. Majú veľmi bojové srdce, ale skromnú povahu, delí ich od nás Rajecká štreka s rampou. Spomínam si na chlapcov : Janza, Pagáč, K. Tkáč, Vilčekovci, Gajarskovci, Rúfusovci, Rovňankovci, M. Lučanský, S. Rajník, Ševčíkovci, Horečný, Ryzman, Dáň, Belušovci, Valášek, Linetovci, Barčík, to je len časť mien, ktoré vzbudzujú rešpekt.

Ani naša ulica veľmi nezaostáva. S Pilátovcami, Pikorovcami, Janískovcami, Tkáčovcami, Skácelovcami, Hvezdom, Pedanom, Šebanom, Kotmanom, Fačkom, Ličkom P. Bratom, Adamicom, Okálom, Horváthom, Olosom je protiváhou ich hegemonii. Rovnať sa im nemôžeme, ale rešpektujeme a priateľíme sa.

Môj brat, Jožo, je veľký milovník kníh. Po porade sa stáva vodcom a navrhuje: „Budeme sa volať Džentlmeni slobody“. Tak znel názov knihy, ktorú dnes čítal pod lavicou v triede. Pri múre zaznel jednohlasný súhlas. Treba vyriešiť, kde sa budeme stretávať a aký budeme mať program. Nebol to skautský program, o tom sme v tom čase nič nevedeli. Spájalo nás veľké priateľstvo, výlety do prírody, šport, nezebuduteľné výpravy na Rivieru v zátok pri Váhu, budovanie klubovne v odstavenom rušni pri Hajci, prieskum Wittenbergovho domu, Tvrdeho stodoly na Kmeťke, krátky 3-dňový výlet do Súľovských skál a mnohé iné dobrodružné podujatia. Schádzame sa zatiaľ na povale mestského činžiaka. Po čase nám kalí radosť správa, že naše miesto je odhalené a strácame tam pravidelný prístup.

„Rušíte, špiníte schody, búchate dverami.“ To sú výčitky obyvateľov, ktorí nemajú deti a berú nám aj to málo, čo sme mali. Rušíme aj pod balkónom. Boro Ryzman, vzácne vtáča, čo preletelo z Novej Žiliny na Bratislavskú, navrhne: poďme za Hajc, tam sú odstavené staré lokomotívy, určené na zošrotovanie. Majú tender, (v ňom vozil rušeň zásobu uhlia). Nepozorovane sa tam dá dostať od Sloveny. Za Slovenou je veľká široká priekopa, zarastená krovím a trávou. Keď prejdeme cez koľaje, máme vyhrané. Tender čistíme od špinavého nánosu uhlia. Oblepujeme ho celulózovým papierom, prikrývame doskami a térpapierom. Nemáme v ňom stoličky, ani

stôl, sedávame na indiánsky spôsob. Je však len pre teplejšie počasie. V zime by sme tam zamrzli. Sme na ňu hrdí. Veď také miesto, takú klubovňu, čo i len nakrátko, nebudeme mať nikdy! Prešiel rok, naše priskoky cez koľajnice nám nerobia starosti. Boro rozpráva príhodu, keď nás ruší rozprávanie železničiarov. Sme ticho ako v hrobe. Bože pomôž, nesmú nás nájsť. Ale beda! Hrozný rachot, ohlušujúca rana, sme na jednej kope. Uši si zapchávame. Čo sa to robí!? Kovové steny tendra znásobujú zvuk. Zdá sa, že sa pohybujeme. Otváram tajný vchod a hrôza. Náš nepojazdný rušeň je napojený na ďalší, a ten nás ťahá pod žeriav, ktorý nakladá uhlie. Rýchlo von! Vyskakujeme po jednom, guľame sa v tráve, za nami sa nesú nadávky železničiarov. Mizneme medzi lopúchmi v zátoke pri Váhu. Pomaly sa zmierujeme, že tender už nie je náš. Máme iné starosti. Budeme mať indiánsky deň. Kto bude mať najlepšiu členku? Naše ťažko nazbierané perie z husí, holubov a sliepok ostalo v tendri.

Sedím v lavici s Paľom Bratom. Radím sa s ním. Má návrh. Cez hodinu sa hlási: „Pani učiteľka, dnes Vám môžeme ísť porýľovať záhradu“. Staručká dobrá učiteľka súhlasí. „Posledná hodina je telocvik a vy ste obaja pružní, šikovní“. Odchádzame na Malú Prahu, kde nás víta jej setra. Medzi ryľovaním túžobne hľadáme za ohradu, kde sú morky. Ich perie je v nebezpečenstve. Keď sa sestra vrátila z tržnice, chvosty z moriek sa preriedili. Darmo bijú krídlami a škrečia, víťazstvo je na našej strane. Na druhý deň v škole je búrka. Perie mám v taške, zabudol som ho vybrať. Len Ernest P. vidí, že z mojej tašky vypadlo pierko, keď som vyberal zošit. Len on to cez prestávku mohol povedať učiteľke. Ani dnes to neviem isto. Buchnáty po chrchte, ani hodina po škole nám nevádi. „Ernest, to si odpykáš!“

V Tepličke majú kravičku a každý deň nosí mlieko v kanvičke. Ernest, niekto ňu čaká na chodbe. Rýchlo pijeme mlieko z kanvičky a nalievame vodu z krčahu, kde je voda na umývanie tabule. Konva je postavená pri Ernestovej lavici. Už vchádza dnu a s ním aj triedna. Za katedrou sa ozýva: „Ernestko, Ernestko doniesol si mi mliečko“? Kanva je v rukách pani učiteľky, Ernest dostáva peniaze a pani učiteľka otvára vrchnák. „Ernest, Ernest“, plásk, plaskla zaucho, smiech v triede. My sa váľame po lavici, priznávame sa, ona krúti hlavou, smeje sa a hovorí: „Zajtra Vás vyvolám“, ale hodina je už preč a naša pani učiteľka Huňadyová so zlatým srdcom odchádza, aby to zas v triede zaburácalo smiechom.

Mačeta

Daždivé studené počasie sa preháňa popod domy a my plánujeme krátku vzrušujúcu výpravu. Na rohu Hollého a Bratislavskej ulice stojí krásny opustený dom. Je obkolesený zeleňou a vysokým plotom. Žalúzie na oknách sú spustené, akoby chránili zvláštne tajomstvo. Kúsok od domu, na dohodenie kameňom, peču nemeckí vojaci na dvore u obľúbeného žilinského pekára Baumgantnera chlieb. Nepýtali sa ho, či môžu. Jednoducho obsadili pekára. Je hranatý, taká malá tehlička. Z nedostatku múky je obalený do drevených pilín. Ochutnali sme ho. Chutí nám. Odchádzame, približujeme sa k nášmu cieľu. Prelezieme plot tak, že jeden druhému dávame zbojníka, čo v praxi znamená, že spájame ruky dohromady pred seba, do ktorých vkladá ďalší nohu, druhá stúpa na rameno a prehadzuje sa ponad plot. Toho posledného vyťahujeme lanom. Majiteľ vily bol bohatý továrnik židovského pôvodu Witenberk, ktorý včas ušiel pred zatknutím nemeckým SS. Plazíme sa medzi kríkmi a hľadáme vstup do budovy. Pivničné okno je rozbité a otvorené. Napätie dostupuje k vrcholu. Sunieme sa jeden po druhom do pivnice, ktorá je tmavá a len malé okná slabo dávajú svetlo. Rozhliadame sa a oči privykajú na šero. Po zemi sa váľa množstvo kníh, papierov a steny dvoch miestností sú plné kníh uložených v regáloch. Úchytom prezeráme nádherné väzby kníh, iste veľkej ceny. Nás však nezaujímajú a smerujeme na poschodie. Hľadáme v úžase na nádherný obrovský krištáľový luster, kožené červené kreslá, krištáľ v sekretári, olejomalby vo veľkých rámoch. Vzduch je presiaknutý pachom skazeného jedla a my stojíme na perzských mäkkých kobercoch, ktoré tlmia každý náš krok. Stojíme v úžase, veď takú nádheru sme nikdy nevideli. Takýto prepych si naši rodičia nemohli dovoliť. Vraciame sa do pivnice, radíme sa, čo podnikneme ďalej. Neprišli sme sem kradnúť, na to sme

príliš čestní. Veď to máme vo svojom klubovom zákone. Chceme len objavovať. „Ideme na poval“, vraví Jožo. Len niekoľko schodov nás delí od hlavného schodišťa, keď Rudo Tkáč šepce. „Pozor, počujem kroky“. Rútime sa do pivnice a hľadáme spásu v pivničnom okne. Ale beda! Strácame hlavu a všetci sa pcháme naraz do malého okna. Rudo, Jožo, Peter, Bohuš, majú šťastie, sú von. Ale ja už nemám čas. Ťažké kroky bagančí sa dunivo odrážajú od stien. Nemecké hlasy sa už ozývajú pred vstupom do pivnice. Odskakujem od okna a bežím do druhej miestnosti. Hľadám spásu v nejakom úkryte. Oči mi padnú na otvorenú nezasypanú šachtu na uzavieranie vody v strede miestnosti. Skáčem do nej, hádzem na seba papiere, knihy a zohnutý čakám na ortieľ. Vojaci sú už v miestnosti, búchajú pažbami, ktorými rozhadzujú knihy. Sú to okamihy strachu a napätia. Už mi trpne chrbát, zatínam zuby a noha vojaka mi stojí na chrbte. Zdá sa mi to večnosť, ale tlak povoľuje a hlasy sa vzdalujú. Vojak si myslel, že stojí na mäkkých knihách. Nohy sa mi chvejú, ale srdce radostne bije. Dvíham sa, strasiem špinu a knihy zo seba a počúvam. Je hrobové ticho, len pach prepotených uniforiem sa vznáša povettrím tmavej pivnice. Chce sa mi spievať, ale znova ma chytá obava, môžu sa vrátiť a kde sú kamaráti? Prepchávam sa cez okno, obzerám sa. Nechali ma napospas, alebo sú v kríkoch? Už vidím nohu. Áno, učupení, vystrašení a špinaví od pavučín hľadia túžobne na okno. Už sa vzdávali nádeje. Napätie povoľuje, čaká nás plot, ale tentoraz v zadnej časti, kde má záhradu záhradník pán Ondreička. V chvate Jožo zakopáva o konár a padá. Nie, nie je to konár, ale nádherná 9cm široká, 70 cm dlhá mačeta s pevnou vyrezávanou rúčkou do tvaru draka. Užasnutí všetci pozeráme a zabúdame na ostražitosť. Strácame sa vo vysokej fazuli, prechádzame okolo nemeckého auta plného vojakov a mierime pod strechu mestského činžiaka. Len slabé búšenie srdca nám pripomína prežitú ťažkú, vzrušujúcu chvíľu, ktoré sa zdali byť večnosťou. Mačetu pripevníme na povalovú hranu. Pohľad na ňu nám bude pripomínať nebezpečie, ktoré sme prežili.

Výborná čokoláda

Klubovňu, ktorú kopeme, nemáme dokončenú. Je vojna. Napriek zákazu riskujeme, sedíme na povale a preberáme stopovanie. Strhneme sa. Vyrušila nás siréna, ktorej zvuk ohlasuje prelet, alebo nálet spojeneckých lietadiel. Poplach! Obyvatelia domu sa hrnú do pivníc a my sa driapeme do maličkých okien na streche. Vzrušne sa dívame na ohromujúce divadlo. Zabúdame na nebezpečie a strach našich rodičov. Nad našimi hlavami po belasej oblohe lieta veľké množstvo ťažkých bombardérov, ktoré patria do triedy „lietajúcich pevností“. Pohľad na strieborné lietadlá a mohutný hukot strojov nás uchvacuje. Ale niečo sa nám nezdá, niečo nie je v poriadku. Jedno z bojových lietadiel letí veľmi nízko a motory nepravidelne pracujú. Všetky lietadlá prichádzajú od západu, je nám jasné, že táto lietajúca pevnosť už dlho nepoletí. Spoznávame výsostné znaky USA. Rachot guľometov z odstaveného nákladného vlaku, naloženého bojovou technikou za Slovenou sa mieša do mohutného hukotu motorov. Dokonávajú skazonostné dielo a lietadlo nezadržateľne klesá. Vypadávajú z neho malé biele obláčiky padákov. Napočítali sme ich dvanásť. Vznášajú sa poza Dubeň a lietadlo mizne za obzorom. Koniec leteckého poplachu. Bežime domov, čo nás doma čaká si vieme predstaviť, ale na chvíľu, ktoré sme zažili, budeme spomínať celý život.

V škole na druhý deň sa dozvedáme, že lietadlo padlo v Mojšovej Lúčke a bude prevezené na nákladnú stanicu Nová Žilina. Ústny telefón funguje ako indiánske tamtamy. Ktorá ulica sa dokáže dostať k lietadlu a doniesť suveníry. Sme na povale, radíme sa a sme odhodlaní zvíťaziť. Dostať sa však do územia Novožilčanov, i keď sme mali priateľské vzťahy, nebude ľahké.

Po poslednej hodine sa schádzame na katolíckom vršku pri Evanjelickej kostole. Opatrne prechádzame okolo zlovestnej nemeckej protilietadlovej batérie. Rýchlo, len rýchlo. Nejdeme domov, nemôžeme strácať čas. Tašky s knihami ukladáme pri Zatkovi do záhrady a cez potok hľadáme na uložené trosky bojového lietadla. Veľký trup je rozlomený, zdeformované krídla sa dvíhajú do výšky a rakúsky vojak obchádza dookola.

Trvá mu to dlhšie. Lietadlo je obrovské. Plazíme sa do veľkej diery v trupe a hľadáme do tváre Novožilčanov, ktorí sa schovávajú za mohutné kolesá. J. Linet, S. Barčík, Gajarský, M. Rúfus už vedia, že prišli neskoršie. Sme v trupe lietadla. Je vystužený duralovými rúrkami, ktoré tak potrebujeme na palice k lyžiam. Veď v tom čase sme ako palice mali liesky. Lámeme

ich a ja nachádzam pancierovú vestu, zloženú akoby z rybích šupín. Beriem ju, R. Tkáč nachádza čokolády zabalené v staniole. Čokoláda, sen našej generácie. Po ľavej strane na krídlach vidím strieňu s ťažkým guľometom, ale rachot posúvajúceho trupu nás rýchlo vyháňa von. Sme na jednej kope, ale von, von! Pud sebazáchody nás ženie, strácame opatnosť. „Halt, Halt!“ nesie sa hlas vojaka a puška mieri na nás. Hádzeme sa do blízkej priekopy do veľkej prhlavy. Nevšímame si svrbiace pupence, čakáme výstrel. Ale kdeže! Vojak sa chytá za brucho a smeje sa, až mu kovová prilba poskakuje na hlave. Smeje sa možno prvý raz na vojne a ktovie či nie posledný. Vojna je neúprosná. Mávame mu na pozdrav a strácame sa v dialke. Poval je naším útočiskom aj s trofejami. Čokoláda sa hltavo stráca v bruchu. Náhlime sa s taškami domov. Je noc, spánok neprichádza ani druhú noc. V škole sa sypú zlé známky, učítelia krúčia hlavou. Doma nás pohľadza trstenica a remeň. Na triednej hodine konečne zaspávame a pani učiteľka Huňadyová s pánom učiteľom Fundárkom krúčia hlavou. Jeho vysvetlenie je jasné. Čokoláda slúžila letcom, aby premošli únavu a nezaspali. „Už nech ste doma, dnes vás známkovať nebudem“, lúči sa s nami báječný pán učiteľ Fundárek. A my sa vydávame v ústrety ďalším klubovým dobrodružstvám. Prešlo niekoľko dní, možno týždňov, siréna hudie svoju divokú melódiu a nad nami letia lietadlá. Jedna jediná bomba, ktorú zhodilo lietadlo, padá práve na Český dom naproti hostincü Zaľko. Nevybuchla! Stojí kolmo v kuchyni. Dom je vyprázdnený a odvážny pyrotechnik Roža vyberá z nej poistku. Železničiari ju odvážajú na štvorkolesovom drevenom vozíku k Váhu. To naše hlavy a hlavy Novožilincanov už striehnu za kopčkami, aby sme si nedali ujst jej odpálenie. Chvíľa ticha - trpneme. Ozýva sa dunivá detonácia, dym a hlina letia do povetria. Hlavy tlačíme dohromady a zakrývame rukami. Ozýva sa buhot, keď do trávy padajú kúsky hliny, kamenia, ocele. Dvíhame hlavy a bežíme dopredu. Hlboká a široká jama v podobe lievika nás ohromí. Predstavujeme si hrôzu, ak by bola vybuchla v dome, kam dopadla. Trávník pri Váhu sa vyprázdňuje, odchádzame druhou stranou a život na Novej Žiline pokračuje ďalej bez veľkého vzruchu.

Strieborná puška

Dnes sme dostali hubovú polievku. Samé sťažnosti susedov. Vyrušujeme ich, keď sa v daždivom počasí schádzame pod dlhým balkónom. Musíme niečo vymyslieť. Každý dostáva úlohu, najst aspoň dočasné miesto, kde sa budeme schádzať. Chlapci - Jožo Janísek, Rudo Tkáč, Zdeno Fačko, Frico Michna, Janko Kotman, Laco a Ivan Skácel, Ličko, Okál a ja si najlepšie rozumieme a sľubujeme, že také miesto nájdeme. Ešte nemáme miesto pre nerušené schádzanie a už nás eelektrizuje správa, že na Kmetke, ako voláme Kmetovu ulicu, stojí v hustej zanedbanej záhrade veľká drevená stodola, do ktorej večer chodia neznámi chlapci. Nie je to naša oblasť, v nej kraľuje Libor Hodoň, ale zvedavosť a dobrodružstvo nás vábi. Asi tam majú klubovňu. Čo tak dohodnúť s nimi spoluprácu!

To nie je ešte junácka spolupráca a junácke zákony. Správali sme sa dosť živelne, ale mali sme svoj zákon, ktorý hovoril o priateľstve s tým, kto priateľstvo opätovoľ. Pravda, o tvrdé šarvátky medzi ulicami nebola núdza. Pamätám si, že raz sme sedeli v priekope pri Rajeckej štreke, keď nás napadla skupina z Legionárskej ulice. Boj medzi nami trval 30 minút a skál, ktoré sme proti sebe vyhádzali spod podvalov koľajníc, bolo také množstvo, že vlak musel zastaviť a obe súperiace strany sa dali na útek. Na druhý deň v škole pri evanjelickom kostole chýbalo niekoľko žiakov, pretože skaly boli tvrdšie ako naše hlavy.

Obkolesujeme stodolu z dvoch strán. Jedna ide od žilinskej reálky (Gymnázia), druhá prelieza plot v miestach, kde dnes stojí Gymnázium sv. Františka z Asisi. So sebou berieme posilu, Vagača, zvaného Čunko z Hollého ulice, ktorý pozná túto oblasť lepšie ako my. Po pravej strane je prehnutá hrubá hrada. Prepcháme sa dnu a stojíme v priestrannej časti stodoly. Druhá časť prichádza neskoršie bránou pre voz, ktorá sa so škripotom otvára. Nám lezie mráz po chrbte, lebo nevieme, kto ide dnu. Konečne sme všetci spolu. Seno nádherne rozvoniava, je naložené po oboch stranách do 4m výšky. Odvážne skúmame otvor na vrchu pomocou rebríka, keď mňa a Ruda zráža z rebríka ťažký balík slamy. Zhodil ho neznámy človek. Ležíme na chrbte otraseení. Ostatní sa bezradne tlačia do sena, keď sa na nás vyrúti druhá menšia postava. To už stojím na nohách a rozdávam údery do neznámeho útočníka. Útočník padá za rebriniak a dverami uteká do krovia, kde sa stráca. Ostatní sú takí prekvapení, že miznú cez

zhnitú hradu stodoly a ja bežím ku bráne. V strede priestranstva sa mi pod nohami niečo hýbe. Akoby sa podomnou prepadala zem. To už som vonku a uháňam cez husto porastenú záhradu. „Pst, pst, tu sme!“ Zlostne spomaľujem beh a sadám si do krovia medzi ostatných. „Musíme sa tam vrátiť, musíme!“ Nemajú chuť, ale nakoniec sa plazíme k stodole. Všade hrobové ticho. Vchádzame do stodoly a po kľačičky rukami rozhrabávame na zem popadanú slamu. Za malý okamih, ktorý sa zdal večnosťou sa objavujú tesne vedľa seba uložené dosky. Sme veľmi vzrušení, bojíme sa, ale zvedavosť prekonáva strach. Otváram dvierka, iste je to vchod do podzemia! Pod doskami nie je tajná chodba, ale v hĺbke leží okovaná podlhovastá bedňa v akomsi priesvitnom obale. Trasúcimi sa rukami dvíham bedňu, ostatní hľadia smerom von, pre prípad napadnutia. Oči nám žiaria. Obalená do vazelíny leží na dne bedne nádherná lovecká dvojhlavňová puška. Je taká krásna, že je až neskutočná. Pažba je vyrezávaná a vybíjaná striebornými ornamentami. Rad-radom si ju podávame. Sme umastení od vazelíny a zabúdame na ostrážitosť. Nevieme sa dohodnúť. Ak ju zoberieme, je to krádež a zákon čestnosti nám to nedovoľuje. Väčšina z nás je z rodín, kde peňazí nikdy nebolo dosť, skôr málo. Prudká výmena názorov, je rozhodnuté. Obkolesujeme stodolu, sledujeme, ale nič sa nedeje. Laco beží domov. Pridie s odpoveďou, čo máme s puškou urobiť. Čas pokročil. Je tma. Najradšej by sme boli už doma. Vagač - Čunko netrpezlivo vstáva a ja s ním. Nech je ako chce, pušku zoberieme a ďalej sa uvidí, čo povedia rodičia. Vchádzame opatrne dnu a neveríme vlastným očiam. Dosky sú rozhádzané, bedňa otvorená a puška? Puška je preč! Znovu prehľadáme okolie. Na bočnej strane, kde hrady pevne držali, je otvor. Hrada odtiahnutá a cesta voľná. Sme veľmi sklamaní, ale nakoniec sa uspokojujeme. Puška nebola naša a podľa všetkého si ju zobral majiteľ, ktorý nás iste sledoval z neďalekého domu. Končí sa naša dobrodružná výprava a stodola pána Tvrdého padá do zabudnutia.

Svorná sedma

Dnes je na Bratislavkej ulici živšie. Už nezaznejú poplachové sirény, na oblohe sa neobjavia strieborné ligotavé bombardéry. Nepočuť ani pískajúci zvuk granáta a následný výbuch. Je po vojne.

Naša rodina sa sťahuje do prázdneho domu naproti mestského činžiaka. Je to dom pána Blüja. Veľká záhrada je plná ovocných stromov, vysoká tráva sa mieša s prhlavou a za nízkymi drevárňami zaprataná drevom a popolom stojí drevená búda. Hľadáme na ňu s bratom v nemom úžase. To by bola klubovňa! Už by prestalo hľadanie, putovanie. Od otca dostávame súhlas. Ale čo, ak sa vráti pán domáci a ďalší nájomníci. Opravujeme ju, čistíme a obsah pálime v strede záhrady. Cez strechu zateká. Kupujeme nový bal térpapieru, na ktorý nestačí naša klubová pokladnička, a tak každý z nás prikladá doma vyprosené peniažky. Vchodové dvere domu buchnú, to Janko Šeban nesie na chrbte veľký kotúč zrolovaného celulózového papiera. Je hrubý, čistý, vyteplí nám tenké steny nášho nového príbytku. Jedno okno, ktoré sme vyrobili a zasklili, svieti deň čo deň čistotou. Každý deň je klubovňa pozametaná, a pred vchodom hlina urovnaná!

Ako je to dnes? Nedá sa to porovnať s našim Skautským domom - Vlčince! Dobrý skutok v minulosti, taká ohromná hnacia sila sa stratila.

Môj brat je povestný čítaním kníh a časopisov. V jednom z nich číta o Foglarových kluboch. Foglar skautským menom Jastrab, v ňom ukazuje cestu mládeži. Majú svoj program, časopis a v ňom hľbu dobrých nápadov. Ako odznak nosia na klope kabáta žltý špendlík, ktorý predstavuje svornosť, vzájomné priateľstvo a čestné jednanie. To by bolo niečo pre nás! Schádzame sa pod vysokou hruškou, ktorá stojí vedľa našej klubovne. Jožo Janísek, Peter Denev, Rudo Tkáč, Vlado Raplík, Bohuš Renda, Janko Šeban a ja volíme predsedu. Kto iný ako Jožo. Dávame si zhotoviť kroniku v plátenom červenom obale u kníhviazača Vrtílka. Kresliť nám bude priateľ Janko Tkáč. Bolo nás sedem. Dali sme si názov Svorná Sedma - verne vystihoval túžbu po svornosti. Pridelili nám číslo 6113, to bolo meno a číslo nášho klubu. Neskôršie, po odchode Joža, sa k nám pridali Ondriš Horečný, Boro Ryzman a Jožo Ševčík, všetci z Novej Žiliny, ktorí svojím príchodom veľmi obohatili činnosť klubu a zároveň upevnili priateľstvo medzi týmito časťami mesta. Športové súťaže vo futbale, hlavičkách, šúchanej, hokeji, volejbale, striedali spev, posedenia pri ohni, výpomoc starším a osamelým občanom, odpratávanie snehu spre

domov. Do nenávratna sa odsunuli boje medzi ulicami, pretože Foglarových klubov pribúdalo:

Zelená hviezda - Franek, Treskoň, Udičan, Vladár, Tandlich

Ohnivý šíp - Grimbosy, Čáp, Burgaň, Sekerka

Zálesáci - I. Hlaváček, O. Hlaváček, Ravlok, J. Hanzel a naša

Svorná sedma patrili k tým najlepším.

O veselé príhody nebola núdza. V krásnej Sirotárskej záhrade, bolo plno ovocných stromov. Na jednej vysokej hruške sme zbadali votrelca, čo oberal ovocie. Rebrík opretý o strom a pri ňom už plný košík ovocia. Situácia pre dobrý skutok. Preliezame drôtený plot a rýchlo odkladáme vysoký rebrík. Chlap je stále na hruške. S košom mizneme v Sirotárskom kostole zadným vchodom. Sestričky rádu Vincentky s obrovskými bielymi klobúkmi sa tešia z nášho daru a netušia, že to všetko je z ich záhrady. Odchádzame tak rýchlo, ako sme prišli. Chceme vidieť, ako sa dole z hrušky dostane nevitáný návštevník. Ten je už dole, ale visí na plote s ostrnatým drôtom. Posledný zášklb nohami a zoznamuje sa s tvrdou zemou. Nohavice od pásu roztrhnuté, so sprievodným hlasitým doprovodom od hnevu mizne na katolíckom vršku v Bielkovej roli. Pri tomto písaní si spomínam na udalosť, ktorá sa stala po vojne. Mnišky rádu Vincentiek v Sirotárskom kostole boli bezohľadne vystahované. Poobede kráčame traja, dnes si už nepamätám na ich mená, Sirotárskou ulicou. Plechová brána na Sirotári je dokorán otvorená. Na dvore, ktorý som dôverne poznal, veď som tam chodil do úvody (dnes škôlka), je veľký ruch. V strede dvora horí veľká vatra. Jej plamene siahajú do výšky 7-8 metrov. V plameňoch horia a strácajú sa stovky nádherných, vzácnych kníh v koženej alebo plátenej väzbe. Okná na poschodí sú otvorené a rozbesnení úderníci vyhadzujú vzácne dokumenty minulosti. Páľava je veľká, plamene nedovoľujú priblížiť sa, ale nie každá kniha dopadá do ohňa. Snažíme sa ukoristiť jednu z nich, ale márne. Hrozivý hlas za nami nás núti k úteku. Nastupujúci režim nemá zmilovanie ani nad takými zasranmi, ako sme my. Strácame sa už v šere Sirotárskej ulice, ale tieto spomienky v nás ostanú po celý život. Prešlo mnoho rokov. Píše sa rok 1971. Ja už vediem tajný junácky oddiel SCARABEUS. Stretávam sa s priateľom Baďurom, ktorý učí na zdravotnej škole v bočnej časti Sirotárskeho kostola. Keď som mu povedal o príbehu s vatrou, hovorí: „Ešte i dnes tu žije vo svojej izbičke babička,“ ako túto 80-ročnú starenku a pomocnicu matky predstavenej volali pracovníci zdravotnej školy, „ktorá má jedinú knihu, ktorú v ten pamätný deň zachránila. Má rada omšové víno.“ V ruke s malou fľaškou vína vchádzame k nej. Starká je smutná, ale v mysli stále svieža. Hovorí: „Včera tu bol poštár, doniesol mi dôchodok a keď odišiel, knihu som už nenašla. Tá spolu s pátričkami bola všetko, čo som mala.“ Odchádzame, starká nás hladí po tvári a nám dlho znejú v ušiach jej slová.

Dnes sa v našej klubovni spieva. A Jožo Ševčík so svojou mandolínou je na neudržanie. Nesie sa pieseň za piesňou. Starý Bil, John Braun, Indian, to je len malá časť nášho speváckeho umenia. Veď v oddieli, čo člen, to spevák. Ja s Rudom radi tercujeme a obyvateľom domu vôbec nevadí, že zvuky melódie sa nesú až k nim. Končí sa jedno z mnohých klubových posedení.

Opäť pripomeniem, ako je to dnes. Skauti a Vlčatá tak málo alebo vôbec nespievajú. Kedysi čo vodca, to spevák. Dnes na prízemí Skautského domu nepočuť spev.

„Nabudúce si doneste nožničky a nôž. Pôjdeme k pánovi Hustému pre padáky.“ Krajčírsku dielňu má naproti Remeselníckemu domu. „Ak ich bez poškodenia vypárame, dostaneme peniaze, za ktoré si kúpime futbalovú loptu,“ sen každého chlapca. Veď dovtedy sme hrávali futbal alebo viktorku (futbal na jednu bránku so zvláštnymi pravidlami) len s handrákom. To bola ponožka napchatá handrami a po previazaní tvorila to čudo, do ktorého sme kopali. Nastal čas práce, celé hodiny sme sedávali pred klubovňou, niektorí si brali prácu aj domov.

Prišla jeseň, Bôrik a jeho zeleň je obsypaná chrústami. Listy miznú v pažravých chrobákoch. Nastupujeme s nádobami, alebo krabicami od Baťových topánok, ktorá je previazaná povrazom na vrchnáku malý 2 cm otvor. Oberáme chrústy. Je ich tisíce na stromoch a tisíce aj na zemi v tráve. Obaríme ich vriacou vodou a krídelká odtrhneme. Za kilo krídeliek dostaneme v lekárni 10 korún. Pokladnička je plná, dnes máme slávny deň. Budeme hrať futbal. Výkop je už s novou, novučičkou loptou. Nafukovací otvor sa musí zašnurovať koženým švikom. Dnes sa už takáto lopta nevyrába. Hráme s Novou Žilinou. Vieme, že na úspech nemáme šancu. Veď chlapi: Emil Pagáč, Milan a Jožo Rúfus, Zdeno Janza, Jano Linet, Karol Daň, Robo a Otto Gajarský, Stano Barčík, to je len ich malá časť s dobrými futbalovými nohami. Stretnutie sa končí. Ruky ma bolia od vyrážania tvrdých striel vyslaných Emilom a Milanom. Brankár

súperov, Jožo Rúfus, budúci ligový brankár Žiliny a Sparty Praha sa usmieva tak, ako slnko ktoré rozhadzuje posledné teplé lúče babieho leta. Uzavierajú našu skromnú, no na romantiku bohatú činnosť. Zavial nový čerstvý vietor v podobe obnovenia Junáka.

Myšlienka Roberta Badeu - Powella:

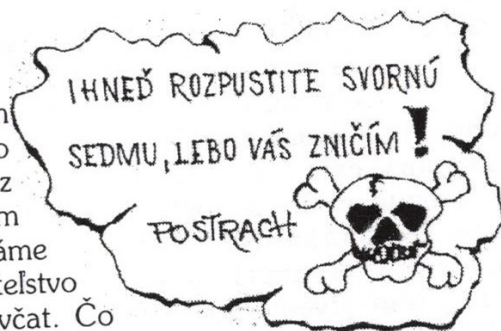
„Skauting je bratstvom, ktoré prakticky nerobí rozdiely medzi spoločenskými triedami, náboženstvom, rasami a národmi, a to preto, že ním preniká ušľachtilý duch ľudského tvora.“

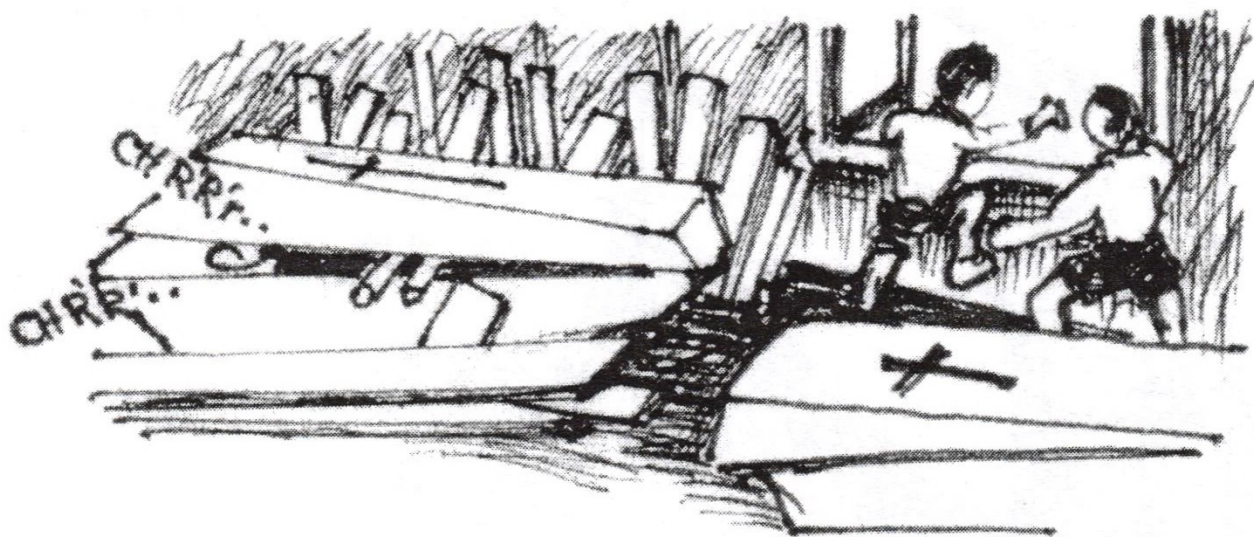
nás zaujala a ovládla.

Postrach

Sedíme v klubovni, v tvárach napätie. Pred Jožom na stole leží list. Číta: Ihneď rozpustite Svornú sedmu, lebo Vás aj Vašu klubovňu zničím. Podpis: Postrach. Robí si z nás špás, alebo to myslí vážne? Nevieme o žiadnom neprajníkovi oddielu, i keď neprajníci sa vždy nájdu. Máme krásny program: výlety, šport, výpravy, hry. Spája nás priateľstvo a škola. Máme klubovňu. Sen mnohých chlapcov a dievčat. Čo môže mladý človek viac chcieť? Netrpezlivo čakáme na 19. hodinu. Má prísť dajaký pozdrav. Príde cez plot, alebo zo strechy? Čas sa naplnil. Ozýva sa rachot, zatriaslo to strechou klubovne. Prikrčíme sa, vybehneme z klubovne a hľadíme hore. Nad zábradlím susedného domu, kde je autoopravovňa sa mihla tmavá postava. Odskakuje a mizne. Na streche je skala zabalená do papiera. Rútime sa cez chodbu autoopravovne na strechu. Pri komíne je uviazaný povraz z amerického padáka a už vieme, že po ňom sa spustil do zasadennej fazule a odtiaľ do ulice. Vraciame sa do klubovne, kde vzrušene debatujeme až do tmy. Jedno vieme: Postrach to myslí vážne a je to určite silný a pružný chlapec.

Foglar má vo svojej knihe Široka, chcel zjednotiť Vontov, u nás máme chlapca, ktorý naopak chce, aby sme oddiel rozpustili. Preverujeme všetkých chlapcov z okolia a hľadáme taký typ. Zapaľujeme sviečku v klubovni, a vtom zarinčí sklo. Na stole máme kameň s poslednou výstrahou. V škole sedím s Paľom. Len jeden sa mu v triede ale i v škole vyrovná. Som to ja. Rozmýšľam. Môže to byť aj on? Má názory, s ktorými nesúhlasím, ale nemám istotu. Nebadane porovnávam jeho písmo s Postrachom. Dost sa podobá! Budem ho sledovať. Prešlo niekoľko dní a je ticho. Ticho pred búrkou. Okenice na klubovni sú privreté a nám sa zdá, že Postrach sa umúdril. Plánujeme veľkú hru. Uskutoční sa za Rajeckou štrekou na pile. Je to veľký priestor plný dreva a obohaný vysokým dreveným plotom. V malej drevenej búde sedí strážny objektu, náš známy. Keď zamestnanci odídu, púšťa nás dnu, alebo jednoducho od štreky prelezieme plot. Aj dnes tam smerujeme. Sedíme v kruhu vo vysokej tráve, keď sa za dreveným skladom mihne tmavá postava. Už vieme, že dnes nebude veľká hra, bude boj. Postrach útočí! Je veľmi odvážny a zlost' mu zaslepuje oči. Snažíme sa ho obkolesiť. Rudo dostáva ranu medzi oči, ale veď je nás sedem! Smiech sa ozýva za dielňou. Je tam mnoho odpadu, ale ten smiech je mi povedomý. Je už skoro tma. Nevie, čo plánuje, ale dnes to prehnal. Vrutime sa zúrivo do tmy odkiaľ počuť skoky po doskách. Už je obklúčený, ale má šťastie. Vie, kde môže preraziť. Rudo je už otrasený, Peter, stráca odvahu. Padajú údery, nadávky, rachot váľaných bedien, tma i roztrhané nohavice robia svoje. Postrach sa stráca v priestoroch skladu. Dvere sú otvorené! Je dnu, už nám nemôže uniknúť. Postupujeme, je v pasci. To si myslíme my, ale nie on. Otvára malé okno a vyskakuje von. Skláňame hlavu pred jeho odvahou a šikovnosťou, ale obiehamo sklad a čakáme, kde sa objaví. Za plotom hrmoce rajecký vlak, nepočujeme jeho kroky, ale tesne predomnou sa dvíha tmavá postava. Veľká čiapka narazená na hlavu do mňa vráza, no držím ho za kabát. Neudiera, rýchlosťou jemu vlastnou vyzlieka kabát, hádže mi ho pod nohy a ten smiech! Bežím za ním, ale márne. Má rýchlejšie nohy. Už viem, je to Paľo! Môj kamarát z triedy. Kamaráti kričia. V tme narážame do prekážok, košela je natrhnutá, ale nič nás nezastaví. Mesiac už osvetľuje oblohu, cez okná osvetľuje i dielňu, strojové zariadenie a mnoho vyrobených truhliel. Ticho sa radíme. K tým truhlám sa nám nechce ísť. Vtom vzadu niečo pukne. Pomaly sa tým smerom vydávame. Dnes už neviem, kto prvý zakopol o truhlu položenú na nízkom podstavci. Pamätám sa však,

že víko truhly sa dvíha a bledá tvár hľadí zamračene na nás. Chytá nás panika, otáčame sa a bežíme, kde sa dá, zabudnúc na Postracha. Človek z truhly padá do rezlín, ale my už sme von. Zadržujeme dych a hľadíme na diery v plote, kadiaľ mizne tmavá postava do nenávratna. Už ukludnení bežíme k strážnemu, ktorému sa zverujeme so zážitkom. Smeje sa, búcha sa po stehnách. Čo je mu? Vy ste ale hrdinovia! Veď v tej truhle spal opitý Fero, náš zamestnanec. Nešiel domov, lebo nemal toľko sily a vy ste ho zobudili. Choďte domov, ešte budem mať nepríjemnosti. Radi odchádzame a stále myslíme na Postracha. Ten sa navždy odmlčal, len ja sa často dívam do očí v triede Paľovi, ale v jeho očiach nevidím výsmech, skôr pokoru.

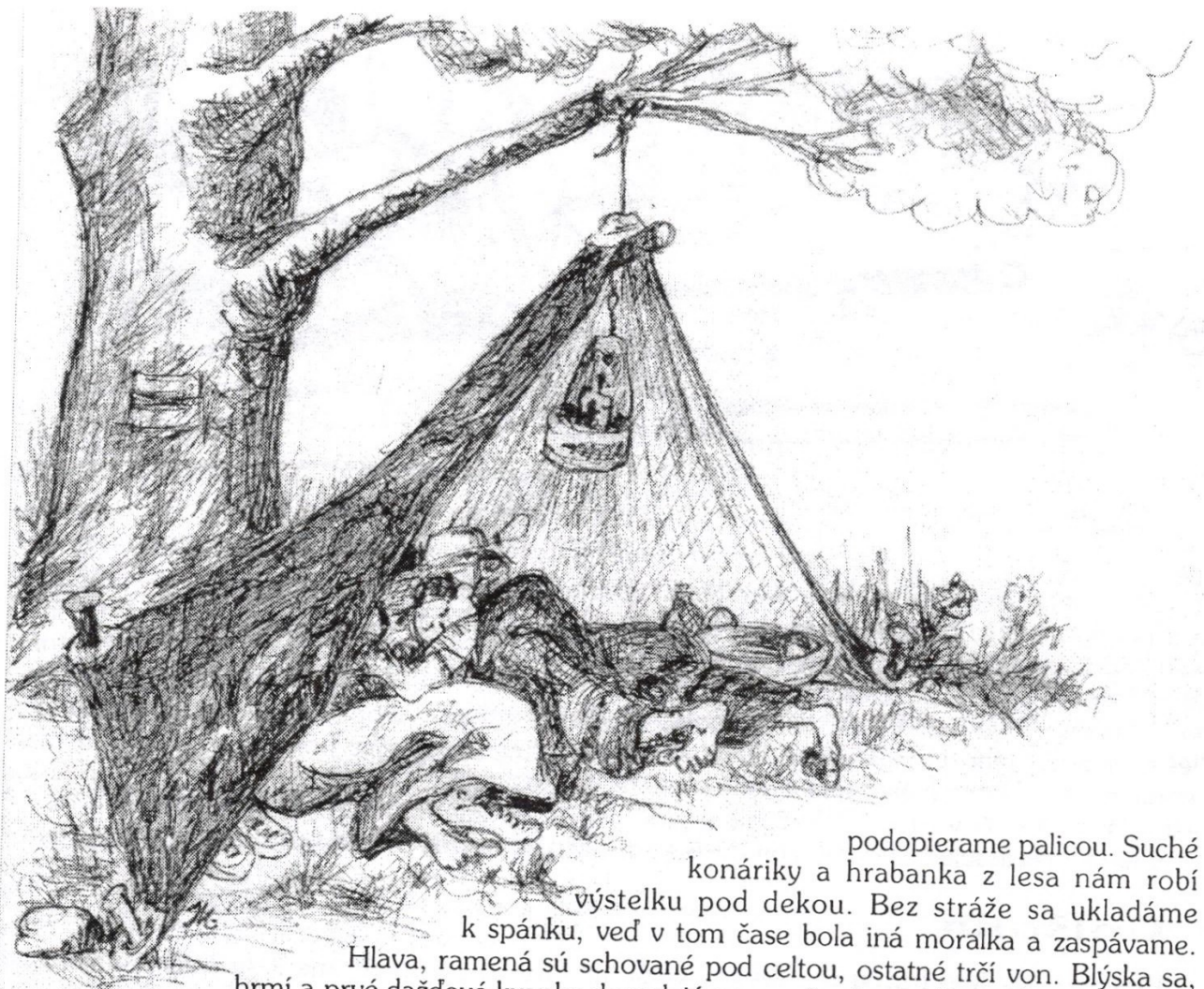
V kronike nalepujeme výstrahu od Postracha, aby nám navždy pripomínala boj a dobrodružstvo.

Golštain

Kráčame vysokou trávou cez Jankov vŕšok na Hradisku. Smerujeme k studničke v bukovej hore. Odkladáme ruksaky, ako sa vtedy plecniakom hovorilo. Neboli na pohľad najkrajšie, veď kto v tých časoch mal peniaze na tie, ktoré zavesené čakali v obchode na kupcov. Staré, bez kožených popruhov, poplátané a v nich výstroj a jedlo na dva dni. Spacák, sen každého chlapca nahrádzala stará deka. Nôž alebo dýka zhotovená vlastnoručne z nemeckých bodákov. Ošúchané zaplátané krátke nohavice, niekto mal sveter a staré topánky po bratovi. Hrdili sme sa kotlíkom, ktorý sme si kúpili po dlhom odkladaní koruniek. A strava? Chlieb s masťou, zemiaky, cibuľa, kaleráb. Nemohla chýbať sekera, ktorá bude chýbať otcovi pri rúbaní dreva, pretože spolu s Rudom Tkáčom, ktorý doniesol píľku, ideme rezať konáre na zhotovenie striešky nad studničkou. Ani ďalší nelenia. Vyberajú napadané hnilé listy a čistia jarček pre odtok vody. Na čistinke, kde kedysi stála chata, už horí oheň. Bude falošný guláš. Na mäso peniaze nemáme, a tak pokrájame zemiaky, cibuľu, pridáme soľ, majoránku, papriku, všetko varíme v kotlíku. Vôňa nás volá k obedu.

Keď dnes porovnam jedlo chlapcov s minulosťou, pripadám si ako v rozprávke. Dnes chlapec otvorí plecniak a vyberá: pečený rezeň, alebo upečené kurča, čokoládu, keksy, cukríky, rožky a iné dobroty, o ktorých sme nemohli ani snívať.

Ale vráťme sa do starých, skromných ale nádherných čias. Kotlík je už prázdny, umytý, pokračujeme v určenej trase po červenej značke. Konečne sa objavuje čistinka, kde je dnes zakázané táboriť. V kroví naľavo je studnička čistá, upravená. Na tomto mieste v roku 1996 prespali unavení skauti Ježkovia. Hltavo pijeme vodu, je studená ale dobrá a pokračujeme v ceste. Súľovský hrad, Gotická brána a sme na malej lúčke pri potoku, dnes zarostenej lopúchmi. Pod skalným masívom pri poľnej ceste, dnes asfaltke, stojí malá chatka. Tu ostaneme, veď už slnko dávno zašlo za obzor, treba variť a pripraviť sa na noc. Ohník veselo praská, čaj nemáme, ale na lúkach je dosť liečivých bylín. Mäta pieporná rastie neďaleko a jej vôňa vo vode dráždi naše vyhladované žalúdky. Chlieb s masťou, alebo lekvárom zapijame čajom. Obloha sa zatiahla, čaká nás dlhá noc. Máme tri vojenské cely stanu áčka - ihlana. Uväzujeme ich o kríky alebo

podopierame palicou. Suché konáriky a hrabanka z lesa nám robí výstelku pod dekou. Bez stráže sa ukladáme k spánku, veď v tom čase bola iná morálka a zaspávame. Hlava, ramená sú schované pod celtou, ostatné trčí von. Blýska sa, hrmí a prvé dažďové kvapky dopadajú na vysušenú zem. Dunia hromy, blesky ožarujú oblohu, naše po pás premočené telá nás prebúdzajú. Z veľkých lopúčov si robíme čapice a skladáme naše skromné vybavenie pod jednu celtu. Potichu vchádzame cez otvorenú bránku. Po rebríku vystupujeme na poval do sucha súkromnej chaty. Ráno nás víta kľudnejším počasím a hnevľivý hlas chatára utišujeme prácou. Opravujeme plot dookola chaty a čistíme potok od konárov. Je s nami nadmieru spokojný a pri lúčení nás pozýva aj na budúci týždeň. Nakladáme na odpočínuté telá ruksaky, keď už neviem kto, náhlivo hovorí. „Chýba mi nemecký bodák!“ Prekvapene dvíhame hlavy, prezeráme svoje veci, darmo, bodák zmizol. Odchod sa odkladá, musíme ho nájsť! Rozchádzame sa, hľadáme stopy. Nachádzame neupravené ohnisko, prvá stopa! Pováľaná tráva nás vedie za potok k skalnatému chodníku, ktorý sa stráca v sufovisku skál. Radíme sa, ktorým smerom pôjdeme, vtom sa z pravej strany ozýva rachot padajúcich skál, niekto je hore. Ísť priamo hore je nebezpečné, no náš kamarát z Novej Žiliny, Milan Rúfus - zvaný Golštajn, neváha ani chvíľku. Jeho horúca novožilinská krv a mohutná postava mizne v skalách a o chvíľu počujeme bolestné zvuky. Obkolesujeme bojujúcich. Milan v ruke s ukoristenou trúbkou sa oháňa jedna radosť, tri postavy miznú v neďalekej jaskyni, do ktorej som sa ja ani po boji nedostal. Tri hlavy trčia z otvoru, nedá sa k nim bez úrazu dostať. „Ak chcete trúbku, vráťte bodák!“ Súhlasia. Milan nechce dať lesklú trúbku z rúk, ide sám. Nevšimol si natiiahnutý povraz pred vchodom. Padá! To už je boj. Sú pred jaskyňou, tá trúbka je pre muzikanta veľmi drahá, ale bodák to je zaš vojnová korisť. Trma-vrma, Milan už stojí na nohách, trúbku v ruke a prásk. Joj, joj, ozýva sa. Šuhaj leží na zemi, drží si bok a trúbka je zlomená na dva kusy. Boj sa skončil, bodák už máme, a tí čo nám ho zobrali, majú hlavu v smútku. Ako sa vrátia domov? Otec jedného z nich je muzikantom. Návrat domov nebude slávny. Ani my sa nemáme s čím pochváliť, ale uspokojuje nás myšlienka, že sme sa len bránili a nakoniec spravodlivosť zvíťazila. Slnko skromne vystiera svoje lúče, slabo ohrieva naše ešte stále vlhké oblečenie. Odchádzame na stanicu v Bytči, aby nás vlak odviezol domov.

Skauting

DRUŽINA
KAMZÍKOV

1946-47

Opatrne, akoby som vstupoval na nepreskúmanú zem, som otváral dvere na prvom poschodí Skautského domu na Hollého ulici. Privítal ma pracovný ruch. Mnoho skautov rôzneho veku pracovalo na zveladení veľkej skautskej klubovne. Kreslá, lavice, staré stoličky. Skautský zákon na tvrdom papieri s opálenými okrajmi. Nad všetkým vyniká Skautská lalia, nad dverami nápis „Buď pripravený.“ Áno som pripravený, ale nikto mi nevenuje pozornosť. Sklamane zavieram dvere a kráčam o poschodie vyššie. Otváram dvere a ostávam prekvapene stáť. Klubovňa je očarujúca, presne podľa mojich predstáv z čias „Svornej Sedmy“. Starý nábytok, kreslo s malým totemom, staré liatinové umývadlo vyložené kameňom, už trochu zelené, čerstvý mach, ktorý sa pravdepodobne vymieňa a cez to všetko preteká z kohúta slabý, skôr symbolický pramienok vody. Nad hlavou visia zapustené do povaly rybárske siete, až sa mi zdá, akoby v nich spávali. Bolo v nej ticho, pretože v nej nikto nebol. Zatváram dvere a schádzam

dole schodmi s nádejou, že stretnem Ivana Žeravíka, ktorý ma sem pozval. Nedávam pozor a zrážam sa na schodoch so starším skautom v krátkych menčestrových nohaviciach a skautskej košeli. „Si nový, vitaj u nás“ hovorí mi. Tak sa stretávam s vodcom prvého oddielu s bratom Ivanom Jančekom, neskôr so skautami Mikulovským, Skácelom, Dudušom, Hornungom, ostatných si nepamätám. 14. 11. 1946 som prijatý do družiny Kamzíkov. V krátkom čase som zložil nováčkovskú skúšku a prebral som funkciu hospodára družiny. Mám pred sebou mesačník družiny Kamzíkov z decembra 1946, ktorý mi 12. 11. 1997 požičal aj s denníkom brat Žeravík a čítam. Na poslednej oddielovej rade sme sa dohodli na poradových číslach družín: 1. Sovy, 2. Kamzíci, 3. Tigrí

Ivan Žeravík, Žilina, Fraubovská 3.
* 19. VIII. 1929 - Hlavňovej - Radoša

Jurich Nicis, Žilina, Štefaniho 56.
* 19. IX. 1931 - V. Hornung

Emil Braun, Žilina, Hysunká 2.
* 14. VIII. 1931, v Žiline

Kudo Zďarský, Žilina, ŠKŽ
* 5. V. 1932 v Žiline

Štefan Janisek, Žilina, Brodická 20
* 1. X. 1932 v Žiline

Lojzo Mojžiš, Žilina, Hysunká 8.
* 18. XI. 1933 v Žiline

Josef Janisek, Žilina, Brodická 20
* 21. VI. 1929. v Žiline

Vlastimír Ondruška, Žilina
Brodická 585.
* 17. X. 1931 v Teplicke - Tycháček

Miroslav Holubec, Žilina
Hradištná 2.
* 22. VIII. 1933 v Žiline

Terajší stav družiny Kamzíci: radca Ivan Žeravík a Imrich Ninis, Rudo Žďársky, Emil Brunn, Lojzo Mojžiš, Jožo Janísek, Pišta Janísek, Miro Holubec.

V zápisníku radcu z roku 1946-1947 je okrem iného Skautský zákon, Nováčkovská skúška a jeho legitimácia s evidenčným číslom 32713.

Ako sa míňali dni, chodil som často do herne v suteréne Saleziánskeho domu, kde bývalo veselo. Hrávali sme stolný tenis, stolový futbal a iné hry. Na hrisku sme hrávali futbal, bol tam krúžok hudobníkov, hrávalo sa divadlo. Keď zaznel zvonček, bolo to vždy pozvanie na pobožnosť, aby sme po nej opäť pokračovali v hrách. Na prvé poschodie do skautskej klubovne chodil

V máji 1947 do 6. oddielu JUNÁK
u Saleziánov v Žiline na schôdzi
medzi bratov Ferka Hrehuša, Františka
Karlíka, Jožka Janíška, Milana Zaña,
Tomáša Kucka, Jožka Baxu, Juraja
Töröka prijali za člona br. Pištu Janíška.

Zapísal

Karlík Frant

Ferko Karlík, môj starší priateľ, s ktorým som sa hrával na ulici Horný val, kde tiež býval. Ťahalo ma to k nim, preto som v marci roku 1947 prestúpil do ich 6. oddielu a pridal som sa k chlapcom: Jozef Brxa, Tomáš Kucko, Fero Hrehuš, Milan Zañ, Juraj Török, Jozef Janísek a Ferko Karlík. Dochoval sa i zápis v kronike:

„15. pracovná schôdza družiny Bažantov Okolo 6. hodiny sme sa zišli do klubovne II. zboru Junáka, kde boli prítomní títo bratia: Jožo, Jano, Dodo, Martin a novoprijatý brat Štefan Janísek. Po krátkom napomenutí a privítaní br. radcu, začali sme našu schôdzu spoločnou modlitbou. Zatiaľ sa pripravil brat zapisovateľ a na požiadanie br. radcu prečítal nám zápisnicu z minulej schôdze, ktorú dal potom overiť niektorým bratom.

V krátkosti sme prebrali prvý a druhý skautský zákon a použitie skautskej palice. Z tretotriedky sme prebrali morzeovku a sľúbili sme si, že urobíme signalizačné vlajky. Ako ďalší bod programu bola voľná debata a voľné návrhy, kde padli pekné návrhy na výzdobu klubovne. Potom brat m. radca dal návrh na Kimovu hru, ktorú sme si zahrli s pekným úspechom. Najlepší bol brat Martinec. Po zaspievaní sa skončila naša schôdza s modlitbou a s pozdravom Zdar!“

To boli prvé skautské časy, naviac vyplnené duchovnou činnosťou.

14. 4. 1948 som bol prijatý do družiny Roverov - bažantov, ktorá mala týchto členov: radca Jozef Janísek, Ján Tkáč, Rudo Tkáč, Pavol Brat, Karol Daň, Martinec. V nej som zotrval až do násilného zrušenia skautingu.

Drahí bratia !

V tento pre Vás a pre žilinský skauting tak významný deň posielam Vám prvú skautskú vlajku, ktorú som echovával smutných 20 rokov, aby niekedy som ju mohol sľovzdať opäť skautom, ktorí ju budú hrdo vstúpovať a nosiť v spráevpdoch tak ako to robili bratia štyridsať rokov pred nimi.

Je mi smutno, že nemôžem byť teraz pri Vás osobne a prežívať slávnostné a dojmavé chvíľky Vášho sľubu, kedy sa stanete i mojimi bratmi tak ako bratmi skautov na celom svete. Musím však tiež plniť svoj činovnícky sľub a v týchto chvíľkach svojou účasťou na náčelníctve prispieť k rozvoju skautského hnutia a k zabezpečeniu čo najlepších podmienok junáckeho života.

Ako starý oddielový vodca prvého žilinského oddielu skautov blagoželám v prvom rade svojim nástupcom a najmä vám bratia, ktorí máte tú prevelkú česť po dvadsiatich rokoch skladať ako prví skautský sľub a tak sastať novými a prvými priekopníkmi skautského bratstva i u nás v Žiline.

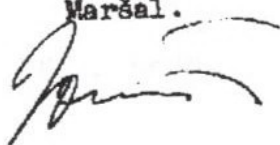
Prosím Vás ešte teraz, rozmyelite si dobre kým pristúpite ku sľubu, lebo je lepšie nesľubovať ako byť sľubom viazaný celý život, pri toľkých pokušeniach ho nedodržať. Nesľubujete na deň, mesiac rok, ale na celý život.

Ak však ste sa rozhodli, vítam Vás ako starý vodca prvého oddielu medzi nami a stiskam Vám v duchu po skautský ľavicu a chcem aspoň tak byť spoluúčastný tejto veľkej a slávnostnej chvíle.

Prosím Vás budte dobrými skautmi a pomôžte šíriť vyšlienku svetového bratstva k čomu Vám z úprimného srdca prajem veľa zdaru.

Váš - Dr. Ivan Janček - skautským menom
Maršal.

Žilina, 8. júna 1968.

Zaslané skautom v Lesnej škole v Klubine.

Výročie

Je máj 1969. Podľa indiánskeho kalendára mesiac sadeníc. Skauti tiež zasadili pred 50 rokmi veľké skautské zrno. V marci 1919 vznikol v Žiline prvý skautský oddiel na Slovensku. Založili ho študenti Žilinskej reálky (Gymnázia) bratia Ján Vančík a Gejza Khade. Na počesť tohoto výročia sme usporiadali 16. - 18.5.1969 skautské dni na Bôriku. V prvý deň sme postavili na návrší, kde dnes stojí hotel Slovakia veľký stan. Tam viali Junácka zástava a transparent „Junácka informačná služba“. Podávali sa tam informácie a predaj príručiek s Junáckou tematikou a tiež prihlášky do oddielov. V sobotu doobeda sa konal prvý ročník memoriálu brata MUDr. Mika Jančeka, ktorý bol vodcom prvého oddielu, neskôr zborovým vodcom I. zboru.

Bol to nádherný pretek. Vzrušujúci, napínavý do poslednej hliadky. Tridsaťšesť rozhodcov na trati s hlavným organizátorom preteku bratom Červeným a 108 štartujúcich Včeliek, Vícat, skautiek a skautov zápolilo o česť svojho oddielu, ale i o krásne ceny, stany, buzoly, kotlíky,

torny. Aj náš oddiel mal zastúpenie. A víťazné! Veď uzlovanie, stavba stanu, táborová prax, setonovka, prvá pomoc, signalizácia, odhad vzdialenosti, náčrty, to bola celoročná práca na družinovkách. Navyše mesiac pred závodom sme dva razy v týždni nacvičovali stavbu. Bol to vojenský stan ihlan a stavba takého stanu nebola maličkosť.

- Bodovalo sa:
- 1) Rýchlosť postavenia
  - 2) Správne napnutie stanu
  - 3) Kolíky v predpísanom smere a uhle
  - 4) Pozapínané všetky olivy (gombíky) pretože sa skladal z dvoch častí

Za hlasitého povzbudzovania prebiehali traťou (dnes je na trati ticho, nemá kto povzbudzovať) a keď sa pretek končí poobede, začína Junácke odpoľudnie, v ktorom je o zábavu postarané! Veď skákanie vo vreciach, kráčanie na chodúľoch, cyklistické prekážkové preteky, jedenie koláčov, šplh na stožiar, štafetové prezliekanie, stavba stanov so zaviazanými očami dávali zabrat hlasivkám prizeraajúcich. Veľmi zábavné bolo jedenie veľkého okrúhleho koláča, natretého hrubo marmeládou, ktorý naraz z dvoch strán začali jesť súťažiaci. V strede bol zapečený peniaz. Kto do neho zahryzol prvý, bol víťaz. Junácke popoludnie končí, diváci sa rozchádzajú, skautom a skautkám sa začína mohutný táborový oheň. Nespočítal som účastníkov, ktorí sedeli, stáli, ale už nikdy som nevidel toľko skautských hrdiel oduševnene spievať junácku hymnu a na záver v Gilwerovskom kruhu spievajúcu „Večierku“. Bolo to ohromujúce poznanie sily skautského nadšenia a ducha. Priestor zaplnili skautské stany, indiánsky stan TíPí. Nad tým všetkým viala Junácka zástava. Za tmy sme sa rozchádzali domov a spomeniem aspoň niektorých: bratia Janček, A. Brodáni, V. Brodáni, Červený, Popluhár, Hlaváček, Tichánek, Melzer, Repčík, P. Zvolenský, Štefko, Hančinský, Filípek, Žďarský, Ďurčanský, Hornung, Baďura, Mikula, Trávníček, Šesták, K. Popluhárová, Mazúr, Sporina, Hrehuš, Karlík, Mati. Všetko stíchlo, nastala noc, len stráže sa striedali v strážení priestoru. Je nadránom. Tma stále ako v rohu. Tak sa to ľudovo hovorí. Budí ma zvonenie zvončeka na dverách. V nich s vysielackou v ruke stojí Tichánek a hovorí:

„Poď rýchlo von, stráže volajú o pomoc.“ Bežíme Bôrikom, už je nás viac, mená si už nepamätám. Cudzí chlapi hádzu z tmavého lesa do priestoru, kde sú stráže kamene. Nastáva krátky boj v tme a zbabelé tmavé postavy utekajú čo im sily stačia. Pre istotu ostávame v lese do rozvidnenia. Slnko už vysušuje vlhkú trávu, skladáme stany, čistíme priestor a náhlime sa domov. Veď o 8⁰⁰ hodine je nástup junáckych jednotiek pred Domom odborov, kde je vyhlásenie víťazov pretekov.

Výsledky:

Súťaž Včielok:	1. hliadka č.33	Comorková, Barčíková, Ručková 3. roj Žilina, 84 bodov
	2. hliadka č.22	Subotová, Šamajová M., Šamajová H. 3. roj Žilina, 83 bodov
	3. hliadka č.16	Červená, Pisarovičova, Stuchlová 1. roj Žilina, 83 bodov
Súťaž Vlčat:	1. hliadka č.29	Ruman, Krkoška, Maniš 4. voj Žilina, 89 bodov
	2. hliadka č.31	Gerát, Žila, Herman 5. voj, 83 bodov
	3. hliadka č.19	Lendel, Haiman, Ďuriač 4. voj Žilina, 83 bodov

Súťaž Skautky:	1. hliadka č.25	Cvachová, Sepešová, Potrebčíková Varín, 146 bodov
	2. hliadka č.12	Melzerová, Pažická, Spirová 2 odd. Žilina, 131 bodov
	3. hliadka č.23	Chládecká, Hodoňová, Jarošová 10 odd. Žilina, 130 bodov
Súťaž Junáci:	1. hliadka č.17	Brodáni, Zák, Jakubík 1. odd. Žilina, 153 bodov
	2. hliadka č.23	Hrabovec, Ďuriš, Ďuriš 7. odd. Žilina, 148 bodov
	3. hliadka č.30	Zvolenský, Jaroš, Novák 148 bodov

Hliadky hrdo a s radosťou preberajú ceny a prichádza najkrajšia časť. Junácke defilé pred množstvom prizeraúcich sa divákov, ale hlavne pred zrakmi hostí. Náčelník čs. Junáka brat Plajner, brat Nemeč a sestra Koseová, náčelníčka dievčenského kmeňa.

S odstupom času si prezerám v kronike fotografie. Osem pochodujúcich v jednom rade a dlhé, dlhé zástupy pochodujúcich s hrdo vztýčenými hlavami. Zeleno-žltá riava skautských krojov ovláda námestie a nad ich hlavami viali junácke zborové zástavy. Dnes si dávam otázku: „Bude mi ešte dopriať zažiť tolké nadšenie a krásu skautského ducha?“

Spomienka na Vĺčatá

Je teplé ráno. Pred klubovňou na Hlinách sa schádzajú drobní chlapci. Sú to vĺčatá 4. voja 2. zboru Žilina. Majú pred sebou dlhú trasu. Od klubovne cez Bánovú, Lietavu na Lietavský hrad. Prepotené skautské košele, žlté šatky, ktoré si ani pri páliacom slnku nechcú dať dole, lebo sú na ne hrdí, zďaleka signalizujú, že na hrade bude veselo. Pod hradom je veľká lúka, dnes úplne zarastená ihličnatým lesom. Na jej okraji je studnička v žalostnom stave. Neváhame. Sekerami odťináme konáre zo zvalených stromov, ktoré podľahli času a pomocou povrazov, ktoré často nosíme pre takýto prípad, zhotovujeme úhľadnú striešku. Druhá časť čistí rozbahnenú od dobytku zničenú studničku s jej odtokom. Slnko ohrieva obnažené telá a vysušuje vyvesené košele. Studnička a voda v nej je už čistá. Varíme guláš. Kôtlík je zavesený na upravenom konári, ohnisko obložené kameňmi a kúsok opodiaľ kopec Mačín vyseknutý z priestoru ohniska. Popri varení gulášu súťažime v uzlovaní. (Dnes sa uzlovanie ťažko presadzuje v družinách. Zdá sa, že ani vodcovia oň nejavia záujem alebo žeby sami nevedeli uzlovať?) Uzlovanie končí, zjeme guláš a mačiny sú už zas na svojom mieste. Pred sebou máme hrad. Nájdite a opíšte latinský nápis, ktorý je v jeho útrobach. Družiny sa rozchádzajú, každá iným smerom s poriadnym hlasitým povzbudzovaním. Dlho, dlho ho nemôžu nájsť, až výkrik z hrdla modrej družiny mi hovorí, že nápis bol odhalený. Radca modrej družiny číta:

PUBLIUS TEREŇTIUS APERUS OBSEQUIUM AMIKOS, VERITAS ODIUM PARIT.
ANNO DOM MDLX VIII.

Áno, vyhrali ste a ja Vám to preložím. Nápis napísal rímsky veselopisec - spisovateľ a jeho preklad znie:

„Ústupčivosť priateľov, láska nenávisť plodí“ Roku pána 1568

Dnes už len časť tohto nápisu ostáva na okne hradu, keď omietka, na ktorej nápis bol, opadala. A teraz nasleduje už zbieranie odpadu v priestore hradu. Papiere, plechovice, drôty

sa kopia na nádvorí a pri odchode z hradu ich znesieme do dediny na smetisko. „Konečne máme voľno,“ hovorí Bílek a už sa hrnie k hranatému otvoru bývalej hradnej studne. Kedysi bola desať metrov hlboká, na hlbšiu si už nepamätám, dnes je už len tri metre hlboká, zavalená kamením. Pomáha si veľkým konárom, ale nejde to. Uvážuje si lano ľahkovážne okolo pása na slučku, ktorá mu sťahuje svalstvo tak, že na druhý deň sa nemôže riadne ohnúť. Chlapci ho spúšťajú dnu. Po ňom Robo i Citrón odhadzujú kamene, aby sa dostali hlbšie. Márna snaha. Vzdávajú to. Ich romantické duše sú sklamané, deň sa kráti, je čas vrátiť sa domov. Nenastupujú do autobusu, ale znova prekonávajú tú istú trasu so spevom. Pri Bánovskom cintoríne stojí kríž. Väčšia časť vlčat v piete postojí, ruky zložené, akoby ďakovali Bohu za vydarený výlet. Nikdy som sa nepýtal na ich náboženské cítenie, ale aj tak som vedel, kto na ktorej strane stojí. Veriaci boli tvárnejší, úctivejší a ich dobré skutky, ktoré mali v zákone, boli častejšie. Už sme v Závodí. Na ceste pri moste cez Rajčianku tlačí starká vozík s naloženým drevom. Už je unavená. Veď cesta z Hradiska, kde konáre nazbierala je dlhá. Je sama. Ale len na chvíľku. Okolo nej je hrba vlčat. No vozík priam letí, starká kričí, „Pomalšie, tu bývam,“ ukazuje na bránku malého domku. Ďakuje a my spokojne odchádzame. Dnes je to často ináč. Alebo nemám pravdu vlčatá? Dnes sa tieto vlastnosti strácajú. V televízii krváky a hrubosť. Vodcovia a vodkyne majú deti len raz do týždňa a to je málo.

Spomínam si na príklad vlčata v roku 1993. „Brat vodca, už nebudem chodiť do skautu, rodičia mi to zakázali.“ „Prečo?“ udivene sa ho spytujem. „Zle sa učím!“ „Ale veď si známky môžeš opraviť a družina Ti v tom pomôže.“ Chlapec smutne odchádzal, aby sa už do oddielu nevrátil. Býva naproti skautského domu. V lete, v jeseni, deň čo deň do samého večera hrá na ihrisku futbal a hokej. Znamky si nezlepšil, ale zato chovanie je horšie. To rodičia nezbadali?

V roku 1974 som mal chlapca v oddiele z Hlín 8. Veľmi zle sa učil, ale on na viac nemal. Zavolať ma riaditeľ školy Stančo a vraví mi: „Súdrh Janísek, nevyhadzujte R. z oddielu. Ak ho vyhodíte, stratí aj poslednú motiváciu a prepadne.“ V oddieli ostal, neprepadol a keď vychádzal zo školy, poďakoval sa mi on aj jeho triedna. Takéto skutky vždy tešia.

Preto sa aj teším z každého dobrého skutku, vykonaného vlčatmi, včielkami, skautkami a skautami. Lebo aj to je v našom skautskom zákone.

Slub Vlčat (do kroniky napísal Rudo Haas)

Pred chatou Tichánka zaznieva veselý spev. To Vlčatá nášho voja spievajú. Veď dnešný deň je jeden z významných dní. Budeme skladať slub. Pred nami je veľká úloha: postaviť pagodu, zhotoviť kreslá a navariť obed. Kolko potu, ale i krásy a romantiky je v tejto práci. Vláčime drevo a varíme. Vo varení je prvá rodinka Veveríc. Keď sa blíži pol tretej, dostávame návštevu. Zborového vodcu Popluhára, Alibabu, Húžvoša, Karlíka a Dana Hrehuša. Slávnostný oheň je pripravený. Brat Húžvoš zapaluje oheň lásky, mieru a pokoja a my spievame v táborovom kruhu. Kto dokáže vytvoriť takúto krásnu kulisu táborového ohňa? Len dobrovoľne, s detskou radosťou, sa dá pracovať. Sedíme a počúvame slová nášho vodcu: „Dnes budete sľubovať a uvedomujete si, že slub Vás zaväzuje plniť si svoje povinnosti a konať dobré skutky, milovať svoju vlasť a brániť ju v každej dobe.“

Stojíme a začíname spievať. Spev sa nesie dolinou a vracia sa ozvenou späť. Oheň horí a nastáva najkrajšia chvíľa:

„Sľubujem ako dokážem najlepšie, aby som bol dobrým synom svojej vlasti...“

Rad radom prichádzame a znova sadáme k ohňu už ako Vlčatá so sľubom. Čas, na ktorý sme dlho čakali, je za nami. Cítíme sa zrelšími a silnejšími. Na hlavách vodcov sú klobúky, s ktorými sa musia rozlúčiť. Áno, dnes posledný krát ich sprevádzajú pri táborovom ohni. Klobúky, bez ktorých sme si vodcov nevedeli ani predstaviť. Ale nariadenie je neúprosne a to nám kalí radosť. Junáka však poznáš podľa chovania a činov a nie podľa kroja.

Znejú posledné slová ....., oheň dohára a my sa lúčime spevom junáckej večierky. Končí jeden krásny deň, neskalený starosťami. Končí sa etapa skautského života. Balíme a gitara sprevádza naše kroky. Cez lúky, kadiaľ vedie naša cesta, rastú prvosienky. Krásny žltý koberec.

Po ňom kráčajú: zborový vodca Popluhár, zborový vodca 3. zboru brat Karlík, bratia - Janísek (Talizman), Tichánek, Nagy, Melzer, Hrehuš mladší, Juraj a Pavol Zvolenský, V. Broďani, K. Popluhárová, ako hosť pani Popluhárová.

Slub zložili: Rado Kmeť, Jozef Janco, Jozef Ďuriač, Rudo a Igor Haas, Ján Dlábik, Laco a Stano Hallonovci, Robo Janísek, Ján Natter, Peter Haupt, Tvrdý, Michal Kolárik, Alexander Lendel, Gabo Thinschmid, Juraj Molnár.

Dumka - Skautská česť

Pri overovaní príbehu „Orlie perá“ ma v kronike Kamzíkov prvého zboru z roku 1970 zaujala dumka o prvom skautskom zákone, ktorú do nej vlastnoručne napísal náčelník Slovenského skautingu brat I. Janček - Maršal. S dovolením brata Šira - Jacka ju uverejňujem, pretože je stále aktuálna.

Začalo to vlastne vtedy, keď Maršal prišiel na našu oddielovú schôdzku a navrhol nám, aby sme na družinových dumkách vyriešili takéto dva problémy:

1. Nejaká žiačka švindlovala v klasifikačnom hárku známky i podpis profesora. Jedinému z profesorov, ku ktorému mala dôveru, prezradila dôvod svojho činu, ovšem vyžiadala si čestné slovo, že profesor toto neprezradí. Na konferencii bol podaný návrh, aby žiačku vylúčili. Profesor mohol žiačku zachrániť pred vylúčením, keby bol prezradil dôvody, ktoré mu žiačka zverila ako tajomstvo na čestné slovo.

Otázka problému: Čo by si robil na mieste profesora?

Druhý prípad bol z junáckeho oddielu. Ide o to: Skaut sa pred odd. schôdzkou zverí svojmu najlepšiemu priateľovi na čestné slovo mlčanlivosti, že zobral z oddielovej pokladnice 100 Kčs. Na schôdzi sa ich vodca pýta: „Pýtam sa Vás na skautské čestné slovo, kto vie niečo o krádeži, alebo kto pozná páchatela, nech mi to povie“.

Otázka: ako sa mal zachovať skaut, ktorý o tom vedel, aby jeho jednanie bolo čestné?

A tak dnes sedíme v našej milej a útulnej klubovničke v temnom pološere na našej dumke. Na variči sa chystá vriec voda a my napíname mozgy a hľadáme riešenie.

Teda k problému č. 1.

- „ja myslím že profesor mohol tie dôvody povedať - však ony neboli také závažné a mal žiačku zachrániť.

- áno, ale tým by predsa porušil čestné slovo, teda žiačke by pomohol a sám by ostal nečestný.

- máš pravdu, porušiť čestné slovo je zrada. A to je predsa nečestné. Ale žiačka by mu to nebola zazlievala. Predsa by ju zachránil.

- Možno, táto povie nie, ale ako by mali veriť ostatné, keď už raz sám a samovoľne porušil svoju česť“. Ozval sa hlas radikálnych zástancov názoru, že profesor, keď už raz čestné slovo dal, musí ho dodržať za každú cenu, či už tým pomôže alebo poškodí žiačke. Debata bola dosť živá a vpodstate sa vyhrotila do dvoch stanovísk. Čestné slovo nemožno nikdy zrušiť. A druhé, ak dodržaním čestného slova môžem poškodiť, mám právo ho zrušiť. Záverom sa stanoviská približovali v tom, že je často ťažko posúdiť, či naozaj porušenie čestného slova môže pomôcť. A teraz záver diskusie. Debatu uzavrel Jacky:

„Ak platí (a to pre junákov platí ako zákon), že junákovi je česť nadovšetko, tak teda česť, to jest dodržanie čestného slova, muselo byť pre profesora bez diskusie.

K druhému problému sa vyhrotili takéto dva krajné názory:

a. čestným slovom - mlčaním nemožno kryť nečestnosť.

b. čestné slovo treba dodržať za každú cenu.

Väčšina členov družiny sa zjednotila v názore, že by vstali, povedali vodcovi, že vedia, kto vzal peniaze, že sú však viazaní slubom mlčania na čestné slovo, a preto vinníka nemôžu prezradiť. A záver: Asi taký, že dané čestné slovo sa musí dodržať za každých okolností. Ak sa však za tým skrýva niečo samo nečestné, je potrebné pôsobiť tak, aby sa sám viník priznal. Záverom tejto dumky sme si najlepšie uvedomili, že najťažší junácky zákon - „junákovi je česť nadovšetko,“ nie je len podstatný, ale i veľmi zložitý. Treba nám častejšie uvažovať o cti, aby

Janusz - Maršal

Orlie perá

V Blatnickej doline panuje čulý ruch. Skauti stavajú po celej dĺžke svoje tábory. Za potokom v objatí zelene je malá čistinka. Tu pod vysokým ihličnatým stromom už veje zástava. Vlčatá 4. voja sa činia. Ako huby po daždi vyrastajú podsadové stany. Sú tesne vedľa seba v kruhu ako kedysi v prérii vozy osadníkov, chrániacich si územie pred nájazdom Indiánov. Vchodová brána je posplietaná z konárov a na nej veľký pavúk. V strede tábora totem, dominantna tábora. Už štyri dni prešli a tvrdá táborová práca nemá konca. Ja si neuvedomujem, že je to dosť na mladé vlčiacke ruky. Slnko málokedy ukáže svoju tvár, mračná sa prevaľujú nad táborom, keď tu ku mne pristupuje brat Stonoha. Pred chvíľkou vyzbieral listy pre rodičov a jednu pohľadnicu a tú mi podáva do ruky so slovami: „Mám ju poslať?“ Spýtavo hľadím na neho, potom skláňam hlavu a čítam: „Milá mama. Mám sa dobre, práce je veľa, no na výlete, po ktorom túžim, sme ešte neboli.“ Vlča, najmenšie a najmladšie zo všetkých zúčastnených, dáva lekcii svojmu táborovému vodcovi. Som úplne vyvedený z táborového rytmu a z jeho pohľadu na dianie v tábore. Dávam mu zapravdu! Vraciam pohľadnicu Stonohovi so slovami: „Nezabudni ju zaslať“. Ráno vyšlo slniečko. Kráčame Blatnickou dolinou k Blatnickému hradu. Pozorujem vlča. Volá sa Halahyja a je z Bratislavy. Veselo vykračuje, usmieva sa, zapája sa do spevu, ktorý znie dolinou:

Mamka pečie buchty, chystá koláče,
my sa radujeme, ona zas plače.
Že budeme vonku spávať,
v horách bývať, včasne vstávať,
že nám bude zle.

Nestrachuj sa mamka, ja sa nestratím,
po tábore k tebe zdravý sa vrátim.
Slnko, vzduch a atletika
to je naša apatika, tá nás vylieči.

Deň na hrade sa končí. Vo veselej nálade sa vraciame do tábora a ja už plánujem ďalší výlet do Konského dolu. Večer je veľký táborák. Zúčastňujú sa ho všetky tábory. Spev striedajú výstupy. Vatra praská, iskry poletujú v poverí, treba končiť. Veď aj zajtra je deň. Stráže pozorne pozorujú okolie, keď sa R. Haas vydáva na prepad do dievčenského tábora sestry Melzerovej a Nagyovej. Krásna zástava uprostred vábi. Za hodinu sa vracia, je veľmi, veľmi rozčúlený. Na prsiach a bruchu má hnedý rozmazaný flak, ktorý smrdí. Talizman, Talizman to nie je hra. Už nepôjdem na prepad! Upokojujem ho a posielam ho prezliecť sa a spať. Pochybujem, že tak ľahko zaspí. Ráno perie v Blatnickom potoku a uštipačné poznámky sa len tak hrnú. Čo sa stalo? Včielka v noci išla na potrebu a v tme sa bála ísť na WC do lesa, tak ju vykonala za veľkým vojenským stanom. Pri plazení po zemi to rozmazal na svoju bojovnú hrud'. Keď to zbadal nemohol vstať, pretože stráže by ho boli zbadali a uviazali o kôl. To by bolo ešte horšie.

Deň ubieha za dňom, počasie sa nezlepšuje a mladý skaut z druhého zboru Širo sa vydáva prekvapujúco splniť poslednú úlohu pre udelenie orliech pier. Dve orlie perá získal. Skúšku mlčanlivosti i hladu už má za sebou. Ak chce získať tretie, musí splniť poslednú skúšku - osamelosti, 24 hodín v lese s prespaním. So skromným vybavením: spacák, sekera, jedlo, čaj sa stráca v hustom poraste pod Ostrou. Ráno všetkých vodcov budia stráže. V hlavnom stane je porada. Brat náčelník Janček oznamuje traslávým hlasom: Širo sa nevrátil zo skúšky. Pomôžte mi ho hľadať. Vodcovia odchádzajú na neľahkú úlohu, až na jedného, ktorý zabudol na svoju česť a svedomie. Pokojne znova zaspáva, neberie situáciu vážne. Tri hodiny volania, pískania a výsledok žiadny. Sme už unavení, veď skalné bralá sú ostré ako britva. Dávajú zabrať. Vraciame sa. „Ak sa nevráti do budička, zavolám vojsko!“, rozhoduje sa nešťastný Maršal.

Nad dolinou sa dvíha opar, ranná hmla ustupuje a na ceste za táborom sa objavuje tmavá postava. Širo! Hlboké uspokojenie sa zrači na tvárach vodcov a nekonečná vďaka Bohu na tvári Maršala. Otázky nemajú konca. A Širo vysvetľuje: „Večer, keď som sa mal vrátiť, stratil som plecniak. Za tmy som ho nemohol nájsť, tak som prespal druhú noc pod stromom bez spacáka.

Vaše hlasy som nepočul, pretože som bol na druhej strane.“

Rozchádzame sa po stanoch, ale už Denis Trávníček trúbi budíček. Skauti neradi vstávajú, a oči vodcov sú unavené. Slnko sa prediera cez oblaky, lúče vysušajú mokré cely stanov, začína nový skautský deň. Na stožiar stúpa Skautská vlajka, vŕkol sa nesie melódia Skautskej hymny a ja zasekávam sekeru do táborového pňa, aby Hallonovci, Haasovci, Ďuriač, Lendel, Šimo, Tinschmid, Dlávik, Smolka, Halahyja, Bargár, Malý, Horváth, Bílek, Hapčo, Natter, Kmeť, Jakubík, Bobáň, Pecha, Dolinajec, Martinec mohli odísť za výdatnými raňajkami.

Maďarské bagúne

Konečne! Pred nami sa rozprestiera v plnej svojej kráse Silická planina. Na krasové útvary a jaskyne najbohatšia časť Slovenského krasu. Tam vedie naša cesta. Z Plešivca je len na skok do najkrajšej jaskyne Domice. Za osem korún prezeráme jej nádherné priestory, len škoda, že loďky dnes stoja tíško v priezračnej vode. Robia na nich pravidelnú kontrolu. Prídte zajtra, hovorí sprievodca. Odchádzame a v podvečer staviame stany na odľahlom mieste. Slnko už zapadlo, šerí sa a sedíme pred stanom. Oheň nerobíme, bojíme sa prezradenia, nie je tu dovolené stanovať. V diaľke sa pohybuje niekoľko postáv, zbystrujeme pozornosť, ale akoby sa prepadli, naraz sa strácajú. Čakáme netrpezlivo, nemôžeme vojsť do stanu. Pol hodiny napätia a prichádza uvoľnenie. Postavy sa objavujú a miznú za kopcom, kde sa črtá dedina. Bdiem, nespím, stan pre prípad otvorený, hlava položená na topánkach trčí von. Konečne slnko vychádza na obzore. Je chladné ráno. Ideme na prieskum! Objavujeme skalnú diery, vo vnútri rozšírenú, môžeme kráčať vzpriamení, pod nohami vybetónovaná chodba, prudko klesajúca do hĺbky. V diaľke duní špliechajúca voda, vlhkosť vzduchu je čoraz väčšia a sme pri rebríku, ktorý vedie do hĺbky. Neodvažujeme sa zísť po ňom dole, hukot rútiacej sa vody nás stiesňuje. Pod nami v priezračnej vode vidieť lodičky. Tie lodičky, ktorými sme sa chceli previesť. Sme v Domickej jaskyni. Vraciame sa k správcovi jaskyne a oznamujeme: „Boli sme u Váš, ale zadarmo.“ Usmeje sa a hovorí: „Ten vchod sme spravili my, ale nemáme finančné prostriedky na dokončenie uzáveru a oplotenia.“ Odchádzame, pred nami je dlhá cesta. Jaskyne Milada a Matilda sú naším ďalším cieľom. V jednej z nich zurčí potok. Krásna výzdoba v nej, neuveriteľne tenký, ale vysoký stalagmit. Matka príroda vie vytvárať takéto výtvyry, ktoré nás očarujú svojou krásou.

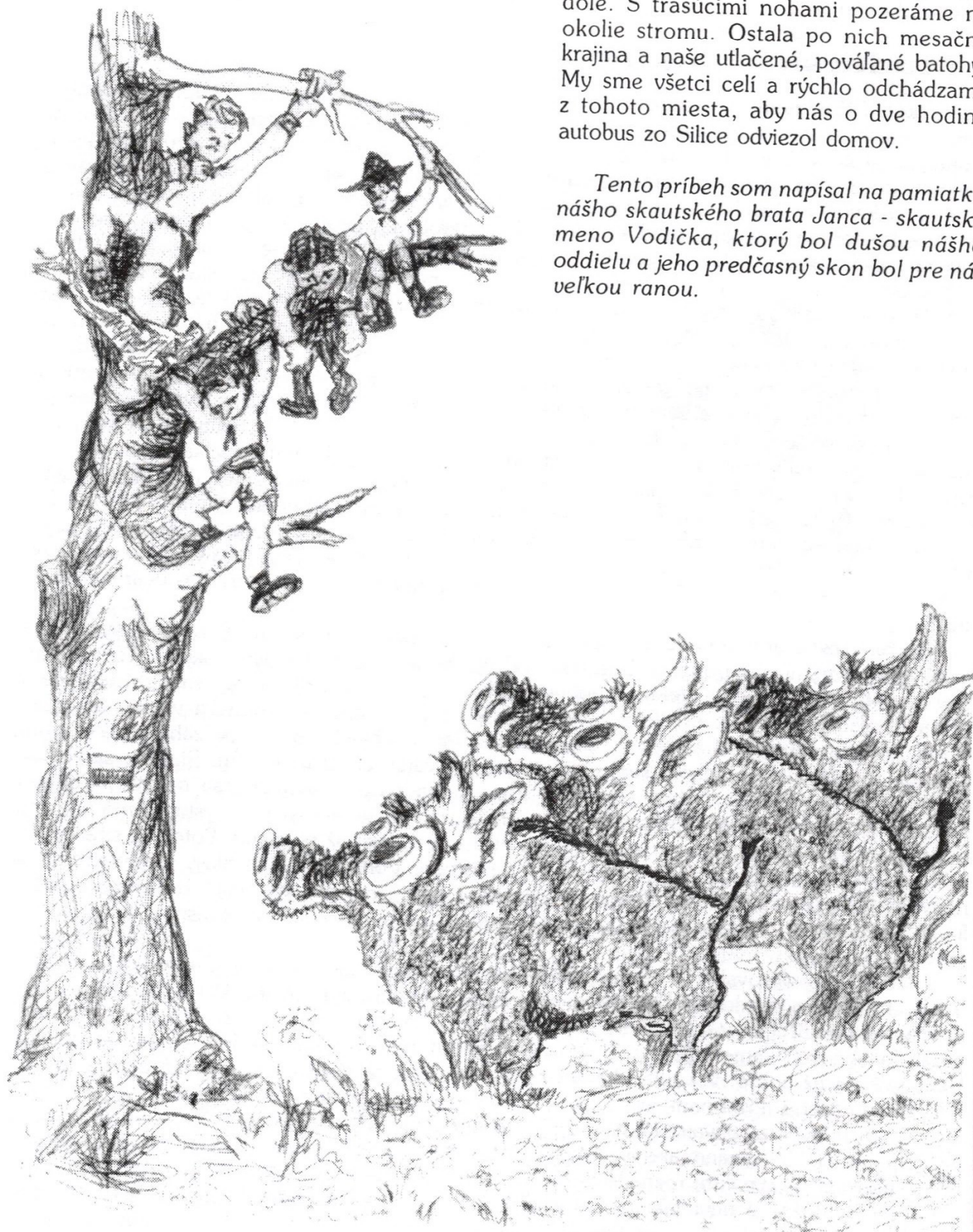
V Silici prespávame u rodičov našej susedy p. Bujdákovej. Osviezení spánkom a výdatnými raňajkami, ktorými nás pohostili hostitelia, odchádzame hľadať Májkovu jaskyňu. Tú jaskyňu, ktorá nesie meno po objaviteľovi mnohých jaskýň Jánovi Májkovi. Ak by sme sa do večera nevrátili, hľadajte nás. To pre istotu. Nedarí sa nám ju nájsť, aj keď domáci vravia, že je len kúsok od cesty. Baterky sa zastavujú nad prepadliskom. V hĺbke 2 - 3 metrov, zahádzaná drevom a lístím, je malá diera. Odhadzujeme lístie a z diery vanie chlad a prievan. Plazíme sa vlhkou chodbou, dĺhou asi 20 metrov. Komáre štípu jedna radosť, konečne sa nasýtia. Chodba sa rozširuje a stojíme v priestrannej skvostnej hale, zadná stena je šikmá, vystupujeme opatrne hore. Tam zurčí potok, hasíme smäd plnými dúškami a ďalej už nejdeme. Potok sa stráca pod zemou. Zboku je veľký otvor, ale my vychádzame von. Vonku tma, len hlasy medzi stromami nám zvestujú, že nás hľadajú. Stretnutie je šťastné. „Už sme sa o vás báli,“ hovoria títo dobrí ľudia. Vraciame sa do teplého rodinného hniezda a ráno nás čaká čarokrásna Silická ľadová jaskyňa.

Hľadáme do obrovského otvoru, väčšieho ako Šarkania jaskyňa v Súlovských skalách a po jeho úzkom chodníku schádzame dole. Neveríme vlastným očiam. V strede je ohromný, vysoký ľadový kužeľ. Dosahuje skoro kamenný strop. Nevieme pochopiť, že páliace slnko, ktoré praží do bočných kamenných stien, ho neroztopí. Otvor v bočnej skalnej stene nás neláka. Baterky nám už dobre nesvietia, dokonca ani Vodičkovi sa už nechce, veď ťažké plné batohy nám dávajú zabrať. Pred nami je posledný úsek cesty. Slnko páli neúprosne, sadáme pod kríky, aj bez vody únavou zaspávame. Zobúdzajú ma čudné zvuky. Kroch, kroch, čierne chlpaté potvory nás obkolesujú. Vyskakujem ako divý! Vstávajte, je zle! Čierne bagúne, podobné našim diviakom, len ďaleko väčšie, rypákmi rozhadzujú hlinu a kamene väčšie ako naše hlavy. Kde sa schovať? Únik nie je možný a nevieme ako sa zachovávať. Vodička kričí: strom, strom! Nedaleko nás je suchý strom bez lístia, na ňom hľadáme spásu a záchranu. Sme hore, srdcia nám divo búšia.

Napočítame sedemdesiat maďarských bagúň váľajúcich sa po zemi, začína sa im obedný oddych. Ohlušujúce krochkanie utícha, zúfalo na ne hľadíme. Čo teraz? Vodička má opasok, na ňom dýku a malý zvonček ako okrasu. Točím prudko opasok v ruke ako vrtuľu. Ozýva sa cengot, bagúne dvíhajú hlavu a nič. Pomohla nám náhoda. Dýka sa vysúva z pošvy a letí prudko dole. Ozýva sa rev prekvapenej bagúne, dvíha sa a s ním celé stádo. Sedíme v nemom úžase a trpneme, aby nezavadili o strom. Miznú v kríkoch. Vzďalujúce krochtanie nám dovoľuje zliezť

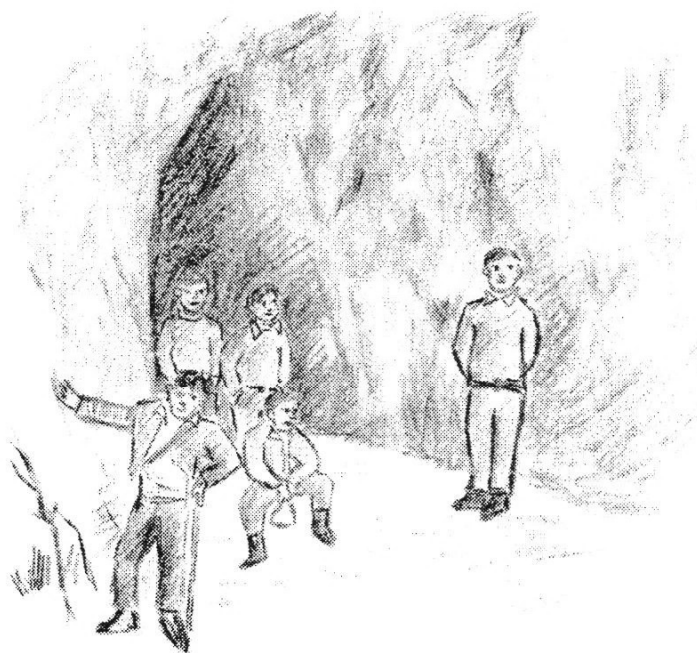
dole. S trasúcimi nohami pozeráme na okolie stromu. Ostala po nich mesačná krajina a naše utlačené, pováľané batohy. My sme všetci celí a rýchlo odchádzame z tohoto miesta, aby nás o dve hodiny autobus zo Silice odviezol domov.

Tento príbeh som napísal na pamiatku nášho skautského brata Janca - skautské meno Vodička, ktorý bol dušou nášho oddielu a jeho predčasný skon bol pre nás veľkou ranou.

Truhlík

Schôdzka je v plnom prúde - je veselá, veď Kuco, Hluchý, Michalík, Môcik vedia zabaviť celý oddiel. Nasleduje téma „prvá pomoc.“ „Na čo by si použil Skautskú šatku, pri ktorom úraze“ pýtam sa M. Veščičíka. „Napríklad pri zlomenine ruky“, odpovedá. „A ešte kde sa dá použiť?“ „Ja to všetko viem,“ prerušuje dialóg Vlado. Pozerám sa na chlapca, čo mi už dva mesiace lezie na nervy, ktorý často ničí moje úsilie. Priviedla ho družina Bobrov - R. Haas, Dlábik, Michalík, Janísek, Môcik, Veščičík. Patrí medzi nich, ale nie sú ním nadšení. „Ideme v nedeľu na Súľovské skaly.“ „Ja to poznám, poďme inde.“ „No dobre, navrhni niečo.“ „Ja som už bol všade“ - odpovedá. Dohovárám mu, vysvetľujem, ale márne. Skáče často do reči, pozná všetky príbehy z kníh aj príbeh, ktorý som čítal ešte v roku 1940 a odvtedy sa neobjavil v kníhkupectve. Vie spievať, má doma magnetofón, všade bol, sú to výmysly, na ktoré sme už dávno prišli. Končí schôdza. Na budúci týždeň ideme do Kúrskej doliny. Pokúsím sa o jeho nápravu. Podarí sa to? Sobotné ráno je chladné, všetci majú vetrovky, len Truhlík nie. Tak ho už voláme a dnes neviem, kto mu to meno dal. Celkom pokojne ho prijal, dokonca sa mi zdá, že je ním nadšený. Mám ho poslať domov, veď môže nachladnúť? Nie, veď dnes ho čaká preťažká úloha, o ktorej ešte nevie. Kurská dolina je dlhá, bystrina tečúca vedľa cesty krištáľovo čistá. Osviežujeme sa a blížime sa k cieľu našej cesty. Za potokom v lese je v skale veľký otvor. „Jaskyňa, jaskyňa,“ volajú nadšene skauti. Viem, že je to štôla vysekaná ľudskými rukami. Odkladáme plecniaky pod stromy a hovorím: „Pôjdeme všetci naraz s baterkami dovnútra, ale dávajte dobrý pozor! Keď sa vrátíme k potoku, začne skúška odvahy. Pôjdete bez baterky a na konci jaskynky budem stáť ja. Kto sa ma dotkne, splnil skúšku.“ Určujem poradie tak, ako sa hlásili. Truhlík je akýsi nesvoj. „Mám odrenú päťu od topánky, nejdem“. „Nemusíš, veď kto pôjde, pôjde dobrovoľne“. Časť chlapcov už má za sebou úlohu, hľadanie konca jaskynky a sme znovu pri bystrine. Truhlík vie, že je stredobodom pozornosti. Prečo len išiel na ten výlet, iste mu to prebehlo v hlave. Díva sa na mňa, čaká záchranu, ale ja mlčím. „Veď to hravo zvládneš,“ ozýva sa za ním hlas. Nedá sa tomu vyhnúť. Vchádza do otvoru. Ja ho už vidím. Obrys jeho postavy je osvietený slnkom. Blíži sa stredom jaskyne. To je chyba. Všetci doteraz sa jednou rukou opierali o bočnú stenu, druhú mali vystretú pre prípad nárazu, potknutia na nahromadených skalách. Nevie ako ďalej. Stojí, tápe, šmátra. Hľadá bočnú stenu, už je pri nej, jeho odvaha je na bode mrazu. Chcel by sa vrátiť, ale uvedomuje si, čo ho čaká, ak nedokončí skúšku. Už je pri mne, zadržiam dych a ticho robím úkrok do strany. Tam kde som mal stáť, je studená, hrboľatá stena uzavierajúca priechod. Nevie, čo ďalej. Jeho hrdinstvo je v koncoch, keď sa jaskyňou ozýva. „Ta - Ta, Talizman, kde si? Si tu, pravda?!“ Mlčím, ticho stojím na dosah jeho rúk. Ale to už stačí. „Tu som,“ odpovedám, natahujem k nemu ruku. Křčovito sa jej chytá, slzy má na krajíčku, keď hovorí: „Talizman, prosím ťa, nehovor chlapcom, že som sa bál. Už sa zmením.“ Sľubujem mu to a pripomínam mu Skautský zákon. A teraz sa otoč. Otáča sa a neverí vlastným očiам. Veď vidí celú jaskyňu, ktorá je zahalená v tajomnom šere a vo vstupnom otvore ožiarenom slnkom zvedaví chlapci. On ich vidí, ale oni jeho nie. Vychádzame, hľadím do jeho tváre. Je napätá očakávaním. Dodržím slovo? Po hodine sa jeho tvár uvoľňuje, prežíva šťastné chvíle. Hodnotenie dopadlo dobre. „Bratia, splnili ste to, čo som od vás očakával. Nebola to úloha ľahká, ale aj v živote Vás čakajú prekážky, ktoré budete zdolávať pevnou vierou vo svoje schopnosti.“ Utvárame gilverský kruh, ruky spojené a večerným tichom sa nesie spev „večierky“, ktorá sa tak často ozýva na skautských táboroch. Aby v tichosti utíchla ako i vrava chlapcov vracajúcich

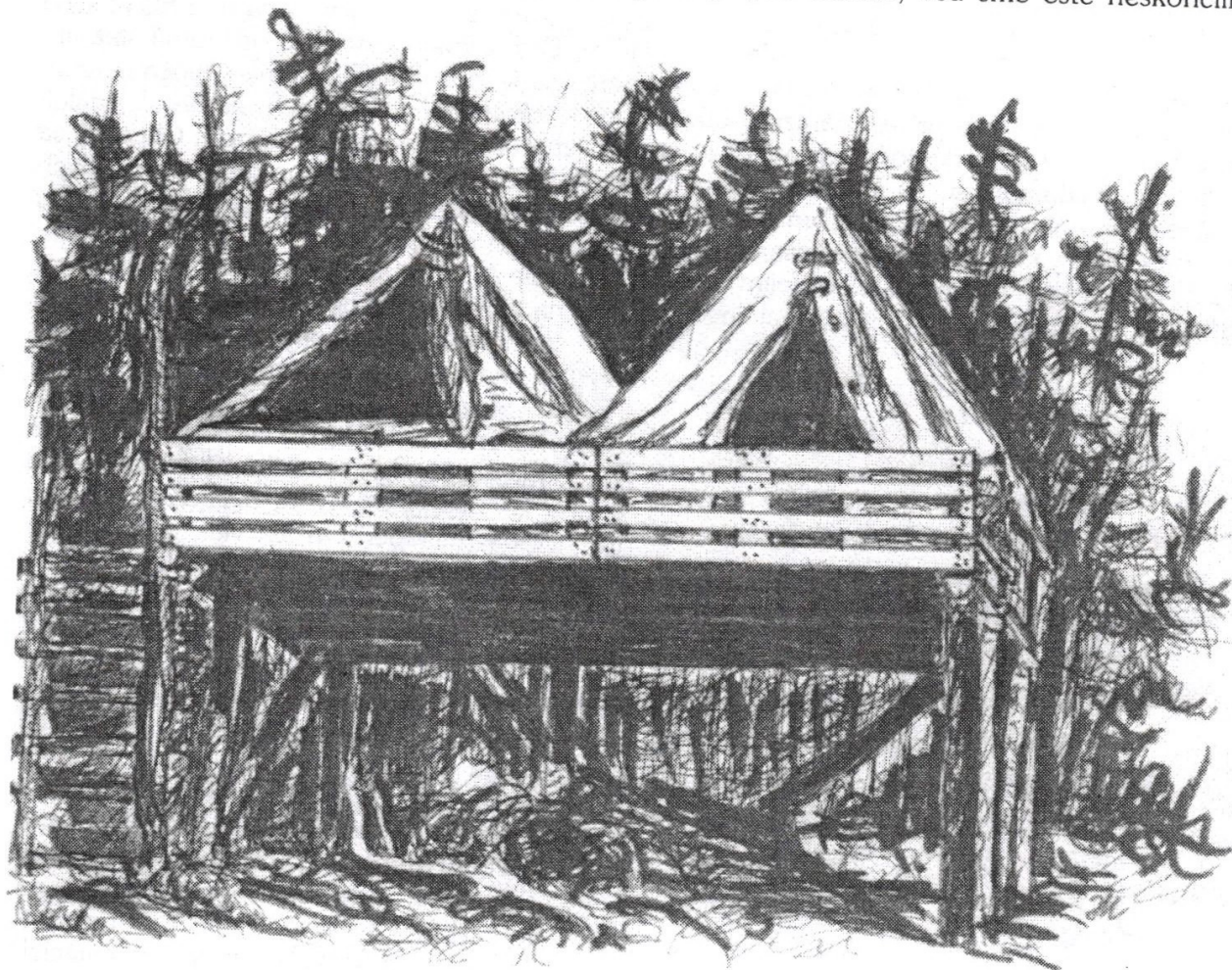

sa z výletu domov. Truhlík sa zmenil. Už neskáče do reči, je ohľaduplný, ale tiež to už nie je on. Po čase stráca záujem o oddiel. Často vynecháva schôdzky a ja si uvedomujem, že nevie vo svojej duši znieť pokorenie v jaskyni. Zabúdame naňho a ja o ňom často rozmýšľam. Aký bude keď, vyrastie. Zabudne na spôsoby, ktoré rád uplaňoval, alebo bude ďalej roznášať okolo seba nepokoj?

Prepad

Posledné dni tábora v Blatnickej doline. Chlapci už majú za sebou služby v kuchyni, nočné stráže, hry, výlety, táboráky. Naučili sa mnohé veci potrebné pre život. Pred nami je večer dlho očakávanej skúšky odvahy. Vedie cez potok do hustého lesa, na konci je pod košatým stromom položená zapálená lampa a pri nej odznacky, ktoré budú slúžiť ako dôkaz splnenia úlohy. Pre istotu za stromom v deke leží zabalený Stonoha. Skúška trvá už pol hodiny. Posielam na trasu Lendela. Má skautské meno Vrták. Je odvážny a nemám žiadne obavy, veď doteraz sa každý vrátil. Je mi zima, sadám si na pník a čakám. Za pol hodiny už budem v spacáku. Zo zadumania ma ruší dupot nôh a krik. Rozpoznávam hlas Vrtáka, ktorý kričí: „Pomóc, pomóc, strašidlo!“ Vyskakujem ako zelektrizovaný a bežím po trase do lesa. Cez vodu sa brodím, nie je čas na prechádzanie po kameňoch. Konečne stretávam bežiaceho a k smrti vylakaného Vrtáka. Rúti sa na mňa a nesúvisle hovorí: „Brat vodca, stretol som obrovské strašidlo.“ Upokojujem ho a posielam ho s ostatnými do tábora, prerušujem skúšku. Veď kto by vošiel do lesa, čo ho mohlo nastrašiť. Veď to nedáva zmysel, uvažujem. No jasné! Predsa Stonoha. Nahnevaný kráčam lesom, keď sa predomnou zjavuje mátoha. Pohľad na ňu ma mrazí, aj keď podľa chôdze viem, že je to Stonoha. Každý, kto by ho stretol v tejto podobe, by sa naľakal a nie 10 - ročný chlapec. Na hlave má prehodenú deku, ktorá mu splýva až k nohám. V ruke krivú bakulu, pri nej svietiacu lampu. Obraz ako vystrihnutý z rozprávky. „Čo blázniš, veď sme ešte neskončili,“

hovorím mu vyčítavo. „Bola mi zima a dlho nikto nešiel, tak som si myslel, že ste na mňa zabudli.“ „Ale nie, Stonoha, Ty si sladko zaspal a keď si sa prebudil, nevedel si sa zorientovať.“ Neodporuje, asi to tak bolo. Kráčame k táboru. Je za nami ďalšia prebdená noc. Brieždi sa, chladná noc ustupuje a táborom sa ozýva volanie stráže: „Budiček!“ Platí to pre tých, čo neboli v noci v lese. Treba oškrabať zemiaky, upratať stany, osviežiť sa v potoku. Pozorujem chlapcov, ako šantia a pozerajúc na Stonohu si niečo šušajú. Je to jasné, Stonoha maj sa na pozore! Deň je za nami, Tyčka, vodca oddielu rozdeľuje stráže. Vlajka za zvuku večierky v podaní Kuca pomaly klesá k zemi, ukladáme sa k spánku. Bdiem! V povetrí je niečo, najskôr prepád. Okolo polnoci sa mi už viečka zavierajú, keď sa naše stany postavené vo výške na kôloch chvejú. Po kolmomrebríku sa opatrne sunie hore tmavá postava. O chvíľu rozopína stan a rovno si to šinie ku mne. Chytám ho za ruku a čiernou pastou, ktorú drží v ruke ho natieram. Ukazuje, že prišiel za Stonohom. Ten spí. Ponatieral ho a spokojne odišiel preč. Dodnes neviem, kto to bol. Ráno je v tábore veselo, „to je za toho strašiaka,“ hovoria chlapci. Berie to veľmi športovo, smeje sa, len ten čierny krém v studenej vode nejde dole. Konečne je čistý. Pri strážnej veži, ktorá je pri potoku sa objavuje vzácna skautská návšteva. Bratia Červený - Grizly, Broďani - Kolektív, Tichánek - Alibaba, Popluhár - Tiger, L. Hornung a veselý nedostizný Oldo Hlaváček. V táborovom kruhu je veselá nálada, čas plynie, odchádzajú domov, my chystáme záverečný táborák, na ktorý prídu aj Stonohom pozvaní Harcery z Poľska. Majú lepší program, je vidieť, že sú starší, skúsenejší a na rozlúčku do daru dostávajú nádherne vyrobený táborový totem.

Končí sa tábor v lone matky prírody, ale nekončí náš obdiv k skautskému životu. I naďalej sa budeme riadiť Skautským zákonom a hlavne jeho prvým bodom. Skautovi je česť nadovšetko.

Lúčenie

Mnohokrát sme prechádzali týmto nádherným kútom Slovenska. Dnes sme znova postavili stany, aby sme tu strávili nezabudnuteľných dvanásť dní. Máme tri kotlíky, v ktorých budeme variť, zveľaďovať naše chatrné tábornícke znalosti vo varení. Ale v tom je tá krása i odvaha, že zješ to, čo si navariš. Náš hlavný kuchár je Jožo Janco - skautským menom Vodička. Je to živé striebro nášho oddielu. Meno dostal v tábore Petrovice, nevedel sa nabažiť plahočenia v krištáľovo čistej mrazivej vode potoka. Prešlo niekoľko dní. Už máme za sebou Roklinu Piecky, Rothovú roklinu, Kláštorňú roklinu i Veľký sokol s nezabudnuteľnými vodopádmi a skalnými zákutiami. Čaká nás kombinovaná trasa. Sokolia rokline a vzácny Kysel. Je to dlhá a namáhavá túra. Nástup Sokoliou roklinou máme za sebou. Je plná čistej priesračnej vody. Naše unavené telá zbystria pozornosť. Hukot, ktorý sa nesie k nám prezrádza, že sa blížíme k očakávanému stretnutiu. Áno Závozový vodopád padá z výšky 80 metrov v troch kaskádach a my očarení jeho majestátnosťou

si sadáme na vlhké skaly porastené machom a čerpáme nové sily pre výstup na Kláštorisko. Tam, v strede údolia, je prastarý skalný múr, zvyšok Kartuziánskeho kláštora. Po žltej značke schádzame do doliny Bieleho potoka a nastupujeme do najkrajšej rokliny Slovenského raja - rokliny Kysel. Topánky máme mokré. V barikádach je veľa vody. Pomocou rebríka zdolávame Barikádový vodopád a refazami aj Skalnú diery - Udiareň. V Kaplnkovom vodopáde sa za smiechu niektorí nedobrovoľne okúpu a v Temnicovom vodopáde sa situácia opakuje. Pozor! Pred nami sa roztvára Skalná rokline. Slnko svieti na vlhké skalné útesy a obrovský vodopád sa rúti s rachotom do hĺbky. Spenená voda sa stráca v skalnej úzkej rokline.

Zvečerieva sa, zle sme odhadli dĺžku a čas prechodu, konečne je táborisko na dohľad. Budeme variť večeru? Žalúdok si pýta jesť a v kotlíkoch zakrátko vrie voda. Telo je unavené, žalúdok prázdny, oči zúfalo ospalé. Makaróny, ktoré sme dali variť, vytlačajú aj poslednú vodu z kotlíkov. Náš kuchár Janco zle odhadol množstvo. Do polouvarených miešame lekvár a takéto miznú v našich hladných a unavených telách. Spať, spať. Celú noc sedím pred stanom, oči sa mi unavene zavierajú. Niečo sa však deje, akýsi čudný ruch panuje nadržanom v našom tábore. Stan - krovie - stan. Chlapci pobehujú, niečo nie je v poriadku. Úzkostlivo sledujem pobehovanie chlapcov a ani kontraspán nezaberá. Ráno odchádzam s niektorými do Spišskej Novej Vsi k lekárovi. Bradatý doktor sa usmieva. Tri dni suchára a čaj, znie jeho verdikt. Som nesmierne šťastný, veď tento skautský tábor je načierno bez povolenia. Hlas lekára ma ale privádza do reality. „Kde máme ten pionierský tábor? Za tri dni Vás prideme so sestričkou pozrieť. Pripravte si doklady.“ To je riadna sprcha. Vraciame sa do tábora, som rozhodnutý! Nie pán doktor, nepošleš Ty hlásenie do Žiliny, pretože nás tu už nenájdeš. Dokončíme roklinu Suchá Belá s Misovými vodopádmi. Už len jeden deň chýba do návštevy pána doktora, sedíme pri skromnom ohni. Dreva je málo, ochrancovia bdelo strážia celú oblasť. My sme však skauti a ochrana prírody je nám jasná. Pri táborovom ohni je akosi smutno. Lúčime sa s Imrom Horničákom. Odchádza z tábora priamo na internát. Bude v meste chodiť do priemyslovky. Zádumčivo sa nesú Skautské piesne a prichádza polnoc. Naše rady rednú. Unavené oči sa zavierajú, ticho ruší zvuk zipsov zatvárajúcich stany. Ostávam s Imrom sám, zasnene sa dívam do plameňov ohňa, ktorý sa časom mení v žeravú pahrebu. Imro chce vydržať do rána, kým sa všetky hviezdy stratia z oblohy a spevajú vtáci začnú svoj ranný koncert. Žeravá pahreba sa mení v tmavý popol, hviezdy sa už stratili v nekonečnej dialke vesmíru a na východe sa nad lesom objavuje červená žiara. To hrejivé lúče slnka pohládzajú vrcholky stromov, aby za krátky čas prebudili prírodu i spiaci tábor. Je čas baliť. Zručné ruky skautov skladajú stany, táborový oheň zahládzame mačinami, zostáva len utlačená tráva, ktorá prvým dažďom ožije a vráti táborisko do podoby, ktoré malo pred našim príchodom. Z Podlesku odchádzame cez Čingov do Spišskej Novej Vsi. Zastavujem sa u doktora. Už nepýta potvrdenie o tábore, sme zdraví a odchádzame tam, kde je náš rodný kraj. Ten je každému vždy najdrahší.

Maliny

Stmieva sa, nad chatou Pod Suchým, pod skalným bralom sedíme okolo ohňa, ktorý ožaruje naše tváre. Rozoberáme trasu, ktorú máme za sebou. Chlieb - Malý Fatranský Kriváň - Suchý. Unavené nohy máme pohodlne vystreté k teplu, ktoré rozdáva príjemne pukajúce drevo. Iskry, ktoré občas vyletia do tmavého povetria nám nevadia. Nieкто zanôtil starú skautskú pieseň, ktorú dnes málokedy skauti spievajú.

V táborovom kruhu planie oheň,
osvetľuje skautom tvár.
Dookola šumia lesy,
pieseň svoju dumavú.

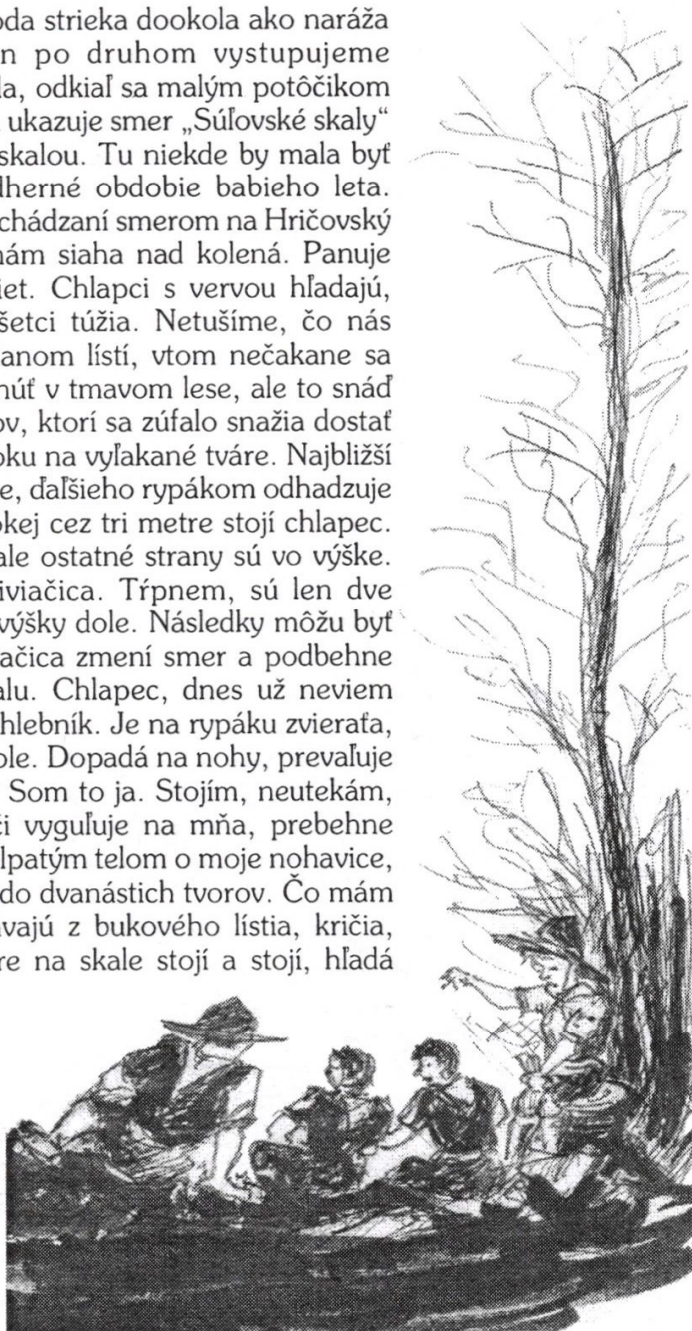
Šepcú nám o sladkej domovine, o bratoch
našich v dalekej cudzine.
A nad nami tisíc hviezd trblieta,
potok hučí pieseň nám.

Končí sa táborák, oheň pohasína, končí sa táto nádherná skautská melódia, ktorú starí skauti druhého zboru Tiger - Kolektív, Stonoha, Alibaba a ja tak radi spievame. Uzatvárame spacáky, nastáva ticho. Ráno, slnko vychádza, hladí vrcholky stromov a my neradi vyliezame z teplých spacákov. Tráva po raňajšej rose je už suchá a maliny pod chatou nás lákajú, aby sme doplnili raňajky sladkou dobrotou. Maliny nám chutia, je ich veľa. Miznú v našich hrdlách, nastal čas odchodu. Nie každému sa chce. Poďme, poďme vyhánam z malinišťa jedákov. Už je ticho, pozerám sa dookola, či tu nieкто predsa neostal. Dva metre odomňa sa hýbe malinčie. Ráznym krokom vkročím bližšie a rozhrňam hustú malinovú červeň, vysokú po ramená. Vyvalím oči, pretože hľadím do huňatej chlpacej prekvapenej tváre kráľa našich hôr - medveďa. Vydáva chrapľavý zvuk. Sú to sekundy. Bežím, válam sa, potkýňam, v kopci urobím kotrmelec, ale za nič nepozriem dozadu. Som už v chate, nemám dych, nemám slov. Čelo zarosené, v nohaviciach mám našťastie sucho. Nechápacé pohľady smerujú ku mne, ale mlčím. To by bolo špásu na môj účet. Balíme, už sa mi vrátila nálada, „smer Magura,“ hovorím. Prepotené skautské košele

dávame dolu, sušíme ich. Sme na čistinke pred chatou Klačianska Magura. Slnko vysúša naše telá, chytáme bronz. Bezstarostne oddychujeme, ale letný pohľad na hodinky mi hovorí, že je zle. Čas veľmi pokročil a vlak vo Vrútkach nepočká. Čakajú doma rodičia, pretože do 20⁰⁰ máme byť doma. Zaváhal som. Každý skautský vodca vie, že na vlak je lepšie čakať, ako ho dobiehať. Rýchlo, rýchlo zbiehame dole, pred nami lenivo tečie Váh. Uvažujem a po čase viem, že som uvažoval zle. Okľuka cez vzdialený most urobí časový škrť. Sme schopní sa prebrodiť cez Váh? Chlapci dobre stavaní, plavci, prebrodíme sa! Topánky zviazané prehodíme cez krk, všetky veci dobre upevníme a už sme v studenej a veľmi špinavej vode. Kamene sú obrastené do zelenohnedej riasy, nohy sa kľžu, ale ideme bez váhania na druhú stranu. Voda už nie je nad kolená, pomaly klesá a keď posledný člen výpravy stojí na suchej zemi, vydýchnem si. Napäté nervy sa ukludňujú až vo vlaku, keď ich monotónny hukot uspáva. Uvedomujem si svoju nerozvážnosť, ktorá sa už nikdy nesmie opakovať.

Zahrabaní v bukovom listí

Stojíme pod Súľovským vodopádom. Voda strieka dookola ako naráža na skaly. Osviežuje naše tváre a jeden po druhom vystupujeme po upevnenej reťazi na vrchol skalného brala, odkiaľ sa malým potôčikom dostávame do bukového lesa. Zelená značka ukazuje smer „Súľovské skaly“ a my oddychujeme pod hranatou vysokou skalou. Tu niekde by mala byť malá jaskyňa. Nájdeme ju? Je jeseň, nádherné obdobie babieho leta. Pestrofarebné lístie padá zo stromov. Pri prechádzaní smerom na Hričovský hrad sa boríme v napadanom listí, ktoré nám siaha nad kolená. Panuje ohromne veselá nálada, len tej jaskyne niet. Chlapci s vervou hľadajú, nájst ju, to by bola odmena, po ktorej všetci túžia. Netušíme, čo nás čaká. Dvanásť chlapcov sa hemží v napadanom listí, vtom nečakane sa z neho dvíhajú diviaky. Majú možnosť zmiznúť v tmavom lese, ale to snád nie! Rútia sa bez kvikotu priamo na chlapcov, ktorí sa zúfalo snažia dostať z ich smeru. Je to hotová smršť. Hľadím z boku na vylakané tváre. Najbližší z nich sa hádže do listia. Diviak ho preskakuje, ďalšieho rypákom odhadzuje ako slamku. To už je panika. Na skale vysokej cez tri metre stojí chlapec. Z južnej strany na ňu je pohodlný výstup, ale ostatné strany sú vo výške. Práve tento smer si vybrala vyplašená diviачica. Trpím, sú len dve možnosti. Chlapec sa dá na útek a skočí z výšky dole. Následky môžu byť zlé. Druhá možnosť je, že bude stáť a diviачica zmení smer a podbehne popod skalu. Ale kdeže! Zamierila na skalu. Chlapec, dnes už neviem ktorý, stojí ako soľný stĺp, z ruky mu padá chlebník. Je na rypáku zvierata, zaručí, tiež asi od strachu a skáče zo skaly dole. Dopadá na nohy, prevaľuje sa a už letí na ďalšieho ohromeného tvora. Som to ja. Stojím, neutekám, diviачica odhadzuje z rypáka chlebník, oči vyguľuje na mňa, prebehne popri mne tak rýchlo, až sa suchla svojím chlpatým telom o moje nohavice, zacítim jej pach a už je preč a s ňou celé stádo dvanástich tvorov. Čo mám robiť? Mám sa smiať? Chlapci sa vyhrabávajú z bukového listia, kričia, vysvetľujú, všetci sú hrdinovia, len ten hore na skale stojí a stojí, hľadá pohľadom chlebník a hlavne hľadá seba. Celý zelený od strachu. Vôbec sa mu nedivím, pretože ani mne nie je do smiechu. Nevie zísť zo skaly. Pomáham mu a spoločne odchádzame smerom k Hričovskému hradu. Ako ubieha cesta, padá z nás prežitý strach. Súťažime, kto pomenuje najviac drevín a kvetov, ktoré nachádzame. Víťazí družina Brontosaurus v zložení: Remiš, Hrabec, Mayer, Ryšavý, Krchavý.

Prichádzame pod hrad Hričov. Chapci sú nedočkaví. Kto naň vystúpi prvý? Skrýva to v sebe veľké nebezpečie. „Emócie pôjdu bokom,“ hovorím. „Rozhodne druhá hra. Kde je sever, aké je vysoké bralo pred nami. A au,“ padám naschvál dolu malým kopčekom. Držím si kotník, nič mi nie je, ale oni to nevedia. Časť hľadá sever, ďalší odhadujú výšku brala. ale len jeden jediný skáče ku mne, berie lekárničku a vyberá z nej masť octan hlinitý s pružným pogumovaným obvazom. Až teraz sa všetci spamätávajú z bojového vytrženia. Je to jasné. Na hrad vykročí prvý Štefan Hrabec. Pretože pochopil, že nie víťazstvo, ale pomoc bližnému je prvoradá vec. Veď tretí Skautský zákon znie, skaut je osožný a pomáha iným. Bratia Zvrškovci, Benko, Zervan, Káčer, Vyšný, Böhm, Holubec, Gaňa i družina Brontosaurus Hrabec, Remiš, Mayer, Ryšavý, Krchnavý, Neslušanovci sa zoraďujú za ním a on prvý hrdo kráča dovnútra hradu.

Poradná skala

Obrovská lúka posiatá množstvom podsadových stanov, to je ako zelená pláň posiatá kvetmi rôznych farieb. Na jej okraji stojí náš tábor, postavený skautmi z lesnej školy. Nasťahovali sme sa sem po skončení ich turnusu a táborisko dotvorili podľa vlastných predstáv. Vodcovia Stupárek - Brada, Gabčík - Fúzik na jednej strane, poníže druhý tábor 2. zbor s vodcami Repčíkom - Baribalom, Dlábikom - Sekerkom a Popluhárom - Tigrom.

Dolinou sa ozýva buchot sekier zmiešaný so spevom. Pracuje sa na zveľadení táborov. Nádherný totem 6. oddielu je vztýčený. Je vysoký a svojou mohutnosťou akoby chránil celé okolie. Nad celým táborom však dominuje vysoká veža. U nás je už všetko hotové. Režeme drevo do kuchyne, v ktorej kraluje hospodár Stonoha. Odchádzam do lesa nájsť priestor pre poradné miesto vlčat, tak aby ich nerušili starší členovia Bradového oddielu. V lese tečie

malý potôčik, vysoké jedle tvoria skupinu, v ich strede je hustá tráva. Priestor pred skalou je uzavretý pred zrakmi ostatných vysokou trávou. To je to správne miesto. Bratia Zvrškovci, Gabčík, Hric, Káčer, Mayer odchádzajú vyhotoviť sedadlá a pripraviť táborový oheň. Povolenu mali jednu sekeru! Odchádzam do tábora spokojný. Som v strede tábora a mrazí ma krik, ktorý prichádza od miesta, kde som len pred chvíľou bol. Vraciam sa aj s lekárničkou. Maťo sedí na zemi, krvavená ruka, bledá tvár. To Káčer oklamal svojho vodcu a schoval druhú sekeru za košeľu a ňou neopatrne zafal do ruky Maťovi. Rýchlo uťahujem skautskou šatkou ruku nad ranou, krv už nestrieka. Obväzujem v rýchlosti ranu a v behu kričím Sekerkovi. Auto, rýchlo! Ponáhľame sa do Bytče, ale lekár nám nemôže pomôcť. Bude treba operáciu! Vchádzam s Maťom na úrazovku v Žiline, v nej možstvo ľudí, je rozšírená chrípka. Sestrička uprednostuje tých, čo majú horúčku. Neverím vlatným ušiam. Čakám, dvere na ordinácii sa neotvárajú. Strácam trpezlivosť, Maťo môže každú chvíľu odpadnúť, obvaz je úplne presiaknutý krvou. Prudko klopem na dvere, otvára službukonajúci lekár, je sobota. „Čo je to za rámus?“ Vysvetľujem mu situáciu. Krúti hlavou nad počinom sestričky. Čakám hodinu, lekár otvára dvere, operácia ešte trvá, hovorí. Odchádzam zronený k rodičom Maťu. Pohľad na mňa pre pani Zvrškovcovú hovorí jasnou rečou, vie, že ju čaká neprijemná správa. Trochu poblednutá, ale vie pochopiť aj mňa. Len nech sa uzdraví. Do tábora sa už nedostane, ale na jeho záver sa príde pozrieť. Vraciam sa, ešte nepominul jeden šok, už ma čaká ďalší. Dve kuchárky, zvyknuté na pionierske móresy, ušli hneď druhý deň domov! Spať v stane, zábava žiadna? To nie je nič pre nás! Tiger reaguje za mojej neprítomnosti rázne. Vracia sa domov a so sebou vedie svoju dcéru, skautku Katku, ktorá vie variť. Neskoršie sa jedna kuchárka vracia. Dovedli ju jej rodičia. Veď zbabelo utiecť a nechať tolko detí napospas! To sa nezhoduje s ich náboženským cítením!

V tábore panuje dobrá nálada, veď na tejto lúke táboria aj skauti z Bratislavy a skautky z B. Bystrice. K nim chodievame na návštevy.

Zvečerieva sa. Dnes nebudem spať. Môj talizman je zavesený na vysokej palici a túto noc iste prídu lovci. Je len 23 hodín, spokojne ležím v spacáku, keď počujem šramot za stanom. Dvíham sa a v šere vidím, že zadná časť cely sa odhrňuje. To Miško Remiš, chytrák, sa snaží takto ukoristiť trofej. Beriem špagát, urobím oko a na natiahnutej Miškovej ruke sa trepoce slučka. Trasia, trhá rukou, stan sa chveje ležadlo padá na zem a ja s ním. Ale ryba je chytená. Beriem zubnú pastu a ponatieram mu tvár. Toto vlča s nebojácny srdcom len nedávno stálo priviazané o stĺp vo vedľajšom tábore, keď sa mu nevydaril prepád. Dnes je v jeho tvári opäť sklamanie. Taký je život, nie len táborový, ale aj skutočný. Sú v ňom víťazstvá, ale i prehry.

Slub najkrajší

V malebnom prostredí krásnej riečky, v zeleni ihličnatých lesov, stojí tábor lesnej školy, Liptovská Revúca. Vchádzam do tábora pod dohľadom mohutného býka, ktorý prudko trhá chvostom akoby ma upozorňoval „maj sa na pozore predom mnou“. Prekrásna vchodová brána, indiánske stany TiPi a totem pod rozorvanou skalnou stenou. Tam práve začína ranná časť prednášky „História Skautingu.“ Ja však stojím pred vysokým kresťanským krížom. Je dominantou celého tábora. Postavili ho skauti na počesť skautov a skautiek, ktorí sa nedožili skautského znovuzrodenia. V tichosti a piete aj ja spomínam na mnohých obetavých členov veľkej skautskej rodiny. Potom už zapadá do kolobehu táborového života. Prednášky sú len časťou celého mohutného kolosu. Brat Maršal, Skautský mohykán, vie, čo skautská mláď potrebuje. V pravej časti postaveného tábora stoja úhľadne stany radcovského kurzu lesnej školy. Brat Zvolenský - Tyčka, ktorý vedie týchto mladých chlapcov a ktorého poznám, veď bol vodcom na tábore v Blatnici. Skončila sa moja prednášková téma a slnko neúprosne páli. Čistá priesačná voda volá po osviežení. Ešte jeden deň budem v tábore lesnej školy. Slnko už zapadlo, sedím pod skalným bralom, táborový oheň horí čistým plameňom. Okolie je zaplnené stanmi do posledného miesta. V kresle sedí vodca lesnej školy, brat Maršal a táborom sa rozliehajú dlho do noci nekonečne krásne skautské piesne, ktoré striedajú dávne príbehy z táborov. Znovu a znovu sa rozlieha pieseň a gitarista brat Kováč neúnavne doprevádza tento radostný spev.

Je čas končiť, veď ráno treba vstávať, čaká nás rozlúčka.

Prichádza ku mne Maršal, je tmavá noc. „Urob malú pyramídu v stane Ti Pi. Bude v ňom Skautský slub.“ S baterkou v ruke vchádzam do lesa a zbieram tenké suché kúsky dreva. Viem,

že oheň musí byť zapálený bez papiera a nesmie dymiť. Kolkokrát som zapaloval oheň týmto spôsobom. Ale takú čestnú úlohu som nemal. Niečo pred polnocou v stane Tí Pí stojí Maršal. Skautská zástava po jeho boku a v ruke vyrezávaná ľalia. Po ľavej strane stojí brat Broďani, vchádza brat, jeho meno si už nepamätám a predstavuje sľubujúceho. V stane je ticho, len slabý praskot ohňa ruší velebné ticho. „Chceš sa stať skautom a budeš dodržiavať Skautský zákon?“ Pýta sa ho Maršal. „Áno - chcem,“ veľmi ťažko vychádzajú z jeho úst tieto slová. „Tak sľubuj!“ Jednou rukou drží zástavu, druhú prikladá na Skautskú ľaliu a chvejúci hlas sa nesie v Tí Pí.

Často som bol svedkom skladania Skautského sľubu. Ale dnes, dnes je to všetko ináč. Počúvam ohromene sľubové slová staršieho skauta. Dívam sa mu do očí. Sú v nich slzy šťastia, lesknú sa ako najkrajšie perly. Toľko túžby, rozochvenia som nikdy nepočul. V duchu viem, že táto chvíľa je nejaká zvláštna. Končia sa slová Skautského sľubu a brat Maršal pripína na jeho hrdú hrud Skautskú ľaliu. „Prijímam Ťa do veľkej rodiny skautov a nezabudni na sľub a zákony Skautského hnutia.“ Oheň dohára a z lesa sa tíško rozliehajú slová piesne, spievanej skautskými bratmi:

Na svoju česť Ti sľubujem Ježišu môj,
že všetko Tebe venujem i život svoj.
refrén: Len sily ráč mi viacej dať v každej dobe,
aby som mohol vytrvať v svojom sľube.

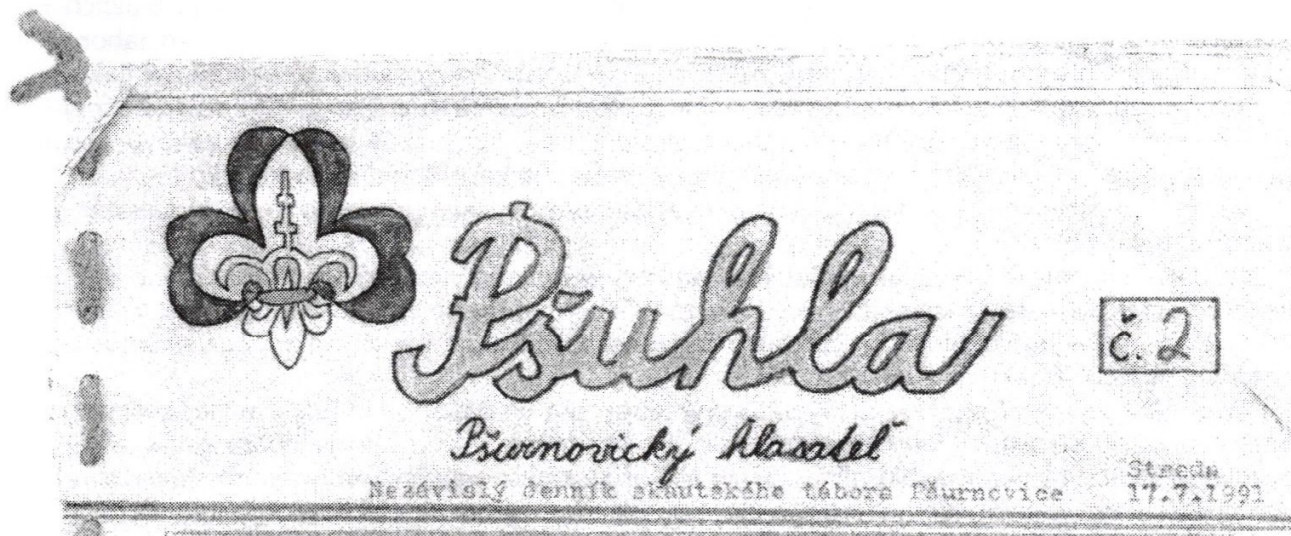
Chcem slúžiť, vlasti národu bez prestania,
pomáhať chcem svojmu rodu do skonania.
refrén: Len sily .....

Pre lásku k Tebe blížneho chcem milovať
a slabého a biedneho ochraňovať
refrén: Len sily .....

Končí sa pieseň, jej tóny zanikajú v šume lesa a odchádzame ku križu blízko táborového kruhu. Žeravá pahreba hreje a ožiaruje nás. Dospelý človek, oteraz už skaut, so sľubom rozpráva: „Som veľmi šťastný, splnilo sa mi životné želanie.“ Minulý režim mi nedoprial v mladosti zložiť sľub. Pahreba ochladla, onedlho bude sviť. Zatvárame stany, aby sme dospali posledné hodiny tejto noci.

Hvizd píšťalky denného radcu tábora nám neúprosne hlási, že je ráno. Ospalé tváre skautov sa objavujú v otvorených stanoch a začína nový deň. Lúčim sa s táborom, v ktorom som zažil krátke ale neopakovateľné, nezabudnuteľné okamihy, na ktoré si vždy spomínam, keď je mi na duši ťažko. Prechádzam v úctivej vzialenosti od býka, akoby strážcu vchodu do tábora, ktorý sa mi stále viac vzdaluje, až mizne za hustým ihličnatým lesom.

Milí bratia

Chcel by som sa dnes podeliť s vami o niekoľko myšlienok, týkajúcich sa skautského táborenia. Nie všetci, ktorí ste tu, ste už minulý rok boli na skautskom tábore, a ani tí, ktorí minuloročný tábor prežili, nemajú celkom jasnú predstavu o skautskom táborení.

Skautský tábor je niečo úplne iné, ako tábory, stanovanie a kempovanie, aké ste doposiaľ poznali. A ako na všetko nové, aj na skautský tábor si treba zvyknúť, naučiť sa v ňom správať, využívať všetky možnosti tábora a čas, ktorý bohužiaľ beží veľmi rýchlo.

Veď možno za pár rokov už bude takýto pobyt v prírode vzácny alebo dokonca v dôsledku prísnych predpisov vôbec nebude možný. Je dosť pravdepodobné, že o niekoľko rokov už budeme iba spomínať, ako sme mohli budovať tábor na voľnej lúke, ťažiť drevo z lesa na táborové stavby, zakladať na voľných plochách miesta na táborové ohne. To, čo je ešte dnes pre nás skoro samozrejmé, môže sa onedlho zmeniť tak, ako to je už dnes v zahraničí. Skauti, ktorí k nám prichádzajú zo západných krajín, žasnú nad „divokosťou“ našich táborov. Takto sa u nich mohlo táboriť tak pred 30-40 rokmi.

A to je vec, ktorá ma podnietila k dnešnému zamysleniu. Chcel by som vás nabádať, ba priamo vyprovokovať k tomu, aby ste využili to, čo vám naše „divoké táborenie“ ponúka. A čo to je?

Za prvé, množstvo práce. Skautský tábor predstavuje veľmi veľa fyzickej práce. Stavba stanov, úprava táborska, budovanie táborových zariadení (kuchyne, jedálne, brány, veže, táborového kruhu, vývesiek, ba i tej prepotrebnej latríny a ďalších táborových zariadení), si vyžaduje pripraviť a spracovať množstvo dreva, ovládnutie práce so sekerou, pilou, nožom, hoblíkom, obojručným nožom, dlátom a ďalšími nástrojmi, vyžaduje si to tiež veľa energie, fyzickej sily, šikovnosti, zručnosti, technického i výtvarného cítenia. Celkový vzhľad tábora a jeho jednotlivých stavieb je vizitkou táborníkov, ich šikovnosti a dôvtipu. Pekný tábor je pýchou a dôležitou podmienkou dobrého cítenia sa v ňom. Možno namietnete, že už sme tu tretí deň a zatiaľ je všade plno dreva, vyslovene pekných vecí je tu poskromne, ba ani s čistotou a poriadkom to nie je najlepšie. A to je ďalšia zvláštnosť skautského tábora. Na rozdiel od iných táborov, kde sa príde do vybudovanej

táborovej základne chatiek, alebo dokonca do školy a kde sa vzhlad tábora nijak nemení, skautský tábor vyzerá každý deň ináč. Veľmi veľa času sa využíva na stavbu, úpravu a skrášľovanie táboriska.

Nenadarmo sa hovorí, že skautský tábor nie je nikdy hotový, že sa v ňom vždy dá ešte niečo vylepšiť. Vlastne hotový je až v ten deň, keď sa začína rozoberať.

Asi vás napadne otázka - či to nie je škoda, tolko sa lopotíť, aby sme to, až to bude všetko hotové, rozobrali a išli domov. Rozhodne nie. Naším cieľom nie je rýchlo postaviť stany ako v autokempingu a k tomu za pár hodín zbúchať niečo medzi predzáhradkou chatovej osady a „tiežtáboriskom“ na podnikovú gulášpartiu a potom si už len užívať, vegetiť a bahniť, keď predsa prázdniny sú na to, aby sme si oddýchli. O takýto tábor nestojíme a takýto odpočinok nepotrebujeme. A komu sa veľmi čnie za hodinami a dňami preležanými na deke pri reve tranzistov, alebo dlhých hodinách pred televíznou obrazovkou, komu je ľúto za dňami, z akých nezostáva žiadna spomienka, toho mi je úprimne ľúto. Taký chlapec je na skautskom tábore a možno aj v skautskom oddieli omylom. Nechápe celé to snaženie ostatných táborníkov, čaká, kedy sa už všetká tá drina skončí a konečne bude pokoj. Veľakrát sa ani nedokáže do spoločnej práce zapojiť, bezcieľne sa potíka po tábore alebo okolí, vymýšľa si bezduché zábavy ako naháňanie, strkanie, takzvané bojovanie, polihuje v stane, alebo premúdrelo a kriticky filozofuje nad prácou druhých. Síce sa nenarobí, uleje sa, ale zároveň sám seba pripraví o to, čo je na skautskom tábore zaujímavé.

Preto vás chcem, milí bratia, vyzvať k tomu, aby ste skutočne využili každú príležitosť ku spoločnej práci, aby ste sa usilovali pocvičiť v zálesáckom spôsobe života. Nesnažte sa vyhnúť akejkolvek námahe, cvičte svoju fyzickú silu, obratnosť a šikovnosť i zručnosť v práci s drevom, kameňom, hlinou, či akýmkoľvek materiálom.

Pravda, ani ten najdomyselnejšie vybudovaný tábor, ani tie najkrajšie a najodvážnejšie stavby nemôžu sami osebe zaručiť úspech tábora. Je tu ešte mnoho vecí, ako je dobrá organizácia táborového života, primeraná disciplína, zaujímavé hry a súťaže, náučný program a najmä dobré a kamarátske vzťahy, čo všetko vytvára neopakovateľnú atmosféru skautského tábora. Ale o tom si môžeme povedať niekedy nabadúce.

Baribal

Stará túžba

Rozbité okná, myšie hniezda vo váľandách, neporiadok, tak nás víta chata Chemických závodov, časť majer nad Mojšovou Lúčkou. Nevadí, opravujeme okná igelitom, upratujeme, prášime epedy a za hodinu je všetko vporiadku. Rozdeľujeme sa. Jedna časť škrabe zemiaky, druhá donesie drevo a tretia ho porúbe. Bohužiaľ, v kronike nie sú zaznačené mená účastníkov. Ak sa pamätám, tak to boli bratia Zvrškovci, Ondriš, Pleva, Očenáš Peter a Jožo, Vyšný, Bielik, Krchnavý, Hajla, Stromček, Tatár, ktorí cez deň plnili skautskú zdatnosť a večer nás čakala pravá skúška odvahy a mňa dlhá prebdená, prestáta noc na Starom hrade. Slnko už zapadlo, snehu je po kolená, čakám na nádvorí hradu na prvých odvážlivcov. Môžu ísť jednotlivco alebo vo dvojiciach. Aj baterkou si môžu svietiť. Bude sa im bezpečnejšie kráčať, ale je to aj pre moju orientáciu o ktorej nevedia. V protihľej bukovej hore vidím na chodníku postavu. Lístie už dávno opadlo zo stromov, pohodlne na diaľku pozorujem kráčajúceho. Jeho baterka svieti dookola, len nie pod nohy, znamená to, že má strach. Rad radom prichádzajú chlapci na hrad, udychčaní, ale spokojní. Dočkali sa prekvapenia. Svietia, hľadajú, baterky žiaria, ale ďalej sa im nechce ísť. Strácajú odvalu, ale aj skautskú bystrosť. Stačilo by skloniť baterku a v snehu podľa zanechaných jasných hlbokých stôp prísť k nám. „Talizmáán, Talizmááán, kde si“ nesie sa sólovo hlas hradom. Nemôžem čakať ďalej. Vstávam, už aj tak som celý premrznutý, keď skúška už trvá tri hodiny. Vchádzame spoločne do kľembovej miestnosti a rozprávam príbeh chlapčenského poblúznenia, nerozváznosti a romantiky.

Môj sused už niekoľko dní chodí smutný, je akýsi nesvoj. Večer, keď sa ukladám k spánku, zvoní zvonček. Otváram dvere a pozývam suseda do obývačky. Posadí sa, zopne ruky a trasľavým hlasom hovorí: „Pán sused pomôžte! Jožo už nie je doma dva dni. Zbral deku, stan, ešus a stratil sa. Ktoré miesto v prírode mal rád, keď ho dobre poznáte.“

Jožo kedysi dávno patril k mojim najlepším víčatám. Nebál sa, bol odvážny. Krútim hlavou, neviem, ale mám na to noc, budem uvažovať. Je zima, snehová pokrývka zvyšuje nebezpečie. Spriadam dávne nitky výletov a mám dva typy. Blatnickú dolinu, kde prežil najkrajší skautský

tábor, alebo Starý hrad, kam sme často chodievali. Ledva čakám ráno. Pán sused pristavuje auto a odchádzame k Starému hradu. V aute sedí ešte jeden pán a je mi jasné, že Jožo nebude sám. „Na hrad pôjdem sám,“ hovorím „ak sú tam, môžu sa v lese znovu stratiť, pretože sa budú báť trestu. Dajte mi slovo, že ich len pokarháte.“ Súhlasia!

Krátka cesta hradnou cestičkou sa mi zdá večnosťou. Na malej čistinke zasypanej belavým snehom, stojí chatrný stan. Je otvorený a v ňom Jožo Ď. a Bohuš B. Trasú sa od zimy a hladu. Vyskakujú a bežia ku mne. Pohľad na nich hovorí jasnou rečou. Sú na konci svojich síl. Hladní, nevyspatí, uzímení, mokré topánky. Veď prenocovať, nie prespať dve noci, podľa všetkého ich čakala tretia krutá noc, to je nad ich schopnosti. Domov by už radi boli išli, ale báli sa trestu. Prehováram ich, presviedčam, nič sa Vám nestane, rodičia sa o Vás boja, dali mi slovo. Stále tá istá pesnička nie, nie, nie. Dávam im Skautské čestné slovo. Podťe! Váhavo balia mokrý stan, dve staré deky a odchádzame z hradu opradeného povestami.

Vy, ktorí čítate tieto riadky si všimnite, že už niekoľko rokov uplynulo od násilného rozpustenia Slovenského Junáka, ale oni nezabudli aj pri svojej nesprávnej a odsúdeniahodnej výprave na prvý Skautský zákon. Skautovi je česť nadovšetko. Preto mi uverili a kráčali so mnou k autu.

Sedíme v starej modrej škodovke. Je až nepríjemne ticho, každý sa zaoberá vlastnými myšlienkami, ale v očiach otcov blíči plameň šťastia. Ich deti sa vracajú domov.

Podávajú mi ruky so slovami: „Ďakujeme Vám, boli ste iste dobrý skautský vodca, keď aj po rokoch Vás naši tvrdohlaví chlapci poslúchli, nezabudli na priateľské putá, ktoré Vás spájali“.

Hradisko

Obloha zatiahnutá, padá hustý vodový sneh. Z komína vojenskej chaty na Hradisku sa dvíha k oblakom tmavý dym. Chata je obsadená do posledného miesta. Sú v nej vodca Repčík, Bublina a Pytón, ktorí mi prišli pomôcť a ďalší členovia oddielu. Mokasín, Vyšný, Böhm, Kocian, Gaňa, Benko, Hric, Krchnavý, Maťo Zvrškovec, ale i odvážlivci Hrabec, Ondriš, Holubec, Gašpíerik, Gabčík, Hrehuš, Miloš Zvrškovec, ktorí sa chystajú na skúšku odvahy v odľahlej časti lesa, kde pod mojím vedením odchádzajú plni elánu. Rozprávam príbeh priamo na mieste. „Tu stála kedysi drevená chata, dnes sa tu povaľujú jej zbytky, ohorené od ohňa. Odohrala sa tu dráma, keď vojaci vyskakovali cez plamene z okna von. Podľa rozprávania v kasárňach tu niekedy straší.“ „Ha, ha, ha“ smejú sa vlčatá, „my na strašidlá neveríme!“ Vraciame sa do chaty, aby som tých, čo majú odvalu pustil na trasu bez baterky. Posielam ich po jednom v intervaloch na to isté miesto. Nevedia, že na najťažšom úseku je schovaný Stonoha pre istotu. Skúšku splnili všetci. Ku zhorenisku podľa Stonohu kráčali rozvážne, pomaly odhadovali situáciu. Niektorí si dodávali odvalu rozprávaním sami so sebou, niektorí si pískali. Ale v momente, keď si pri zapálenej sviečke zobrali kúsok povrazu ako dôkaz, že tam boli pri otočke, doslova leteli od strachu. V zátačke padali a zadnou časťou tela zhrňali mokrý sneh až sa ukazovala mokrá hlina. V chate je príjemne teplo, kozub blíči a praskajúce drevo vonia lesom. Jeden druhému sa vlčatá smejú a pozerajú si ošúchané a od hlíny umazané nohavice. Je pomaly poľnoc a znovu už preoblečení sa vydávame do lesa. Pod nádhernou košatou borovicou je zavesená zástava druhého zboru, ktorú brat Popluhár schovával pred neprajúcim režimom. Sľub skladajú dvaja, ktorí majú ukončenú nováčkovskú skúšku. Vladimír Gabčík a Peter Holubec. V tmavom lese horí vatra, rozpúšťa napadaný sneh a osvetľuje stojace vlčatá a ich vodcu. Držia v ruke Skautskú zástavu a druhou rukou zdravia. Z rozochvených úst sa nesú tíško slová vlčiackeho sľubu:

Sľubujem, že sa s pomocou božou vynasnažím:

Byť dobrým synom svojej vlasti a poslušným vlčatom zákona voja. Urobiť každý deň niekomu radosť.

Mlčiac hladíme do ich tváre. Ťažko vyjadriť ich hrdosť ale i trému, ktorú prežívajú. Sú šťastní a hrdí, veď sú prví v našom vlčiackom voji, ktorí v roku 1990 skladajú sľub, ale za výborné oddielové výsledky si to zaslúžia.

Veselo sa vraciame do chaty. Dvadsať chlapcov na malej chate. Náhradných madracov, uložených pod strechou, je dosť. Ukladáme ich po celej ploche horného poschodia chaty, kde v spacákoch zaspávajú. Schody, ktoré vedú do prízemí, sú veľmi strmé a nemajú dvierka.

Zahradzujem priechod hrubou palicou a navyiac opieram o ňu jeden madrac. Oheň udržiavam celú noc, suším mokré ponožky a topánky. Nadránom už ležím neďaleko schodišťa, ale nespím. Viem, že hore sú dvaja, ktorí sa prevažujú v spánku a často v spánku vstávajú. Viečka sa mi neúprosne zavierajú, keď počujem podozrivý zvuk. Bleskove vstávam, tri skoky k dreveným schodom, ďalšie štyri po nich a tmavá postava v polospánku mi padá do náručia. Hrubá palica odložená, madrac prevalený. Vynášam Ondriša namáhavo hore, vôbec sa neprebudil, ukladám ho na spacák. Mňa spánok prešiel, prikladám do kozuba drevo a na plynovom variči si varím kávu. Noc je za nami, cez privreté okenice sa predierajú lúče slnka. Za hodinu nastane pred chatou ruch, čaká nás ďalší pestrý deň. Máme za sebou tri roky skautského života, mnohému sme sa naučili, vieme pracovať s buzolou, rýchlo postaviť stan, prvá pomoc nám nerobí starosti, máme dobrý skautský program. V oddieli máme dvoch gitaristov Horvátha a Stromčeka. Skautské piesne, to je pravidelná polhodinovka na oddielových schôdkach.

Opäť v zime sme na dvojdennej výlete na Hradisku. Je podvečer, traja skautskí odvážlivci stavajú pred chatou stan na premrzutej pôde. Kolíky do nej nechcú ísť. Uvážujú povrazy na upevnenie stanu k stromom a ďalšie prikladajú skalami. Je chladno, teplomer ukazuje -5°C . Ale to je len 19 hodín! Chlapci Horváth Laco, Peter Hajla, Lorant Varga sa bezstarostne strácajú v stane, z ktorého sa rozlieha veselý hovor. Ja mám už skúsenosti a viem, že tá hlavná skúška príde nad ráno. Vychádzam v noci z chaty a kontrolujem stan. Je v ňom ticho. Už sa chcem vrátiť do chaty, keď počujem mrvenie a stan sa chveje. Je -7°C a zima sa usalašila v stane. Ste hore? Vydržíte do rána? Hlas Petra Hajlu prezrádza, že toho má dosť. Na môj pokyn vychádza von. Veď zdravie je prednejšie a šup do teplej miestnosti. Ďalší tvrdo spia, ručičky hodín ukazujú 5 hodín, už sa zdá sa, že splnia svoje predsavzatie - dočkať sa vytúženého rána. Drvivá zima a hlad, ako napísali do kroniky, ich vyháňa zo stanu a zachraňujú sa v chate. Ráno je beseda. Vysvetľujem aj ostatným, že na zimné stanovanie sa musia lepšie pripraviť. Počnúc teplým oblečením, hrubými ponožkami, kvalitným spacákom a dobrou tepelnou podložkou. Chatou sa tiahne vôňa uvareného gulášu, niektorí dávajú prednosť upečenému lanschmidu. Mne chutí čierna káva, ale najviac sa zabávame nad Lórom, ktorý nemôže nájsť teplé ponožky. Krátka guľovačka, hľadanie a určovanie stôp v snehu, odhad vzdialenosti a čas sa naplnil. Chata osamela a cestou, ktorou kráčame sa tiahne skautská pieseň. Len nech žije ten náš oddiel.

Spomienky.

Je leto. Slnko vysiela spoza mrakov skromné lúče. Na Jedľovine pri Varínskej chate, nazývanej tiež Skautská chata, je živo. Táboria tu skauti Gilwerskej lesnej školy s jej vodcom, bratom Sokolom, skautským menom Noe. Prechádzam vstupnou bránou, s potešením hľadím na úhľadne postavené podsadové stany v tvare štvorca tak, aby zohľadňovali celistvosť štyroch družín.

Pri potoku táborový kruh s kreslami, v jeho strede čaká pagoda postavená na otvorenie. Tam sa bude večer za doprovodu gitary rozliehať spev - neoddeliteľná súčasť skautského života. Pod štyrmi plachtovými prístreškami na okrúhlych kovových pieckach varí sa polievka. Jej vôňa sa nesie táborom, zdá sa, že som prišiel v pravú chvíľu. Ochutnávam s bratmi Červeným a Brodánim polievku všetkých družín: Rysov, Havranov, Jastrabov a Kamzíkov. Každá má inú chuť, ale všetky sú dobré. Na tejto lesnej škole si každá družina varí sama, veď brat Noe vie, že práve tento spôsob je najlepší pre získanie táborovej odbornosti vo varení. Len ten čas tlačí neúprosne, pretože denný radca už volá skautov pod prístrešok, kde brat Grizly začína svoju táborovú prednášku: Práca s buzolou a mapou. Má výborných poslucháčov, veď kto by sa nechcel priučiť tak často potrebnej skautskej disciplíne. Ozýva sa mohutné „bravisimo,“ čo značí, že prednáška sa skončila a nastáva môj čas. Rýchlo dojedám slabo upečeného hada z cesta, výrobok družiny Rysov a už hľadím do tváre nedečkavých skautských poslucháčov, medzi ktorými sedia vzadu náčelník Slovenského Skautingu brat Schmitd - Javor, brat Sokol - Noe, nositeľ najvyššieho Skautského vyznamenania „Strieborného vlka“, sestra Šindlerová miestonáčelníčka slov Skautingu a brat Kasim Rašim Mchatta z Tanzánie skautským menom Tma.

Mám krásnu tému, na ktorú sa dá rozprávať celé hodiny:

Skautský duch a skautská družina. Ten kto prešiel Skautingom v plnom rozkvetu, lásky porozumenia, bratstva, tvorivej práce, tomu sa rozpráva ľahko. Pred rokom sa ma pýtali mladší

skauti, čo je to Skautský duch. Citoval som brata Jančeka - Maršala: „Ťažko povedať a vysvetliť jeho podstatu. Skôr ho možno pozorovať. Váži niekde medzi čarom láskavého prostredia, úprimného priateľstva, obetavosti a porozumenia, pravdy, citu a spoločných zážitkov pri táborových ohňoch“.

Mal som družiny Kamzíkov, Rysov, Mustangov, Veveríc, Havranov, Jastrabov, Brontosaurusov a Cobier, družinu slnečných skál, Bobrov, Jeleňov, každá bola na družinové meno hrdá a tak sa podľa neho aj správala. Každá mala svoju vlajočku, bola stále nosená na výletoch, výpravách, súťažiach. Niektoré, ktoré odolali času, sú zavesené v klubovniach. Bojovalo sa o ne na táboroch, stráže ani služba z nich nespustili oči, báli sa o ne. Každá vlajka bola súčasťou ich družinového života. Mali sme družinové i oddielové totemy. Spomínam na krásne totemy z rokov 1969-70. Vytvorili ich skauti: bratia Hallonovci, Dlávik, R. Janísek, Veščičík. Na tábore vo Fačkove bratia Repčíkovci, Sapieta, Vyšinský by vedeli rozprávať o práci so sekerou a dlátom. Totem 2. zboru, ktorý stál na tábore v Sihelkách - Šípkovej vytvoril brat Dlávik a dnes je v klubovni Vlčat. Niekoľko totemov stojí v skautských klubovniach, ktoré skrášľujú ich priestor, Vlčiacky totem z roku 1970 je pri chate Haasovcov v Jasenovom. No najväčší skvost vytvoril na lesnej škole v Klubine za pomoci sestier, dnes už ich mená nepoznám, brat Tichánek - Alibaba. Totem stojí na čestnom mieste v drevenici v Šípkovej. Chceli sme ho získať, ale majiteľ drevenice skaut Dr. Šesták sa s ním nechcel rozlúčiť.

Rád spomínam na dievčenskú skautskú družinu „Blšky“ zo siedmeho zboru. Dala im ho Miriam Šuteková - Šutka, ich vodkyňa i radkyňa, dnes rehoľná sestra menom Dávida, školská sestra sv. Františka z Assisi.

Dnes z vtedajšej družiny chodí do oddielu Ďuri, Patrícia a Mária, ktorá sa odsťahovala do Nitry, ale na tábory, viacdňové výlety a Skautské Vianoce vždy príde. Tejto družine som pomáhal vyrábať totem, ktorý dnes stojí v klubovni piateho oddielu. Družinové pokriky, heslo, pieseň, bola samozrejmosť. Spomeniem družinové pokriky.

Pokrik Blšiek:

*Holá, holá, svet nás Blšky volá,
dobré skutky podme robiť,
za pravdu sa podme pobiť.
Holá, holá, to je naša vôľa.*

Pokrik Vlčat:

*Haú, Haú, stále dobrú náladu, takú máme zásadu,
prírodu si chránime, dobré skutky robíme,
Haúúú.....*

Pokrik Bobrov:

*My sme bobri statní chlapci,
republike slúžiť chceme,
verní skautským ideálom
navždy ostaneme.*

Pokrik Svišťov:

*Radca: Čože to tu všade sviští?
Družina: Dobré skutky robia svišti!*

Takéto pokriky vytvárali čaro, náladu a spolupatričnosť. Tak sa zahajovala schôdzka, výprava, to však už dnes odvíjal čas. Na schôdzkach, výletoch sme hrdo nosili skautské košeľe, šatky, označenie. Dnes sa to stráca. Akoby aj nie. V televíznej relácii o Skautingu, bratislavskí skauti majú na sebe zahraničné darované šatky. To má byť náš vzor? Nepoznajú Skautské krojové prespisy? A kde ostala ich skautská a slovenská hrdosť! Veď my skôr narodení sme schovávali skautské košeľe, označenie i zástavy pred neprajným režimom, lebo sme verili, že pravda a sloboda raz zvíťazí. Skautská sľubová lalia zdobí naše hrude, ale chcem pripomenúť tým mladým, že sa pamätám, keď lalie, ktoré ešte čakali na ďalších skautov sa pod dohľadom vložili do bedne a potopili vo vlnách Dunaja, aby sa tento nádherný symbol Skautingu na veky stratil. Nestratil sa, žije a bude žiť a len na nás záleží akú vážnosť bude mať. Zápisníky, albumy, kroniky, to je ďalšia časť Skautského ducha. Poznal som krásny Skautský zápisník. Bol to zápisník vlastnej výroby, listy voľne uložené a meno skauta a radcu družiny Líšiek bol Dušan Broďáni. Dnes už taký zápisník nevidieť. Stratil sa do nenávratna ako kedysi kronika Svornej sedmy. Dnes sa mi podarilo nahliadnuť do zápisníkov skautiek z družiny Blšiek z roku 1992-1994. S radosťou ich pozerám. Sú písané, kreslené, vyfarbené, polepené obrázkami zo skautských časopisov. Nepochybujem, že medzi skautkami by sa našli podobné. Čo všetko tieto zápisníky Ďuriho a Patrície obsahujú. Svoje meno, družiny, oddielu, zákon, sľub, adresy členov, pokrik, morzeovku, šesť skautských nakreslených uzlov, ohne, skautské značky, totemové značky, indiánske písmo,

indiánske mesiace, čo má obsahovať krabička prvej pomoci, ako sa balí plecniak, čo so sebou na výlet, stopy zvierat, prvá pomoc, súhvezdia, čo je to Skauting, dejiny Skautingu, orientácia podľa hodínok, prírodných javov, hry, bobríky, buzolu, stupne zdatnosti, skautský chodník - Novačkovská, popisy stromov. Vysvetlivky k družine, oddielu, zboru, okresnej rade, náčelníctva, schému schôdzky, stať o zlých vlastnostiach ako: neplnenie daného slova, lajdáctvo, nedochvilnosť, nepoctivosť, ohováranie, neznášanlivosť, hádavosť a lenivosť. Ďuri má navyac.

Čo spája Skautov celého sveta:
Rovnaké znenie sľubu a zákona
Skautská ľalia - symbol čistoty
Motto - „Buď pripravený!“

Jednotný pozdrav:
Symbolizujúci tri body sľubu a znamenie „starší (silnejší) ochraňuje slabšieho.“
Podanie ľavej ruky - bližšia k srdcu.
Používanie družinového systému.
Základná myšlienka dobrých skutkov.

Patrícia má zas rozpísané Skautské heslo:
Skautské heslo znie: Buď pripravený! Toto heslo znamená veľmi veľa. Dnes znie celým skautským svetom a vlastne ono vyjadruje celú podstatu hnutia. Každý člen Slovenského skautingu musí byť vždy ochotný dušou i telom vykonať v pravý čas pravý skutok. Musí byť duševne pripravený na všetko, a to najmä svojimi znalosťami a skúsenosťami. Byť pripravený znamená byť rozvážny a plný čistej mysle, mať bystrý postreh a rýchly úsudok. Okrem toho musí byť silný, šikovný a otužilý. Musí vedieť pomôcť sebe a iným a nesmie zanedbávať žiadnu, ani tú najmenšiu príležitosť k tomu. Dobrého skauta nesmie nič prekvapíť. Pripravenosť sa musí prejavovať doma, v škole, v práci, v spoločenských i prírodných podmienkach. Skaut, či skautka musí byť ochotný a pripravený k pomoci a k poskytnutiu ochrany všade tam, kde je to potrebné a bez ohľadu na skutočnosť, či o pomoc niekto žiada alebo nie. Preto heslo BUĎ PRIPRAVENÝ v zásade znamená vyhrať svoju budúcnosť, žiť čo najúspešnejšie a najužitočnejší život, lebo v tom je najväčšia pripravenosť človeka.

Šťastnou zhodou okolností sa mi dostal do rúk pamätník „Zo skautskej kuchyne“ Jožka Grilla, skautským menom Konrád z roku 1937. Je plný fotografií, kresieb, potvrdení o absolvovaných skúškach.

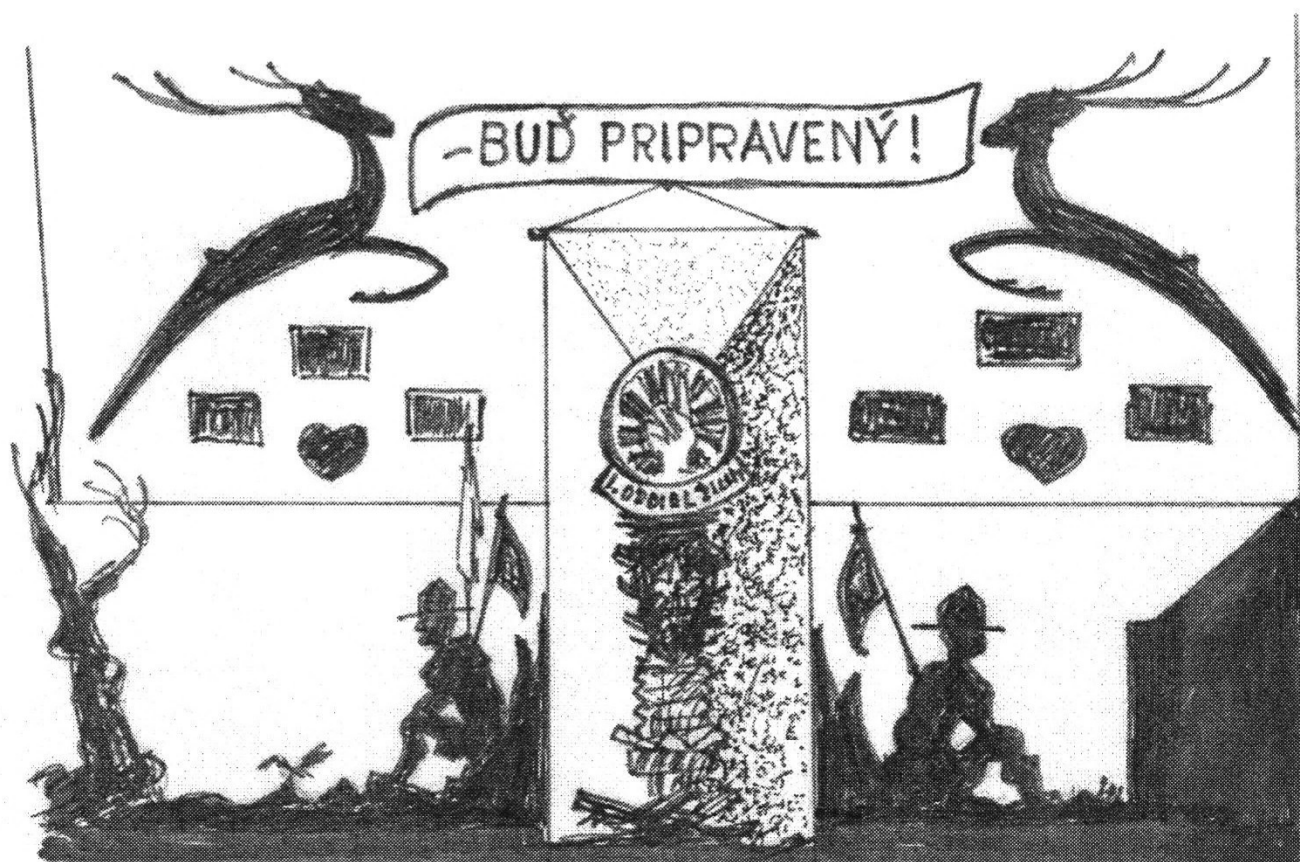
Nazrime čím žili skauti pred šesťdesiatimi rokmi:

„.....Dňa 2. marca, poberal som sa okolo piatej hodiny s Hužvošom do klubovne Slovenských Katolíckych skautov v Žiline na oddielovú schôdzu. Pred bránou som sa zastavil, lebo som nemal mnoho odvahy. Hužvoš mi dal posledné pokyny a ja v mene Božom som šiel do klubovne. Keď som do nej prišiel, bol som udivený krásou. Spomínal som a porovnával klubovňu zväzovú a našu. Takúto klubovňu som doteraz nepoznal. Bol som zadelený do I. družiny Kamzíkov miestoradcom Fučom. Na veľkú noc som išiel na vzkriesenie prvý raz v kroji. Požičal mi ho Imro Lengyel. Bol malý, tesný, úzky, ale bol som šťastný.....

.....5.-6. augusta sme boli s Hužvošom a Ulievakom na Minčole. Postavili sme si stan, zohriali čaj a išli sme si lahnúť. Ráno dul veľký severák takže nám stan dvíhalo. Ulievak chcel najedovať Hužvoša a pýtal sa ho odkiaľ fúka vietor. Hužvoš gracióznym pohybom strčil prst do úst, naslinil ho, dal ho na vietor a vraví:

Zo severu, Ty drevo.....

V stanoch vedľa seba,
štyri blásky sedia.
Rozmýšľajú, hľadajú
čo ho dneška zmagľujú.
Zmagľovali ľaličku,
operadlá, poličku,
ba aj malú trianičku.
Čex: tú trianu chodíme,
nášne správy nosíme.
Jahto hásiť končíme,
a o namu sa hľadíme.

.....na tábore celú noc pršalo, ráno prestalo a precvičili sme si piesne na omšu. Na nej miništroval Tarábek - Drevo a Popluhár. Serenáda, Frčka a ja sme prišli na kolách.....“

.....Dňa 28. a 29. júla poriadali sme skautské dni. V sobotu bola akadémia, na ktorej sme hrali divadlo. Hlavnú úlohu mal Hužvoš so mnou. V nedeľu ráno bola svätá omša s prijímaním. Po obede bol sprievod do Paľovej budy, o tretej bol sľub a posviacka vlajky. Potom táborák.

Ďalšie uryvky sú Vybrané zo zápisníkov tretej družiny 1.oddielu Slovenského Katolíckeho Skautingu v Žiline.

Bol podaný návrh na totem a družinový pokrik
Miko Janček – radca, J.Pawera-zapisovateľ, J.Janček-člen

Pôjdeme na vychádzku spojenú s cvičením stavania stanu a signalizáciou. Bol podaný návrh na družinovú vlajku.

11.10.1933 Miko Janček-radca

Brat radca Miko Janček skladal druhotriedku.

14.marca Ján Pawera-zapisovateľ.

Brat radca privítal nového člena Vila Brodňaniho

Zapisovateľ Martin Konjok 29.febr.12936

Po zahájení schôdze hovoril brat Ivan Janček o prvej pomoci a brat radca o skladaní troch orlích pier. Na návrh bratia vodcu Mikuláša Jančeka a brata radcu sa bude konať veľká hra.

Naništa-člen Pawera-radca E.Žabkay-člen 28 .marca 1936

Spoločnou prácou a nadšením za česť a dobre meno svojej družiny “Jaguárov” pridajte trochu síl, aby ste takto získali to, čo má byť cieľom pravého skauta.

Mikuláš Janček-vodca 2.marca 1937

Poverením brata vodcu Mikuláša Jančeka, prebral som radcovstvo družiny.

Ján Popluhár 15.mája 1938.

Kroniky - znamenajú úctu ku všetkému, čo sme robili a robíme, aby sme Skautský život zaznamenali pre nasledníkov. Mám doma tri Skautské kroniky. Krásne a staré. Aj po rokoch sa do nich dívam, čítam. Dávam ich k nahliadnutiu družinám, aby som ich podporoval v písaní svojich kroník. Je tam zaznamenaná moja mladosť, ale mladosť aj tých, s ktorými som prežil toľko skautských dní, radosti i sklamaní. Kronika družiny Kamzíkov z druhého zboru z roku 1968 - 1970 má tiež svoje čaro. Z nej som vybral stať „Dumka“, ktorá ma veľmi zaujala.

Od Andyho Dvoreckého som dostal zápisnicu družiny Vlkov z roku 1940 - 1941. Čítam: Podpísaní založili sme družinu Vlkov. Sľubujeme, že svojich vodcov a radcov budeme poslúchať, že sa budeme snažiť v našej družine povzniesť skautskú myšlienku, že budeme zachovávať Skautské zákony. Podpisy: E. Ďurčanský, Tučník, Smeja, Beniač - Radca, V. Šagát - Opitz radca, vodca V. Broďáni, Uhliarik, Kadurík - Krampus, Andy Dvorecký - Uštvatý. Od založenia družiny ubehlo 57 rokov a niektorých stretávam i dnes. Radi sa vracajú v spomienkach na staré Skautské časy.

Ku Skautskému duchu patrí aj spomienka na tých, ktorí sa dnešných dní nedožili. Tak to robia Old skauti. Zapálením sviece na hrobe a spomienkou uctia si pamiatku bratov a sestier.

Staré táboriská osireli. Bystrička, Klubina, Kamenná Poruba, Rajecká Lesná, Studený potok, Petrovice, Pšurnovice, kde na veľkej zelenej lúke táborili skauti druhého zboru v dvoch táboroch. Poniže stál malý tábor Bratislavských skautov a v rohu, v uzavretom priestore stál tábor skautiek z Banskej Bystrice, vedených nezabudnuteľnou sestrou L. Dorniakovou - Horynou.

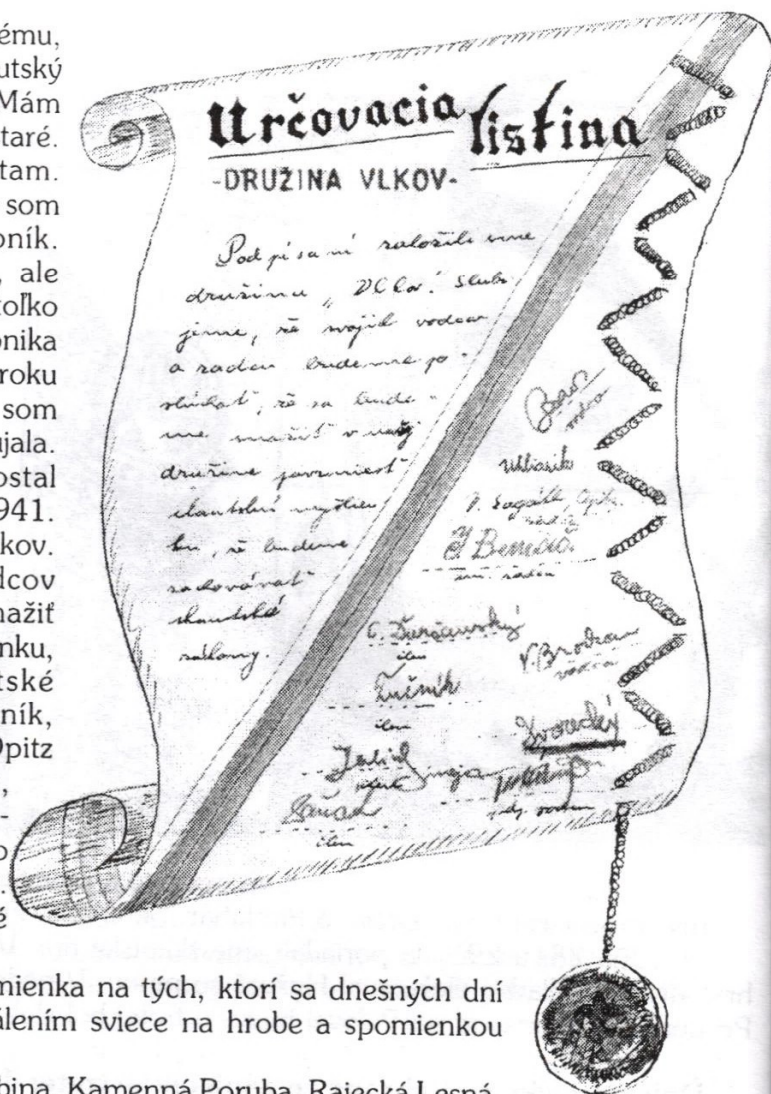
Nakoniec som si nechal Blatnícku dolinu, kde v roku 1969 stál tábor Ústrednej lesnej školy vodcom bratom I. Jančekom, zástupcami sestrou I. Vaňkovou a bratom A. Broďánim.

Sedem táborov, rozložených po celej doline, tvorilo uzavretý celok. Viedli ich inštruktori lesných škôl: sestry Halahyiová, Seryová, Píknová, bratia Šreter, Herceg, Ronay, Mati a náčelník Československého Junáka brat Plajner. O rok neskôr tu bol posledný junácky tábor pred rozpustením.

V tomto roku ma s bratom Melzerom staré spomienky doviedli znovu do tejto nezabudnuteľnej doliny. Tu v roku 1970 rozložilo dvanásť táborov svoje stany. Brat Červený, hlavný vodca táborov, hospodár Mikula, bratia Nagy, Tichánek, V. Broďáni a sestra Zvolenská.

Vodcovia táborov bratia Jaroš, Ďurčanský, Hornung, Trávníček, Popluhár, Janísek, Melzer, Juro Zvolenský, sestry Pakošová, Popluhárová, Turianová, Melzerová, Nagyová, Zvariková, Bajlíková.

Bol to úžasný pohľad na toľko vystavaných stanov, množstvo skautskej mládeže. Prechádzame dolinou, pripomínam si miesta, kde sa odohrávali športové turnaje, plnila junácka zdatnosť, večerami znel spev pri táborových ohňoch a prepady pri získavaní družinových vlajok boli súčasťou tmavých nocí. Dnes sú porastené ihličnanmi a brezami. Len masív Tlstej sa zdanlivo bez zmeny týči do výšky. Mažarná jaskyňa s Konským dolom sa ukrýva pred zrakmi turistov. Netrpezlivo hľadáme za potokom skalné Blatnícke okno. Úloha: spustiť sa v noci na lane z Blatníckeho okna bola súčasťou nezabudnuteľnej skúšky odvahy. Konečne! Nachádzame

ho poloukryté za stromami.

Sedíme pri potoku, oddychujeme a spomínáme na dávne časy radosti ale i smútku a pokorenia. To vtedy, keď priekopníci podľa nich novej doby prišli na kontrolu a nám mnohým, hlavne starším hovorili: „Prídete o zamestnanie.“

Nelútostné časy, keď sme Junácke zástavy schovávali, Junácke piesne zneli v tajných, uzavretých priestoroch a Skautské lalie boli doma uložené na skrytých miestach.

Nemôžem nespomenúť rok 1969. Pred 1. májom nacvičujeme pochod na Májovej ulici po večeroch, aby sme nevzbudzovali pozornosť. Keďže tí mladší majú problém udržať krok, vravíme im, aby dupali nohami, registrovali ten zvuk a podľa toho rovnomerne kráčali. Dári sa im to.

Slnko 1. mája svietilo na zástupy. Nádherné Skautské kroje sa žiarivo vynímajú v sprievode. Dodnes mám pred očami zamračené pohľady na tribúne pod farou, keď sme popred prechádzali. V kasárňach, kde som pracoval, ma stretol predseda strany i ROH a hovorí mi: „Dupali sce, ale duho nebudzece“ Mal pravdu. Nad Skautingom sa sťahovali čierne mračná, nasledoval opätovný zákaz činnosti.

V roku 1990 som ho stretol. Bielovlasého, už dávno na dôchodku, v záhradke na predmestskej ulici. Už ma neoslovil súdruh, ale povedal mi „Štefko, nemali sme pravdu.“ Usmial som sa. Veď mi v práci nikdy neublížil a mohol. Povedal som mu: „Vidíte, dupali sme a znovu dupať budeme“ a s podaním ruky sme sa rozišli ako priatelia.

Slnko farbí západ do červena. Prišiel čas návratu z Blatnickej doliny, ku ktorej ma viaže toľko spomienok. Budem mať o čom rozprávať skautom v klubovniach pri táborových ohňoch, lebo aj to patrí ku Skautskému duchu. Spomienkami na staré príbehy rozpaľovať duše mladých skautov a skautiek pre našu činnosť.

Po obnovení Skautingu sme nemali miesto pre naše stretnutia. Viete, ako vyzerala naša cesta do dnešného Skautského domu na Vlčincoch? Začínali sme v CO krytoch, ale boli studené, tmavé. V kanceláriách Elektrárni nakoniec pre nás nezostalo miesto. Z dvoch miestností, ktoré nám prepožičala Strana Zelených na Vlčincoch nás vytlačili, aby tam spravili súkromnú piváreň. Rok sme strávili na plavárni, spolu s vodcami Stonohom a Sekerkom (to sú ich skautské mená), ale oddiel časom zmohutnel a bolo nám tesno. Takto sme putovali a hľadali vyhovujúce stabilné miesto.

Až v Skautskom dome, ktorý sme dostali od primátora mesta Jána Slotu, ktorý má rád skautskú mláď, máme dnes teplo, svetlo, priestor, len toho Skautského ducha necítim tak ako kedysi.

Skôr narodení vodcovia odchádzajú. Skautský mohykán brat Popluhár - Tiger nesie stále vodcovskú zástavu vpred. Skautská lalia sa mu leskne na hrudi, na rukáve a Tri Orlie Perá, ktoré získal v mladosti. Šatku nevymieňa za možno krajšiu, zahraničnú. Je v ňom stále skautská a slovenská hrdosť.

Dnes je v Skautskom dome ako v úle. Horným poschodím sa nesie spev. Sú to vodkyne Monika Fabíniová a Anna Vancáková, radkyne Korytnáčiek, Tarantúľ, Líšiek, Lasíc - Tina, Miša, Ďuri, Debie, Zuzana, Pavla. Ako i skautky Mira, Maťa, Patrícia, Zajda, Mária, Krtko, Mirka, Tekla, dve Lenky, Žužu, Efa, Janka, Soňa, Radka, Beata, Eva. Okolo nich sedia tie mladšie, ktoré spoznávam len tento rok. Nad ich hlavami sa vznášajú lustre z briez a krásna modrá hviezdna obloha, ktorú len nedávno maľovali ruky šikovných skautiek a teraz vytvára čarovnú atmosféru vo veľkej klubovni. Spievajú staré skautské piesne, ktoré striedajú s piesňami oslavujúce božiu múdrosť, láskavosť a večnosť.

Keď stíchnu, počuť spev z druhej strany. Sú to Levice. Vodkyňa Nimka, radkyne Lucia, Janka, Miriam, Katarína, Dáša, ktoré obklopuje množstvo včielok v družinách Chobotničiek,

*Ide Juga po cestičke,
ponáhľa sa ku sviečočke,
skôr než Kaja skautky poslala,
naša Juga v sene zaspala.*

*Ide Monča po cestičke,
ponáhľa sa ku sviečočke,
skôr než Kaja skautky poslala,
naša Monča v tráve zaspala.*

*Ide Bonza po cestičke,
ponáhľa sa ku sviečočke,
skôr než Kaja skautky poslala,
Bonza v kroví zaspala.*

*Ide Maťa po cestičke,
ponáhľa sa ku sviečočke,
tá jediná asi nespí,
aby si nemusela rozčesávať vlasy.*

*Sedí Šutka pri lampičke,
nič nerobí, sem tam blikne,
to je druhá, čo dnes nespí,
plní svoje povinnosti.*

(Básnička nájdená v Skautskom dome - autor neznámy)

Koal, Delfinok, Ovečiek, Opíc spievajú oddielovú pieseň:

*Náš oddiel je fajn - je fajn,
myslíme si, že je naj - je naj.*

*Všetci sa kamarátíme spolu,
radi chodíme do skautského domu.
Levice sú naše radkyne,
Nimko patrí medzi ne.*

*Do oddielu chodí veľa družín,
vymenovať Vám ich teraz skúsim:
Chobotničky, Koaly, Delfinky,
Ovečky, Opice
(kričia jednotlivé družiny)
a vedú nás Levice.*

Prízemím znie buchot kladiva a zvuk vrtačky. Rovery - Ježkovia: Malvín, Pyton, Rambo, Hamčo, Iglín, Kadaš, Jerry, Moškoř zveľadujú svoju klubovňu a vyrábajú ďalšie prekrásne výtvyry zašlých rytierskych časov. Staré drevené truhlice plné výrobkov, ale i neporiadku sú svedkami ich činnosti. Vonku už svietia pouličné lampy a pri elektrickom táboráku sedí brat Sopko - Bocian s Krškom - Ruksakom. Kreslá a sedadlá dovezené z tábora Studený potok, zaplňajú družiny Rysov, Bocianov, Medvedov, Plameniakov, Delfinov, Veveričiakov so svojimi radcami: Haasom, Hyrošom, Krškom, Dvořákom, Pavlíkom, Kaňokom, a Šimákom s jeho Vlčatami. Začína sa schôdza plná smiechu, výstupov a skautskej šikovnosti. Tam hore v krásnej klubovni štvrtého zboru je akosi ticho. Otváram dvere. Na stole horia dve sviečky. Okolo nich sedia družiny skautiek a včieliek: Andulky, Bystrušky, Lienky, Rosničky, ktoré vedú radkyne Chmar, Fedo, Chicha, Majka a Velké medvedice s vodkyňou Pepou. Som ticho, poznám túto atmosféru, ktorú som často prežíval so svojim oddielom, dumka taká obľúbená v skautskom živote v plnom prúde. Spomínajú sa skautské tábory, rozoberá sa Skautský zákon s jeho prvým bodom: Na Skautovu, Skautkinu češť sa dá spoľahnúť!

Len niekoľko dní prešlo od stretnutia so skautami zo Spišskej Novej Vsi v Skautskom dome. Ich vodca brat Košút, ktorý ich viedol na Starý hrad, chatu pod Suchým, Maguru, pri pohľade na naše klubovne povedal: Aj my máme pekné klubovne, môžu to dosvedčiť vaše skautky, ktoré v nich prespali. Musíme si však kúpiť staršie kachle, na nové nemáme. Drevo a uhlie si budeme nosiť. Sprevádzal som ich po Starý hrad. Zastavili sme sa na Varínskej chate, kde stáli stany Gilwerskej školy. Tam pri kríži, ktorý postavili skauti z lásky k bohu, veď aj zakladateľ Skautingu lord B. Powel povedal: „**Skauting nie je náboženstvo, pretože náboženstvo je v ňom!**“

Veľa by sa dalo napísať o Skautskom duchu. Je v nás, v našich srdciach, v našom konaní. Rozvíjame jeho myšlienku ďalej medzi mládežou. Nezapúdame na prvý Skautský zákon. Nenechajme ho rozplynúť, v dnešnom ľahostajnom svete, kde sa čoraz viac presadzuje hrubosť a mamon peňazí. Schádzame sa, utužujeme priateľstvá, spevňujeme svoje charaktery.

Čas sa naplnil, súmrak padá na kraj i na priestransť pred chatkou v Žilinskej lehote. Old skauti, bratia Mikula, V. Broďáni, A. Broďáni, Černík, Ďuriník, Naništa, Popluhár, V. Slota, Janúšek, Jurecký, Ondruš, Struhárik, Šimák, Sýkora, Melzer i ja sedíme okolo ohňa a rozprávame staré skautské príbehy. Máme postriebrené vlasy a vrásky, ktoré vyrýl neúprosný čas, ale s mladistvými srdcami spievame na rozlúčku s dnešným dňom pieseň, ktorú sme ani po rokoch nezabudli.

*V táborovom kruhu planie oheň,
osvetľuje skautom tvár.
Dookola šumia lesy, pieseň svoju dumavú.
Šepcú nám o krásnej domovine,
o bratoch našich v ďalekej cudzine
a nad nami tisíc hviezd trblieta,
potok hučí pieseň nám.*

Pieseň doznieva. V mojej hlave sa vinie reťaz spomienok, ktoré sú spojené s druhým zborom, kde som bol vodcom, zborovým vodcom s vodcami Popluhárom, Dlábikom, Repčíkom, Gabčíkom, Stupárkom.

Chata osamela, červené uhlíky pahreby už nežiaria, len sojka, strážca lesa svojím škrekľavým

hlasom oznamuje, že posledné ľudské hlasy zanikajú v šumení lesa. Odchádzam aj ja. Tam, kde sa bukové lístie posúva pod mojimi nohami, aby som si osamote znovu pripomenul tých, čo v apríli 1968 prevzali zodpovednosť pri obnovení Junáka. V stavebnej priemyslovke sa stretli junácki nadšenci a štyria z nich založili základy nových oddielov. Prvý viedol J. Červený, druhý A. Broďani, tretí F. Karlík, štvrtý - diečenský MUDr. Jana Viechová. Rýchlo sa rozrástli a vznikli zbory s rovnakým označením. Tam, v skatuskej rokli za nemocnicou, zelená tráva, zvyšky betónových múrov po zaniknutej plavárni boli útočiskom Junákov prvého a druhého oddielu, kde za slnečných a daždivých dní bratia Červený a A. Broďani, dnes nositeľ najvyššieho vyznamenania „Strieborného vlka“ viedli a vychovávali mládež v duchu Junáckeho zákona. Nemali klubovňu, strechu nad hlavou a predsa pracovali, tvorili a rozširovali myšlienky zakladateľa skautingu.

Prišiel november 1968 a mňa oslovuje brat Tichánek. Poď medzi nás, potrebujeme ďalšieho vodcu. Bol som vtedy medzinárodným rozhodcom, často som cestoval a povedal som áno, pretože staré spomienky nezapadli prachom. Na Junáckych Vianociach som na Slovensku v tom istom roku už sedel v kruhu s tými, čo nosili Junácku rovnošatu a 12. 2. 1969 som vytvoril 4. voj vlčat. V tom istom roku v Petroviciach za búrky, premočení do poslednej nitky s vodcom tábora A. Broďanom a vodcami Popluhárom, Melzerom, V. Broďanom, hospodárom Tichánkom, s Vlčatmi a skautmi staviame pod korunami stromov a na zelenej lúke pri žblkotajúcom potôčku tábor. Len na skok od nás vodca tábora Štefko, Červený, Mazúr, Ďurčanský, budujú svoj tábor, tábor prvého zboru. Bol to krásny súlad dvoch táborov, dvoch zborov, kde sme bojovali športovo v rôznych súťažiach.

Z prvého zboru som obdivoval pokriky družín každý deň na inú tému. Týkali sa vždy táborového diania: 29.7.1969

Družina Tigrov

Kuchárky dnes pilné boli,
dobrú brindu navarili,
gulášik moc hustý bol,
dolu krkom netiekol,
čajom sme ho zaliali,
na latrínu bežali.

Družina líšiek

Volejbal sme dnes hrali,
Grizli hral tiež s nami,
ustavične smečoval,
Odo všetko pochytal,
Kamzíci tiež dobre hrali,
o hroble sa potkýňali,
popadali na nosy,
Tyčka bríle rozbil si.

Družina Rysov

Dneska na plavárni sme boli,
odborovky sme poskladali,
Junáci s druhým zborom vyhrali,
vodcovia však vysoko prehrali.

Družina Kamzíkov

Dnes sme most stavali,
Bobříkov hladu skladali,
od večera do rána,
do úst sme nič nedali.

Aj dnes si pamätníci kladú otázku: ktorý tábor stál na lepšom a krajšom mieste, ktorý bol krajší a junáckejší. Mám na to svoj názor, ktorý nevyslovím a nenapíšem. Jedno však viem isto. Oba tábory napísali krásnu históriu a oba zbory svojou mohutnosťou, junáckou šikovnosťou získali úctu ostatných. Mnoho vody pretieklo žilinskými riekami Váhom, Kysucou, Rajčiankou. Vodcovia ostareli, prišli mladší, pokračovatelia už skautských tradícií.

Druhý zbor je stále pevný, početný, taký je tiež siedmy dievčenský zbor, len ten prvý pláve dolu Váhom. Pomaly sa stráca. Klubovňa na Hlinách, pýcha víčackých oddielov druhého zboru v rokoch 1968-70, v ktorej po roku 1990 pracoval prvý zbor, je prázdna. Budem rád, keď sa moje slová nesplnia a prvý zbor zaujme miesto, ktoré mu vždy patrilo.

Hustý les sa otvára, lístie už nešušti pod nohami. Kráčam vychodenou prťou k mestu - môjmu mestu kde som sa narodil, vyrástol i zostarol. Na Mariánskom námestí zaznela zvonkohra a ja spomínam na tých, ktorí so mnou tvorili nádherný 2. skautský zbor:

Popluhár-Tiger, Melzer-Stonoha, Stupárek-Brada, Repčík-Baribal,
Dlábik Ján-Sekerka, Gabčík-Fúzik

Na zakladateľov zboru:

Brodány-Kolektív, Brodani-Hužvoš, Tichánek-Alibaba

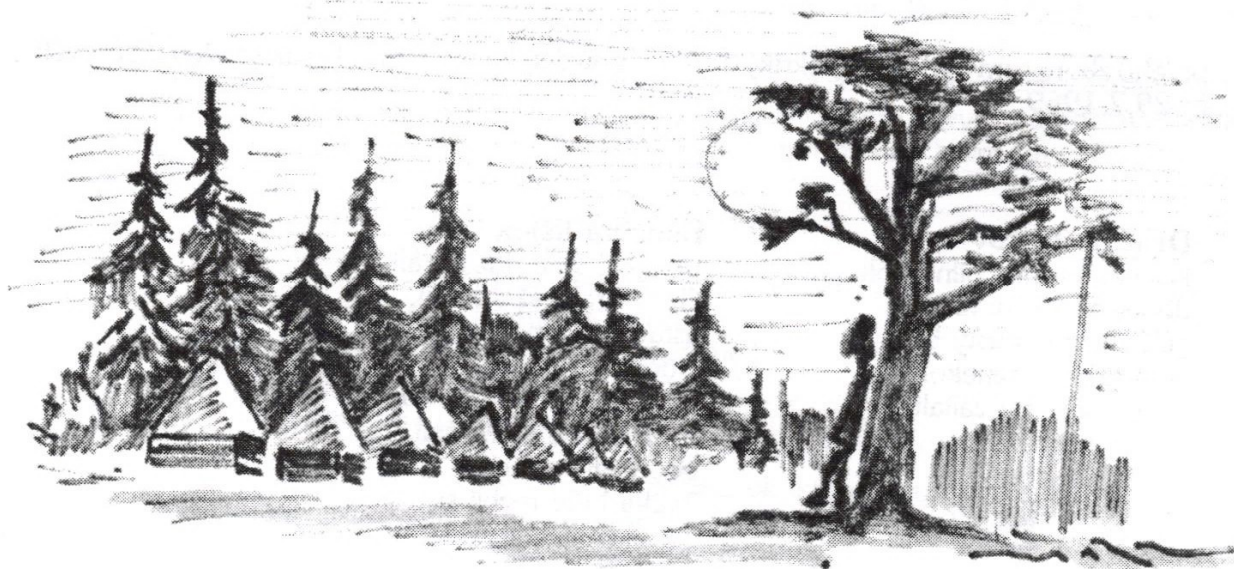
Súmrak padá na mesto a ja kráčam ulicami, ktoré tak dôverne poznám a strácam sa v nich.

VELKE VITIE

Stmieva sa. Zapaľujem na chate brezové drevo v kozube. Prehrievam si uzímené telo, keď vonku padá prvý tohtoročný sneh. Sadám do kresla a započúvam sa do tichých ale krásnych melódií skautských táborových piesní, ktoré mi robia spoločníka večerami na chate. Dnes pozerám starú už poškodenú kroniku a v duchu si premietam staré skautské spomienky. Môj zrak sa zastavuje na strane z nápisom "VELKÉ VITIE 6.9.1969".

Prikladám polienka na oheň, zavieram oči a premietam si ten zvláštny neopakovateľný deň. Neopakovateľný preto, lebo pomaly sa mnohé krásne skautské zvyklosti, ktoré tvoria históriu strácajú tak, ako sa stratil aj tento skautský, ľudský, láskavý obrad.

Slnko už dávno prehrieva les a zem, slabá hmla sa prevažuje nad zrúcaninou hradu Strečno,

vystupujeme do jeho priestranných útrob a brat Popluhár nám rozpráva jeho históriu. Potom kráčame lesnou cestou na jedľovinu. Je to zvláštna cesta. Po nej kráčajú vlčatá, skauti, vodcovia ako jeden celok. Sme u cieľa. Dolina sa uzaviera, odkladáme plecniaky, rozdelujeme si úlohy. Vlčatá odchádzajú do lesa, aby doniesli suché drevo, skauti ho režu a stavajú pagodu. Niektoré vlčatá sú akési nesvoje. Vedia, že dnešný deň je pre nich významný. Žlté šatky nosia v tento deň naposledy. Už dovíšia vlčiacky vek a ich schopnosti ich určujú stať sa skautmi.

Pagoda je postavená. Boje – súťaže, ktoré medzitým prebiehali medzi vlčatami a skautmi (poznávanie rastlín, hľadanie pokladu podľa značiek, lasovaním a preťahovaním) končí nerozhodne. Už z toho sa dá usúdiť, že vlčatá na schôdkach, výletov majú dobrý program, keď sa vyrovnali skautom.

Oheň sa rozhára, dym kúdolom stúpa k oblohe a za doprovodu Tichánkovej gitary sa dookola nesie melodická pieseň v táborovom kruhu "keď dozraje rozprávam o skautskom živote, dôslednom plnení si školských povinností a skautského zákona a nastáva VELKÉ VITIE. Rozlúčka s vlčatami, ktoré odchádzajú ku skautom.

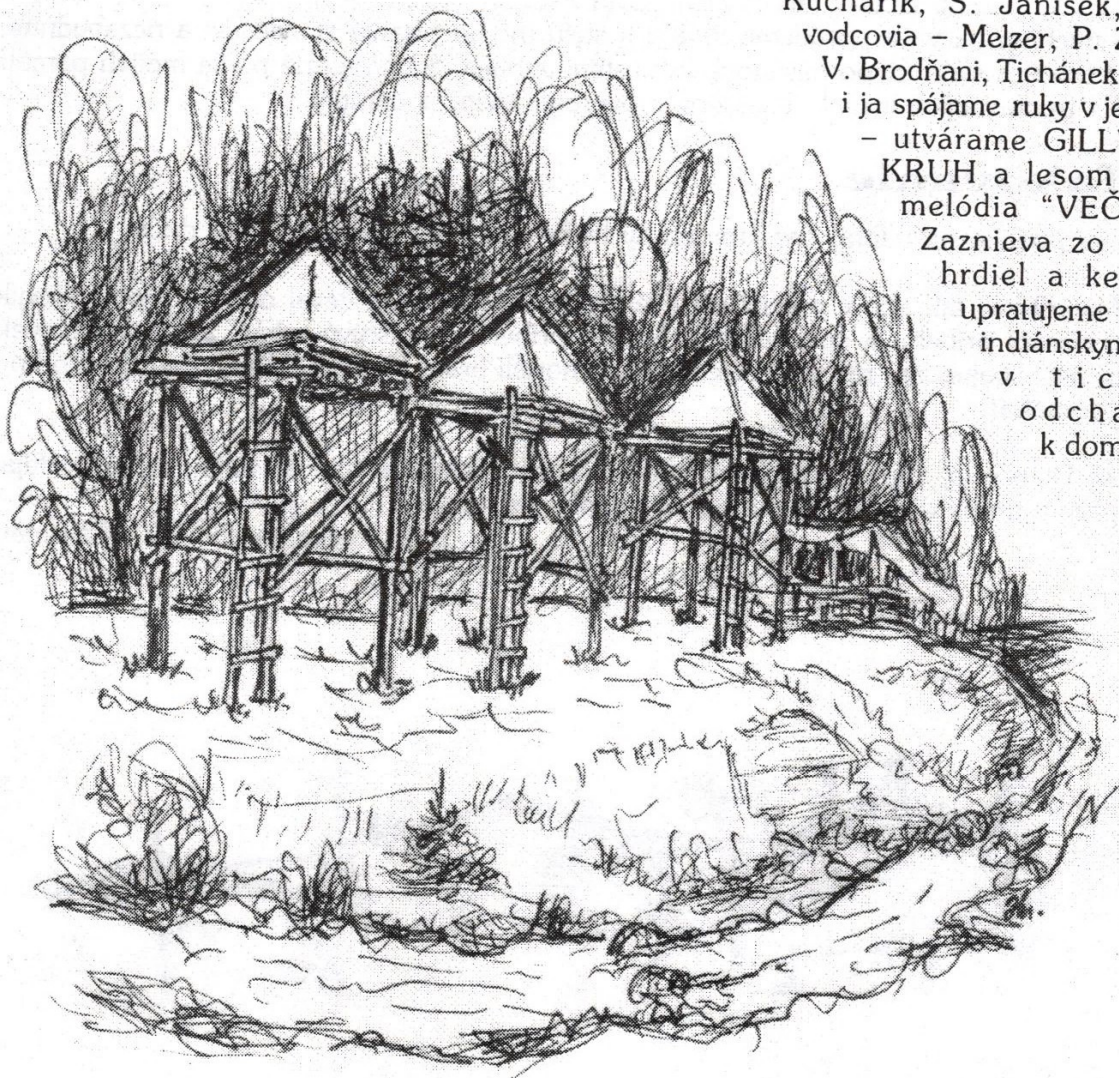
Dávam im dole žlté šatky a trochu snád bojzľivo prechádzajú na druhú stranu pagody. Tam brat Popluhár im s úsmevom uväzuje hnedé šatky. Prijíma ich do svojho oddielu slovami :

Brat Haupt verím, že budeš dobrým skautom tak, ako si bol dobrým vlčatom, že budeš plniť skautské zákony a riadiť sa nimi. Tak hovorí aj ostatným – Romanovi, Haimanovi, Kolárikovi, Mrvovi. Je mi smutno, ale aj v ich očiach vidím zvláštny lesk, ktorý prezrádza pocit dojatia. Iste nezabudnú na túto chvíľu po celý život. Znovu zaznieva spev, pagoda sa premenila na hrbu červených pochodní. Vlčatá – Janco, Kmeť, R. Janísek, Ďuriač, Bílek, Lendel, Štubňa, Višňovský, Janušovci, Čuntala, - skauti – Turza, Haupt, Kolárik, Mrva, Haiman, Roman Tupý, Hrehuš F.,

Kuchárik, S. Janísek, Nagy – vodcovia – Melzer, P. Zvolenský, V. Brodňani, Tichánek, Popluhár

i ja spájame ruky v jeden celok – utvárame GILLWERSKÝ KRUH a lesom sa nesie melódia "VEČIERKY".

Zaznieva zo všetkých hrdiel a keď končí, upratujeme ohnisko a indiánskym krokom v tichosti odchádzame k domovu.

Záver

Končí sa druhá časť spomienok skautského vodcu, ktoré mali byť v skutočnosti prvé. V prvej časti bolo niekoľko chýb, ktoré som si časom overil u J. Šebana. Svorná sedma od založenia bola v tomto zložení: Jozef Janísek, Peter Denev, Rudo Tkáč, Vlado Raplík, Bohuš Rendla, Ján Šeban, Š. Janísek. Predsedom oddielu bol Jožo a po jeho odchode do zamestnania som vedenie prebral ja. Janko Tkáč a Laco Skácel boli priateľmi Svornej sedmy a chodili do našej klubovne. Po zaniknutí oddielu moja cesta viedla na Hollého ulicu do skautského domu k bratovi Žeravíkovi, aby som neskoršie odišiel za hlasom svojho srdca k Saleziánom, do Slovenského Katolíckeho skautingu k bratovi Karlíkovi.

V príbehu „Skautská rozlúčka“, v prvých spomienkach, chýbali mená chlapcov, ktorí sa v jaskyni lúčili so skautingom. Boli to:

Slnčná družina

Jožo Polák, Daniel Lehotský, Stanislav Raab, Martin Horák, Marián Kvasnica mladší.

Družina Havranov

Tibor Latko, Laco a Stano Hallon, Kamil Gapa, Jozef Janco.

Družina Kamzíkov

Vlado Klapita, Miro Vojtek, Erik Klapita, Igor Haas.

V spomienkach je uložená časť histórie skautingu: záznam z prvého memoriálu Mika Jančeka, Dumka a posolstvo jeho brata Ivana, výňatky zo zápisníkov a zápisníc bratov Grilla, Dvoreckého, Žeravíka, Tkáča, družiny Blšie, táborových novín Pšuhla.

Príbehy nechám na vaše posúdenie, buďte k štýlu môjho písania zhovievaví a nezabudnite, že mnoho z toho sa stalo už po násilnom rozpustení Junáka. Sú napísané podľa mojich pamätí a doplnené z troch mojich kroník, kde som si overoval mená a dátumy.

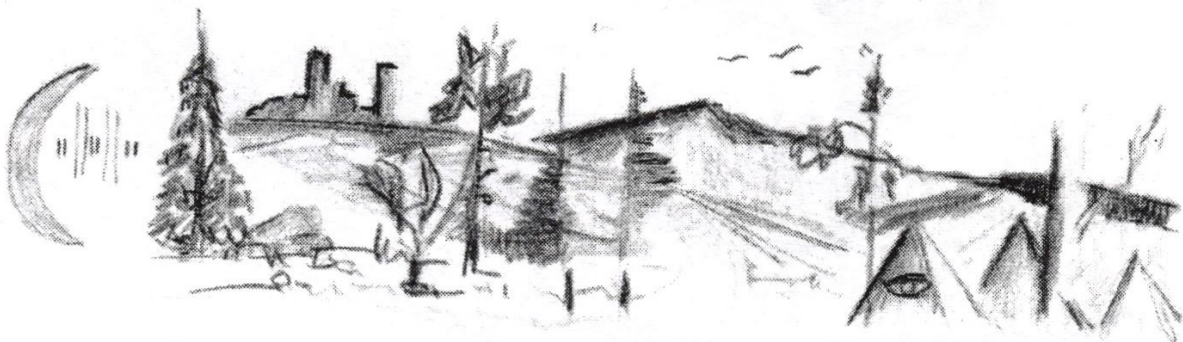
Podakovanie

Chcem sa poďakovať ľuďom, bez ktorých by kniha nevyšla v podobe, ktorú držíte.

Julovi Majeríkovi, tak ako v prvej časti i teraz po večeroch kreslieval obrázky podľa kroník alebo po prečítaní príbehu a spetroval stránky s príbehmi. Vášnivý rybár, zaniatený človek pre prírodu, nechýbajúci ani raz pri štarte a na memoriáli brata Maršala. Všade a vždy skromný a ochotný pomáhať.

A Jurovi Dlávikovi, členovi môjho oddielu v čase utajeného skautovania, že sa podujal spracovať prvý a druhý diel prvopisov tak, aby mohli byť vydané.

Štefan Janísek - Talizman

ČAS NEZASTAVÍŠ, VRÁSKY NEVYHLADIŠ, SPOMIENKY OSTANÚ .....